

DANSK SKOVFORENINGS TIDSSKRIFT

INDHOLD

	Side
Afhandlinger, artikler m.m.:	
BRÜEL, T.: Nogle træarters ydeevne på Frijsenborg. 2. afsnit: Økonomi	103
Dansk Skovforenings ordinære generalforsamling 1970	153
LÖHR, ERIKA & D. MÜLLER: Fra nåleskovene i det nordvestlige USA og det sydvestlige Canada	205
Kronik:	
Love for Dansk Skovforening, 1970.....	208
Notits:	
Abonnement: Dansk Skovforenings Tidsskrift	214

**Dansk Skovforenings
Tidsskrift**

udkommer årlig med
4 hæfter.

Eftertryk af tidsskriftets
artikler uden redaktio-
nens samtykke er ikke
tilladt.

REDAKTIONSUDVALG:

Kammerherre, *Chr. Sehestedt Juul*, Ravnholt, 5862 Herrested
(formand).

Professor, *Niels K. Hermansen*, Skovbrugsafdelingen, Roligheds-
vej 23, 1958 København V.

Statsskovrider, *Vagn Johansen*, Ulborggård. 6990 Ulfborg.
Statsskovrider, *Preben Møller*, Direktoratet for Statsskovbruget,
Strandvejen 863, 2930 Klampenborg.

Skovrider, *Aa. Marcus Pedersen*, Vester Voldgade 86^a, 1552
København V.

REDAKTØR: (ansvarsh.)

P. Hauberg.

**DANSK SKOVFORENINGS SEKRETARIAT
OG TIDSSKRIFTETS REDAKTION:**

Vester Voldgade 86^a, 1552 Kbh. V., (01) 122166*, Postgiro
1964.

Tryk: Nielsen og Lydiche (M. Simmelkiær), København V.

NOGLE TRÆARTERS
YDEEVNE PÅ FRIJSENBORG
2. AFSNIT: ØKONOMI

Af Skovrider T. BRÜEL

Kontrakt med læseren. Specielt i de sidste år er der opstået en udbredt pessimisme omkring skovbruget som erhverv. Denne artikels formål er at begrænse pessimismen til bestemte træarter.

I en tidligere artikel (BRÜEL - 3) behandlede jeg nogle træarters tilvækstmæssige ydeevne og nu fortsættes med de samme 11 træarters økonomiske ydeevne som træproducenter uden hensyn til eventuelle grønt- og frøindtægter.

For at definere klart, hvilket prismæssigt grundlag, der benyttes, er det desværre nødvendigt at præsentere et større talmateriale (tabel I-XIX, side 130-152) og en række mindre væsentlige overvejelser (afsnit 1-7). Disse afsnit er derfor trykt med petit, idet dog vigtigere ting er trykt med standardtyper. Den travle læser kan efter denne indledning straks springe til læsning af resultaterne i afsnit 8, side 121, og de fortolkninger, som findes i afsnit 9, side 123.

Det er klart, at driftsøkonomi er dynamisk og et økonomisk talmateriale, som det her fremlagte, har derfor kun momentan gyldighed. Det må imidlertid slås fast, at der skal ske meget betragtelige ændringer i det økonomiske og tekniske grundlag (jvf. afsnit 9, specielt afsnit 9.3) før der rokkes væsentlig ved ydeevnen udtrykt i kr. og øre for slet ikke at tale om den relative ydeevne, som uden tvivl vil stå mange, mange år fremover.

Overalt har jeg forsøgt at fremstille tal og problemer

således, at de er forståelige og anvendelige for den praktiske administrator.

Fremgangsmåden er ganske kort den, at Landbohøjskole-ns planlægningsafdeling – og her bringes min bedste tak til lektor P. BRUN MADSEN – på EDB kan udregne et væld af skovøkonomiske tal, hvis man har de nødvendige grundoplysninger af teknisk/økonomisk art. Som teknisk grundlag tjener lokale tilvækstoversigter for Frijsenborg (BRÜEL – 3) og det økonomiske grundlag fremlægges i afsnit 1-7. Et skønsomt udvalg af EDB beregningerne gengives i tabel XVIII, side 150-151, og fremstilles/diskuteres i afsnit 8 og 9.

1. Sortimentstudgifter.

Sortimentsudgifterne ved prisleje januar 1970 er beregnet i tabel I-IV, side 130-136. Som et gennemgående træk er der lagt vægt på, at alle sortimentsudgifter er medtaget.

Foruden de egentlige akkordsatser (skovning, sammenbæring, opstilling, udbæring og udkørsel) indeholder sortimentsudgifterne også de sociale ydelser (feriepenge, sygepenge, forsikringer og ATP) og diverse afledede skovningsudgifter (tillæg for besværlig skovning, tillæg for udvisning/opmåling ved arbejdere, udgift til spisehuse, opridsning af nåletræ m.v.). Denne sidste gruppe af udgifter er jvf. tabellernes fodnote 3 ikke ubetydelig og fordelt proportionalt med de egentlige sortimentsudgifter, hvorved netop sortimenter med høje udgifter bærer den tunge andel. Men det er jo netop disse sortimenter, som kræver den største indsats af denne art. Endelig er der i sortimentsudgifterne indregnet en del af de primære generalomkostninger (tabellernes fodnote 4) i overensstemmelse med tidens tendens til aktivt salgsarbejde.

Da således alt er med, vil de enkelte sortimenters udgifter være relativt høje sammenlignet med nylige publikationer (TOLSTRUP – 9).

Af overenskomstmæssige grunde må cellulosetræ af løvtræ mellem 7 og 12 cm aflægges for sig i 2 meters længde, og med rod i undersøgelser heraf (HENRIKSEN – 5) skønnes procenten af

cellulosetræ mellem 7 og 12 cm – i procent af samlet cellulose-
træsmængde – at være:

	Aldersklasse						
	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	100-109	110 og op
Pct. cellulose- træ 7-12 cm	100	30	10	10	10	10	10

hvilket med henvisning til tabel III, side 134, giver følgende
sortimentsudgift for cellulosetræ:

kr. pr. kbm fastmasse . .	58.2	36.4	29.6	29.6	22.5	21.9	21.9
------------------------------	------	------	------	------	------	------	------

Fra priskurveberegningerne (tabel V-XV) ses det vel-
kendte forhold, at den gennemsnitlige sortimentsudgift fal-
der voldsomt med stigende alder: Fra 55-60 kr. pr. kbm
eller mere i yngste aldersklasse til 15-20 kr. i de ældste
aldersklasser.

2. Sortimentsvise salgsindtægter og dækningsbidrag.

2.1 *Rødgran.* Tabel I, side 130, fortsætter med rødgranens
sortimentsvise salgsindtægter/dækningsbidrag pr. enhed og ved
omregning med de viste fastmassetal udregnes salgsindtægt, sor-
timentsudgift og dækningsbidrag pr. kbm fastmasse. Der er for
rødgran – såvel som for andet nåletræ – brugt »vejledende pri-
ser« vest for Storebælt pr. september 1969. Af hensyn til den
senere priskurveberegning er det nødvendigt, at prisen for
master/piloteringspæle gradueres over aldersklasserne (forkla-
ret i fodnote 5). Da de senere anvendte EDB udregnede sorti-
mentsforhold kun viser tømmergrupperne opdelt på dimensioner
(men ikke på kvalitet), må der ved salgsprisansættelsen tages
hensyn til den aktuelle fordeling (indenfor hver dimensions-
gruppe) til kvalitetsklasserne A, B, C og D, hvilket jfr. tabellens
fodnote 7 er sket ved at gennemgå vore fakturaer og udregne en

middelpris for dimensionen med vægt efter kbm-mængdernes fordeling til kvalitetsklasser; det er den således vejede middelpris, som bruges som salgspris for hvert af sortimenterne 20-24. Se også sammenstillingen i afsnit 2.4.

Det fremgår af tabel I, at visse sortimenter har negativt dækningsbidrag (Stager II, el-pæle i rm, 1.8 m eksportpæle og brænde fra yngre bevoksninger), medens andre har et yderst beskedent dækningsbidrag (Stager I, spånpladetræ fra yngre bevoksninger og brænde fra ældre bevoksninger). Man må derfor lede efter alternative aflægningsmuligheder som f.eks. stager/lægter afsat på det lidt mere givtige marked som eksportpæle til Tyskland og iøvrigt til enhver tid bringe kritiske dækningsbidrag til industriens kendskab i forsøg på at få prisen hævet. Det er jo således, at industrien ofte i deres prisovervejelser ikke medtager de mere sekundære sortimentsudgifter og derfor fejlagtigt mener, at en given pris efterlader et positivt dækningsbidrag. Ofte sælger skovene i samme tro.

2.2 *Sitkagran.* Tabel II, side 132-133, viser tilsvarende tal for sitkagran. Pæle og rm sortimenter har samme pris som for rødgran. Øvrige salgspriser er udregnet analogt med rødgran.

Akkordtillægget på 20 % ekstra for sitkagran slår temmelig hårdt igennem på dækningsbidragene for de ringere sortimenter, hvor nu også stager I og spånpladetræ fra yngre bevoksninger har negativt dækningsbidrag og flere andre sortimenter nærmer sig faretruende.

2.3 *Douglasgran, Japansk Lærk, Ædelgran, Nordmannsgran, Nobilis og Grandis.* I de senere omtalte priskurveberegninger er der som salgspris for disse træarter regnet med samme pris som for rødgran, hvad rm og eksportpæle angår, hvorimod der er regnet med specielle priser for de øvrige sortimenter efter fremgangsmetode analog med den under rødgran omtalte.

2.4 *Oversigt over tommersalgspriser.* Det er interessant at sammenligne salgspriser for nåletræ:

	Salgspris for uafk. tømmer, kr. pr. enhed			
	26 cm op	21-25 cm	16-20 cm	11-15 cm
Rødgran	124.9	114.7	103.6	78.1
Sitkagran	121.9	113.6	105.0	78.8
Douglasgran	114.0	103.0	95.0	76.0
Japansk Lærk	115.5	107.5	93.3	68.3
Ædelgran	124.0	114.7	105.6	80.8
Nordmannsgran	123.7	114.4	104.6	77.8
Nobilis	125.1	113.3	101.8	76.9
Grandis	125.0	113.0	103.0	78.0

Disse tal kan tages som udtryk for træarternes tømmerkvalitet, som forbavsende nok ikke afviger væsentlig fra hinanden bortset fra douglasgran og japansk lærk, som naturligt ligger lavt.

2.5 *Bøg.* Tabel III, side 134-135, giver tallene for bøg. Også her er priserne gængse priser pr. januar 1970, og der henvises til tabellens fodnoter angående en række detaljer.

Det EDB producerede sortimentsforhold deler ikke plankekævlerne i dimensionsgrupper, men kun i kvalitetsgrupper, og der er derfor foretaget følgende graduering over aldersklasserne:

Bøg	Aldersklasse						
	30-39	40-49	50-59	60-69	100-109	110 og op	Alle
B-kævler							
kbm hugst	4	16	5	85	25	1.539	1.674
kr. pr. enhed ..	78.0	90.0	95.0	105.0	123.0	125.8	124.2
do., jvf. tabel III	89.0			124.7			
kr. pr. kbm fastmasse	70.9	81.8	86.4	95.5	111.8	114.4	112.9
C-kævler							
kbm hugst	3	—	5	65	81	1.796	1.950
kr. pr. enhed ...	58.0		61.2	65.0	78.0	86.0	84.9
do., jvf. tabel III	60.0			84.9			
kr. pr. kbm fastmasse	52.7	—	55.6	59.1	70.9	78.2	77.2

Ovenstående fordeling er selvsagt noget arbitrær, men naturligvis afstemt således, at prisen yderst til højre svarer til den aktuelt i driftsåret 1968/69 opnåede pris og hele dette tidsrum havde jo uforandret prisleje svarende til det i januar 1970 gældende.

Det skal bemærkes, at der er regnet med nye priser for cellulose-træ svarende til Dansk Træcellulose A/S's pris på 55 kr. pr. ton. Cellulosetræ indgår som en blanding af 2 m bunketræ og 2.65 m eller længere kævler, og da prisen, jvf. tabel III, er henholdsvis kr. 57.8 og kr. 57.5 pr. kbm fastmasse regnes i priskurveberegningen med en middelpriis på kr. 57.5 for alle aldersklasser. Sortimentstudgiften for cellulosetræ er hentet fra specialberegningen i afsnit 1.

Det er særdeles interessant at betragte de sortimentsvise dækningsbidrag i tabel III: Dels er der enkelte sortimenter med negativt dækningsbidrag, men det mest interessante ligger deri, at den nye cellulosepris på 55 kr. pr. ton giver bedre dækningsbidrag (frisk levering og kævle aflægning forudsat) end D-kævler, gulvtrækævler, svellekævler, spånpladet træ og kassetræ og næsten samme dækningsbidrag som stavkævler (med særdeles begrænset marked). I bøg bør man derfor fremover kun aflægge 2 sortimenter: Plankekævler A, B, C og cellulosekævler 12 cm op. Da der stadig er positivt dækningsbidrag også på det meste 2 m cellulosetræ 7-12 cm, bør dette sortiment også aflægges, om ikke andet så for at spare pladsrensning ved kulturanlæg. Det er klart, at aflægning af kun 2-3 sortimenter i bøg er betydeligt mere rationaliseringsvenligt end det utal af sortimenter, som hidtil er blevet aflagt.

2.6 Eg. Analogt med bøg må kævlepriserne gradueres over aldersklasserne, jvf. følgende beregning:

Eg	Aldersklasse								
	30- 39	40- 49	50- 59	60- 69	70- 79	80- 89	100- 109	110 og op	Alle
A-kævler									
kbm. hugst.			3	4	3	10	1	37	58
kr. pr. enhed			85.0	108.0	150.0	170.0	210.0	235.0	202.4
kr. pr. kbm. fastmasse			77.3	98.2	136.4	154.5	190.9	213.6	184.0
B-kævler									
kbm. hugst		5	25	99	26	151	3		309
kr. pr. enhed		65.0	72.0	85.0	95.0	115.0	140.0		99.6
kr. pr. kbm. fastmasse		59.1	65.4	77.3	86.4	104.5	127.3		90.5
C-kævler									
kbm. hugst.		3		55	19	39	4	278	398
kr. pr. enhed		55.0		59.0	65.0	67.0	72.0	75.0	71.4
kr. pr. kbm. fastmasse		50.0		53.6	59.1	60.9	65.4	68.2	64.9
D-kævler									
kbm. hugst			3			33	4	20	60
kr. pr. enhed			45.0			49.0	50.0	53.0	50.2
kr. pr. kbm. fastmasse			40.9			44.5	45.4	48.2	45.6
Gulvtræ									
kbm. hugst	15	41	252	198	64	256		79	905
kr. pr. enhed	60.0	62.0	63.0	65.0	67.0	69.0		75.0	66.4
kr. pr. kbm. fastmasse	54.5	56.4	57.3	59.1	60.9	62.7		68.2	60.4

Også her er denne arbitrære fordeling afstemt med aktuelt opnåede priser yderst til højre. De øvrige priser for eg er: Hegnspæle 30 kr. pr. rm og 1.50 pr. stk. aflagt udelukkende til eget forbrug.

2.7 Ask. Som for bøg viser detaljerede beregninger, at den nye cellulosepris udkonkurrerer alle sortimenter undtagen plankekævler A, B og C, for hvilke prisen over alderen gradueres som følger:

Ask	Aldersklasse					
	20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op	Alle
A-kævler						
kbm. hugst.	2	15	22	1	61	101
kr. pr. enhed ...	115.0	125.0	130.0	160.0	210.0	177.5
kr. pr. kbm. fast- masse	104.5	113.6	118.2	145.4	190.9	161.3
B-kævler						
kbm. hugst.	8	96	170	102	197	573
kr. pr. enhed ...	90.0	100.0	110.0	140.0	182.0	138.1
kr. pr. kbm. fast- masse	81.8	90.9	100.0	127.3	165.4	125.5
C-kævler						
kbm. hugst.	15	173	257	187	188	820
kr. pr. enhed ...	75.0	75.0	76.0	80.0	82.0	78.0
kr. pr. kbm. fast- masse	68.2	68.2	69.1	72.7	74.5	70.9

For cellulosetræ af ask er der regnet med samme salgspris/sortimentsudgift som for bøg.

3. Sortimentforhold og priskurver.

Vort EDB regnskab giver som biprodukt træartsvise sortimentsforhold som funktion af alderen, og når disse på traditionel vis kombineres med de i afsnit 1 meddelte sortimentsvise udgifter og afsnit 2's sortimentsvise salgsindtægter fremkommer salgspris, sortimentsudgift og dækningsbidrag som funktion af alderen, jvf. tabel V-XV, side 137-146.

Det er normalt at beregne sådanne »priskurver« som funktion af diameteren, hvilket kan være akademisk mere tilfredsstillende og formentlig også giver mindre spredning, men for praksis er det langt mere bekvemt at have disse relationer som funktion af alderen. På priskurveberegningerne i tabel V-XV er aldersklassernes diameter tilføjet, hvis man ønsker at transformere/jævnføre med andet materiale.

I sortimentsforhold og priskurveberegningerne (tabel V-XV) er der lagt vægt på at vise, hvor mange kbm fastmasse,

der indgår i hvert sortiment og aldersklasse for at klargøre, at der her er tale om virkelige arbejdstal dækkende rub og stub af et års hugst på ialt 63.684 kbm; det er sortimentsforhold som siger sparto – hvad det grundlæggende materiales størrelse angår – til andre offentliggjorte punktoplysninger. Tabellerne V-XV med priskurveberegningerne giver anledning til følgende betragtninger:

3.1 *Rødgran*. (Tabel V). Materialet er betydeligt, ialt 21.445 kbm, med god fordeling over både aldersklasser og sortimenter; kun aldersklassen 10-19 år er svagt repræsenteret med bare 78 kbm, hvoraf 79 % som stakitter, hvilket forklarer den særdeles høje salgspris/sortimentsudgift. Alle tal ligger pænt, hvorfor der ikke foretages nogen som helst form for udjævning.

3.2 *Sitkagran*. (Tabel VI). Principielt gælder samme bemærkninger som for rødgran. Det ses dog tydeligt, at hugsten i de ældre aldersklasser i stor udstrækning er fremkommet som hugst af specialsortimenter, hvorfor jeg også senere gennemfører standardberegninger med de i tabellen viste nedkorrigerede dækningsbidrag, som skønnes mere typiske.

3.3 *Douglasgran*. (Tabel VII). Materialet er med sine 1.664 kbm betydeligt for træarten, men lider af forskellige mangler: De unge aldersklasser er slet ikke repræsenteret, hvorfor jeg med indstyring fra japansk lærk har sat et dækningsbidrag for aldersklassen 10-19 år på kr. 10 pr. kbm og for aldersklassen 20-29 år på 20 kr. pr. kbm. Jfr. sitkagran er der også her tale om store mængder special effekter, hvorfor det er rimeligt at gennemføre beregninger med de i tabel VII viste nedkorrigerede priser.

3.4 *Japansk lærk*. (Tabel VIII). Ingen specielle bemærkninger udover, at vi aflægger næsten al lærk i tømmerstørrelse som uafkortet tømmer.

3.5 *Ædelgran*. (Tabel IX). Det er et for træarten særdeles solidt materiale med sine 12.638 kbm og tallene fordeler sig smukt.

3.6 *Nordmannsgran*. (Tabel X). Også her er materialet betydeligt for træarten, dog er aldersklassen 20-29 år med sine kun 10 kbm så svagt repræsenteret, at det er rimeligt at opkorrigere dækningsbidraget til ædelgran niveau på 20 kr. pr. kbm.

3.7 *Nobilis*. (Tabel XI). Der er desværre kun foretaget hugst i aldersklasserne 30-39 og 50-59 år, hvorfor tal for manglende aldersklasser er skønnet som vist i tabellen.

3.8 *Grandis*. (Tabel XII). Materialet er ikke så stort og alders-

Som nævnt i afsnit 2.5 er det i dag unødvendigt at operere med mere end 2 sortimenter i bøg, da cellulosetræ nu er en bedre dækningsbidragsyder end alt under C-kævler og vi får da følgende forenkledte sortimentsforhold:

Sortiment		Fast- masse kbn	Aldersklasse						
Nr.	Navn		20- 29 %	30- 39 %	40- 49 %	50- 59 %	60- 69 %	100- 109 %	110 og op %
11	A-kævler	570	—	—	—	—	—	—	6
12	B-kævler	1.674	—	1	6	5	13	8	17
13	C-kævler	1.950	—	1	—	5	10	26	20
39	Cellulosetræ	6.847	100	98	94	90	77	66	57

Med dette sortimentsforhold og de over aldersklasserne gra-
duerede priser forklaret i afsnit 2.5, fås den i tabel XIII viste
priskurveberegning. Det her anvendte sortimentsforhold kor-
responderer ikke alt for smukt med et nyligt publiceret (MADSEN
— 8), men Frijsenborgs bøgekvalitet er jo heller ikke den bedste.

3.10 *Eg.* (Tabel XIV). Med de i tabel IV viste sortiments-
udgifter og de i afsnit 2.6 omtalte priser er priskurveberegningen
for eg fremstillet i tabel XIV.

3.11 *Ask.* (Tabel XV). Analogt med bøg.

4. Kulturanlægsudgifter.

Tabel XVI, side 147, giver detaljer vedrørende til formå-
let konstruerede, træartsvise kulturmodeller. Til sammenlig-
ning er aktuelle Frijsenborg tal for ialt 121 ha kulturanlæg
fra 1969 også anført. Modeltallene er noget lavere end de
faktiske kulturudgifter, som vi dog mener kan reduceres
til modeltal niveauet, hvorfor de økonomiske beregninger
er gennemført med disse sidste tal.

5. Kulturplejeudgifter.

Træartsvise kulturplejemodeller er ligeledes konstrueret
til formålet og sammenstillet i tabel XVII, side 148-149.

Kulturplejeudgiften er meget variabel og intensiteten af kulturplejeforanstaltninger vil svinge fra år til år afhængig af klimatiske, zoologiske, økonomiske o.m.a. faktorer. Nedenfor vises aktuelle tal fra Frijsenborg sammenholdt med modellernes tal. Det enkelte års kulturplejeudgift er – noget arbitrært – divideret med middelstørrelsen af det årlige kulturareal. F.eks. rødgran: aldersklassen 0-9 år er på ialt 244.95 ha, og da plantealderen er 4 år, udgør aldersklassen de sidste 5 års kultur anlæg, hvorfor middelstørrelsen af det årlige kulturareal er ca. 49 ha; divideres nu dette tal op i hvert enkelt af de i de 3 sidste driftsår afholdte kulturplejeudgifter fås 3 tal for kulturplejeudgiften pr. ha. Nedenfor vises det højeste, det laveste og endelig middeltallet for de 3 år, og dette sammenholdes med modeltallene:

	Kulturplejeudgift, kr. pr. ha			
	Aktuelle Frijsenborg tal for årene 1967-1969			Model- tal
	Max.	Min.	Middel	
Rødgran	1.399	312	979	610
Sitkagran	1.044	321	665	470
Douglasgran	(2.314)	(277)	(1.021)	560
Japansk Lærk	-	-	418	420
Ædelgran	2.906	999	2.030	2.575
Nordmannsgran	3.303	1.606	2.681	2.725
Nobilis	3.799	1.208	2.407	1.800
Grandis	2.690	1.158	1.947	1.540
Bøg	(11.409)	(2.372)	(6.285)	3.450
Eg	(15.536)	(4.299)	(8.705)	1.225
Ask			(86)	1.330

Tallene i parentes er meget svagt underbygget, da der kun har været ubetydelige kulturarealer af disse træarter og det skønnes rimeligt at anvende modeltallene til de økonomiske beregninger.

6. Generaludgifterne.

De primære generaludgifter stiller sig pr. 1970 på Frijsenborg således:

Vejudgifter	kr. 52.034
Vandudgifter	» 7.495
Yderhegn	» 1.872
Publikum	» 820
Administration: Løn (1970-niveau)	» 400.000
Kontor/telefon etc.	» 21.186
Løs medhjælp	» 10.321
Pensioner	» 16.620
Befordring (1970-niveau)	» 40.000
Repræsentation/rejser	» 3.559
Tjenesteydelser	» 4.204
EDB regnskab	» 21.120
Diverse	» 12.016
Skatter/kontingenter	» 264.342
Ialt	kr. 855.589
men heraf optaget som mængdeafhængige un- der sortimentsudgifter ca. kr. 1.80 pr. kbm.	» 100.000
Udækket rest	kr. 755.589

Den udækkede rest, som er fordelt på et bevokset areal på 4.352 ha, svarer til 175 kr. pr. ha/år.

Om dette tals graduering over træarter/aldre kan der siges meget af arbitrær natur, men da tallet i sig selv har store årlige udsving, er nærmere diskussion heraf efter min mening ørkesløs.

7. Bestemmelse af omdriftsalder.

Vi har i afsnit 1-6 tilvejebragt det nødvendige økonomiske materiale, hvormed datamaskineriet skal fodres. Til gengæld giver dette nemt og bekvemt det væld af økonomiske oplysninger, som tidligere kostede umenneskelig manuel anstrengelse. Et beskedent udvalg er gengivet i tabel XVIII og XIX, side 150-152.

Inden vi kan foretage sammenligninger af træarternes ydeevne, må vi fastlægge en til formålet passende omdriftsalder for hver træart, idet ydeevnen er afhængig af omdriftsalderen.

De EDB producerede tal støtter os i valget af omdriftsalder, men først må der anlægges nogle principielle betragtninger og det skal her tilføjes, at specielt omdriftsbestemmelse er et komplekst problem, som må simplificeres for at fange praktikerens interesse. Simplificering sker ofte på bekostning af det teoretisk korrekte og det sker også her med den kompliment til teoretikerne, at disse lettere kan forstå en praktikers tåger end omvendt.

7.1 Omdriftsbestemmelse efter maksimal masseproduktion. Der er her simpelthen tale om at finde den omdriftsalder, som giver maksimal, gennemsnitlig masseproduktion.

Under henvisning til BRÜEL – 3 og tabel XVIII kan følgende rækkefølge opstilles:

Træart	Omdriftsalder år	Maksimal gennemsnitlig masseproduktion (Efm) kbm. pr. ha
Grandis	60	28.5
Sitkagran	60	21.7
Douglasgran	40	19.8
Nobilis	60	17.5
Rødgran	60	17.5
Japansk Lærk	30	13.6
Ædelgran	60	13.0
Nordmannsgran	60	11.0
Bøg	100/140	10.2
Ask	40	6.3
Eg	70	5.5

I parentes bemærket vil jeg her gerne pille ved den sovepude, som den ofte benyttede talemåde »De lokale forholds jernhårde lov« har været: Fra Schwaben i Bayern (HORNDASCH – 7 gives følgende produktionsforholdstal (Dgz 100), der er sammenholdt med Frijsenborgs:

	Rødgran	Ædelgran	Bøg
Schwaben	100	88	51
Frijsenborg	100	75	58

Jvf. tabel XVIII, hvor den gennemsnitlige masseproduktion er opført ved forskellige omdriftsaldrer, vil det ses, at en variation i omdriftsalderen på 10-20 år op eller ned ikke giver synderligt udslag i masseproduktionen, og man er således meget frit stillet til at tage andre hensyn, uden at man derved øver vold mod dette omdriftskriterium.

Det må stå helt klart, at dette omdriftskriterium ikke indeholder noget som helst om produktionens værdi eller de med denne forbundne omkostninger. Hvis skovbrug skal drives efter økonomiske retningslinier, er dette omdriftskriterium derfor aldeles og komplet uegnet.

7.2 *Omdriftsbestemmelse efter maksimalt kasseoverskud* drejer sig om gennemsnitlig årligt at få flest mulig penge i kassen ved årets slutning (Waldreinertrag). Det kan overfladisk set være en rimelig anskuelse, men man bør dog absolut gøre sig klart, hvad det dækker over.

Fra tabel XVIII hentes følgende tal:

	Omdriftsalder				
	40 år	50 år	60 år	70 år	80 år
Rødgran, gensn. kasseoverskud kr. pr. ha normal-skov/år.....	595	930	1051	1073	1055

Mange vil følgelig gerne holde 70-årig omdrift, fordi det giver flest penge i kassen ved årets slutning; men jvf. formeludtrykket (og hvis nogen ønsker at læse det, står det i tabel XVIII) indeholder dette intet om den bekostning, der er forbundet med fremskaffelsen af dette kasseoverskud. Benyttelsen af dette omdriftskriterium svarer i virkeligheden til, at man investerer indtil den grænse, hvor den sidst investerede kroners udbytte er faldet til nul (grænserentabilitet lig nul). Således bærer få sig ad i industrivirk-somhed, men mange i en skov.

For praktikerer har kasseoverskuddet umiddelbart meget stor betydning: Et skovbrug med høj omdriftsalder giver et stort kasseoverskud pr. ha/år, (hvilket i sig selv altid er

rant for så vidt som ejeren ikke spørger om, hvad det koster), og det har også store reserver i dårlige tider (hvis ikke det hele for længst er stormvættet!)

På basis af tabel XVIII kan vi stille træarterne op i rækkefølge efter dette kriterium:

Træart	Omdriftsalder år	Maksimalt kasseoverskud i kr. pr. ha normalskov/år
Grandis.....	60 (måske mere)	2.320
Sitkagran	70	1.510
Douglasgran.....	70	1.186
Nobilis	60 (måske mere)	1.176
Rødgran	70	1.073
Ædelgran	80	797
Nordmannsgran.....	70	645
Japansk Lærk	50	573
Bøg	140 (måske mere)	215
Eg	140 (måske mere)	44
Ask	70	10

Det er klart, at efter dette omdriftskriterium vil omdriftsalderen blive meget høj, idet det simpelthen drejer sig om at stable kapital op pr. arealenhed indtil yderligere kapitalanbringelse (d.v.s. forlængelse af omdriftsalderen) ingen renter giver. De fleste vil vel sige, at man så bærer sig temmelig ejendommeligt ad.

7.3 Omdriftsbestemmelse efter maksimal forrentning (Bodenreinertrag). Hvis man står overfor at skulle foretage en ændring i sin investeringsintensitet, f.eks. modernisering af en udlejningsejendom, så vil man danne sig et skøn over fremtidige indtægter/udgifter ved ejendommens drift inden moderniseringen og efter moderniseringen, neddiskontere dem og kapitalisere resultaterne med den rentefod (kalkulationsrentefoden), som ejendommejeren finder passende. Hvis det således fundne kapitaliserede nettobeløb (kapitalværdi) er større før moderniseringen end efter moderniseringen, kan moderniseringen (ændringen i investeringsintensiteten) ikke betale sig og vice versa. Ganske lignende synspunkter bør anlægges ved den ændring i kapitalintensiteten som en ændring i omdriftsalderen er. Eller sagt på en anden måde: Hvis man ønsker maksimal forrentning af sin inve-

sterede kapital bør man anvende den omdriftsalder, som giver maksimal kapitalværdi.

7.31 Maksimal kapitalværdi (= jordværdi). Ved jordværdi forstås, jvf. eksemplet ovenfor, kapitalværdien umiddelbart før kulturtidspunktet. Formlen er vist i tabel XVIII. Det er klart, at jordværdien svinger med omdriftsalderen og den anvendte kalkulationsrentefod. At jordværdien bliver negativ betyder, at træarten ikke kan forrente de efter køb af jord nødvendige netto-kapitalmidler med den valgte kalkulationsrentefod.

Det har været nævnt, at det investeringsforløb, som giver størst kapitalværdi (jordværdi), er det fordelagtigste, hvis ejeren har frie alternative investeringsmuligheder, som f.eks. netop variation af omdriftsalderen. Den omdriftsalder, som giver maksimal jordværdi ved en given kalkulationsrentefod, er derfor særdeles relevant som rettesnor for valg af økonomisk omdriftsalder. I tabel XIX er der opført jordværdier for en række omdriftsaldre ved en kalkulationsrentefod på 5 %. Det er i praksis ligegyldigt, hvilken kalkulationsrentefod, der benyttes til omdriftsbestemmelse, da de akademiske finesser omkring kritisk rentefod m. v. er praksisfjerne. Jordværdibegrebet er egentlig uinteressant i forbindelse med denne artikel, men omtale nødvendig a.h.t. næste afsnit.

7.32 Maksimal intern forrentning. Træarternes omdriftsalder efter dette kriterium angives i afsnit 7.4. Den rentefod, som giver jordværdi (kapitalværdi) lig nul kaldes den interne rentefod eller sagt med andre ord: Hvis jorden erhverves gratis, vil de ved skovdyrkning anvendte kapitalmidler (udgifter/indtægter som omtalt i afsnit 1-6) forrentes med den interne rentefod. Den interne forrentning som kriterium for valg af skovdyrkningsalternativer (træart, omdriftsalder, hugststyrke, hugstmåde m.v., jvf. afsnit 9) er slet ikke virkelighedsfjern, uanset at den ikke indeholder nogen form for aflønning til den nøgne jord: På grund af skovtvangen, som forhindrer alternative jord-anvendelser, bliver jordværdien og dens aflønning af akademisk karakter, og man kan derfor lige så godt sætte værdien til nul.

Om forskellen ved omdriftsbestemmelse efter maksimalt kasseoverskud og efter maksimal intern forrentning kan

simpelt siges: I første tilfælde bliver man ved med at lade bevoksningen leve til den sidst investerede krone ikke giver nogen rente og i det andet tilfælde afdriver man, når den sidst investerede kronens forrentning synker ned til maksimal, gennemsnitlig intern forrentning (grænserentabilitet lig maksimal, gennemsnitlig intern forrentning).

Det er rigtigt (HERMANSEN - 5), at f.eks. omdriftsalder bør fastsættes ved den alder, hvor grænserentabiliteten er lig kalkulationsrentefoden og ikke - som her - hvor grænserentabiliteten er lig maksimal intern forrentning. Tidens høje diskonto tenderer imidlertid mod valg af så høj en kalkulationsrentefod, at denne ligger over maksimal intern rentabilitet, men p.g.a. skovtvangen kan man jo ikke opgive skovbrug, hvorfor de rimelige alternativer bliver salg eller tilfredshed med kalkulationsrentefod lig maksimal intern forrentning. Mens vi er ved spidsfindighederne skal det også siges, at den alder, som giver maksimal intern forrentning, også giver maksimal jordværdi undtagen i ganske særlige tilfælde (douglasgran, grandis og eg, jvr. tabel XVIII og tabel XIX), men forholdet er uden betydning for praksis.

7.4 *Resultat af bestemmelse af omdriftsalder.* Af det foregående og under henvisning til tabel XVIII vil det forstås, at alt efter omdriftskriteriet vil følgende omdriftsalde være optimale:

	Som omdriftskriterium ønskes maksimal		
	Masseproduktion	Kasseoverskud	Forrentning
Rødgran	60	70	50
Sitkagran	60	70	50
Douglasgran	40	70	40
Japansk Lærk	30	50	40
Ædelgran	60	80	60
Nordmannsgran	60	70	50
Nobilis	60	> 60	60
Grandis	60	> 60	50 (40)
Bøg	100/140	140	120
Eg	70	140	140
Ask	40	70	70

Når jeg i det følgende afsnit går over til at sammenligne de enkelte træarters ydeevne sker det ved de omdriftsalde som er

angivet i den sidste kolonne. Forøvrigt vil det fremgå af tabel XVIII, at en variation på plus/minus 10 år ikke betyder synderligt uanset omdriftskriteriet.

Noget nyt og meget interessant er simulering af bevoksningsudvikling (FIND - 4), hvor der peges på muligheden af at opstille en investeringsteori, som foruden økonomisk optimal omdriftsalder også giver tilnærmede løsninger på optimal hugststyrke, hugstmåde m.v.

8. Træarternes økonomiske ydeevne.

Vi kan nu omsider fremsætte de konklusioner, som skulle være denne artikels hovedformål. Jeg vil, jvf. diskussionen i afsnit 7, tillægge forrentning den største vægt som kriterium for træarternes ydeevne og anfører med tal fra tabel XVIII træarterne i rækkefølge efter forrentning. Læsere vil bemærke, at den meget modeombruste træart Ær er taget med i sammenligningen på basis af (meget optimistiske?) pris- og tilvækstforhold fra Orenæs (BRUNEMARK - 1) idet hans talmateriale her er behandlet konformt med Frijsenborgs, hvad generalomkostninger angår:

	Forrentning %	Kasseoverskud kr.pr.ha/år	Produktion kbn pr. ha
Grandis i 50-årig omdrift	8.5	2.155	28.1
Sitkagran i 50-årig omdrift	6.9	1.232	21.5
Douglasgran i 40-årig omdrift	6.9	932	19.8
Rødgran i 50-årig omdrift	6.5	930	17.3
Japansk Lærk i 40-årig omdrift	6.0	514	13.3
Ær (Orenæs) i 60-årig omdrift	5.9	357	10.2
Nobilis i 60-årig omdrift	5.4	1.176	17.5
Ædelgran i 60-årig omdrift	4.0	706	13.0
Nordmannsgran i 50-årig omdrift	3.5	521	10.9
Bøg i 120-årig omdrift	1.0	182	10.2
Eg i 140-årig omdrift	0.3	44	5.3
Ask i 70-årig omdrift	0.0	10	4.8
Jydske landbrug over 100 ha, høst- år 1968		344	
Jydske landbrug, gennemsnit, høst- år 1968		141	

Tal skal omgås med varsomhed og det skal her gentages: Ovenstående tal har momentan og lokal gyldighed; de bygger på ganske bestemte, praksisnære forudsætninger (jvf. afsnit 1-7), men medtager ikke indtægter fra frø/grønt. Ejheller er der taget hensyn til det biologisk uheldige ved skovbrug byggende på ensartethed. Der er kun tale om et simpelt og brutalt synspunkt: Hvorledes stiller den enkelte træart sig set som isoleret enhed? Tallene har dog efter min mening videre interesse, idet jeg – som nævnt i indledningen – ikke tror, at der foreligger forskydninger i rangfølgen andre steder i Danmark, medmindre man kommer ud på vækstforhold, der er helt forskellige fra Frijsenborgs og i denne forbindelse regner jeg Frijsenborg og Lolland for et fedt, jvf. afsnit 7.1 og 9.6. Hvis andre tror anderledes, vil jeg gerne se denne tro understøttet af tørre talbeviser stammende fra et større talmateriale som her.

Det fremgår umiddelbart af opstillingen at:

1. Alle træarters forrentning ligger under dagens renteniveau.
2. Der er dog træarter, som udviser særdeles rimelig forrentning, men også det omvendte.
3. Nåletræ klarer sig kasseoverskudsmæssigt pænt overfor storlandbrug og ligger jo langt bedre end det jydsk gennemsnit. Jeg skal ikke gøre mig klog på landbrugets forrentning, men den ligger vel betydeligt under 4 %, så også i denne henseende klarer nåletræ sig pænt.
4. Uanset hvilken værdimåler (forrentning, kasseoverskud eller masseproduktion), der lægges til grund for træarternes ydeevne, er rangfølgen overraskende nok omtrent ens. Undtagelserne falder naturligt på lærk og ær (der trods beskedent kasseoverskud/produktion kræver så lille investering, at forrentningen herpå bliver helt rimelig) og Nobilis, hvor det omvendte er tilfældet.

Da alle træarters forrentning ligger under dagens diskonto vil den ejer, som mener at have bedre investeringsmuligheder end skovbrug, eventuelt sælge eller i hvert fald investere mindst mulig. Af 2 træarter med samme forrentning – f.eks. sitkagran og douglasgran – vil han alt andet lige vælge træarten med det laveste investeringsniveau og altså vælge træarten med det laveste kasseoverskud (Douglasgran). Omvendt vil den ejer, som er tilfreds med forrentningsprocenten og som har de likvide midler dertil, vælge sitkagran, hvor investering og dermed også kasseoverskud er størst. Modetræarten ær er netop blevet modetræart, fordi den giver en rimelig forrentning på en lille investering og derfor kan være et sundt valg i tider med dyre penge, og hvor likviditeten p.g.a. store stormfaldsarealer, der skal tilplantes, ikke holder til nåletræernes større investering.

Tal skal stadigvæk omgås med varsomhed og også følgende tankeeksperiment: Hvis De bor i de gamle skovegne, så tag Deres bevoksede areal i ha, gang over med rødgranens kasseoverskud på små 1.000 kr. (eller Grandis-overskuddet på godt 2.000 kr.) og sammenlign resultatet med Deres eget kasseoverskud. Tror De stadigvæk ikke, at der er noget at hente på træartsvalg? Selvfølgelig spiller såvel Deres bonitet som Deres alderklassefordeling m.m. en stor rolle, men en brutal sammenligning kan være tankevækkende.

9. Praksis og økonomi.

I afsnit 8 er er fremlagt tal for træarternes ydeevne under bestemte forudsætninger, men hvad betyder en ændring i hugststyrken? I kulturudgiften? I priserne? Det er let for EDB at behandle en række mere eller mindre praksisnære alternativer og derved få kendskab til størrelsesordenen af alternativernes økonomiske konsekvenser. Hvorvidt det tekniske resultat bliver som forudsat, kan vi skændes om til dommedag, jvf. endeløse diskussioner om hugststyrke, plan-teafstand o.s.v. Men det var dog værd først at konstatere,

om der overhovedet er noget at skændes om. Alle i det følgende brugte tal er igen hentet fra tabel XVIII, side 150-151.

9.1 Hugststyrke og økonomi. Den stærke hugsts økonomiske fordele i rødgran er empirisk og overbevisende påvist i Sofie Amaliegaard forsøget (BRYNDUM – 2) og behøver efter min mening ingen yderligere dokumentation. For blot at vise udsvingenes størrelsesorden skal følgende tal opstilles, idet der henvises til tabel XVIII's definitioner på bevoksningsbehandlingen:

	50-årig omdrift	
	Forrentning %	Kasseoverskud kr. pr. ha
Rødgran – svag hugst	5.7	789
Rødgran – Frijsenborgs hugststyrke	6.5	930
Rødgran – stærk hugst	7.2	985

Skulle den stærke hugst gå hen og forårsage en 10 % nedgang i tilvækst, ja så sker der ikke spor:

Rødgran – stærk hugst og 10% nedgang i tilvækst eft. 20. år . .	6.8	895
---	-----	-----

For mig at se må konklusionen være, at stærk hugst er økonomisk fordelagtig selv ved en tilvækstnedgang af størrelsesordenen 10-15 %, og denne nedgang er næppe sandsynlig ved de her skitserede hugststyrker. Det afgørende er, at afdækningen af de økonomiske konsekvenser gør det langt enklere at skønne om, hvorvidt eventuelle tekniske foranstaltningers produktive effekt er af overordnet eller underordnet vigtighed.

9.2 Kulturudgift og økonomi. For rødgran har jeg, jvf. afsnit 4 regnet med en kulturudgift på 1.600 kr. pr. ha. Hvad sker der økonomisk, hvis dette kan billiggøres uden deraf flydende ændringer i det tekniske resultat?

	Omdriftsalder			
	50 år		70 år	
	For- rent- ning %	Kasse- over- skud, kr. pr. ha	For- rent- ning %	Kasse- over- skud, kr. pr. ha
Rødgran – Kulturudg. kr. 1600 .	6.5	930	6.1	1.073
Rødgran – Kulturudg. kr. 1100 .	6.9	941	6.5	1.081

Som ventet sker der kun ringe ændring i kasseoverskudet og en bedring i forrentningen, som først sættes over styr, hvis tilvæksten går ned med ca. 10 % (smlg. tabel XVIII, type 1c med 1d). Ved at gennemregne sådanne alternativer får vi altså oplysninger om, hvad grænserne for det tekniske udslag må være. Det er vigtigt at slå fast, at har man valgt træarten, så er økonomien fastlåst i en sådan grad, at lidt større eller mindre kulturudgift er underordnet.

Det hævdes ofte af JUNCKER-tilhængere, at hvis bøgen befries for kulturudgiften (naturforynges), og der hugges stærkere og dermed fås større diameter/pris, så vil bøgens økonomi stå op som en fugl Fønix:

	Omdriftsalder			
	100 år		120 år	
	For- rent- ning %	Kasse- over- skud, kr. pr. ha	For- rent- ning %	Kasse- over- skud, kr. pr. ha
Bøg – Kulturudgift kr. 5400. . . .	0.7	108	1.0	182
Bøg – Kulturudgift kr. nul stærk hugst.	2.7	241	2.7	308

Ganske vist stiger forrentningen naturligvis stærkt, men kommer ikke engang over 3 %, og forøgelsen i kasseoverskud er meget sløj. Ovenstående tager på den ene side ikke helt økonomisk højde for JUNCKER's specielle hugstmetode, men der er på den anden side heller ikke regnet med nogen produktionsnedgang. Disse 2 ukendte forhold trækker sand-

synligvis hver sin vej og konklusionen må være, at Junckerhugst i økonomisk henseende næppe vil afvige væsentlig fra ovenstående (se også afsnit 9.8).

9.3 Prisforøgelse på bøg og økonomi. Man hører ofte, at kvalitet, »det er sagen«. Hvis man tænker sig bøgeprisernes dækningsbidrag (tabel XIII) forøget med det usandsynlige beløb af 75 kr. pr. kbm opnås følgende resultat:

	Forrentning %	Kasseoverskud kr. pr. ha
Bøg – dagspriser og optimal omdriftsalder (120 år)	1.0	182
Bøg – fantasipriser og optimal omdriftsalder (80 år)	3.2	791

Det vil ses, at selv en så utopisk prisforøgelse nok pynter på kasseoverskuddet, men ikke engang bringer forrentningen op til de svageste nåletræers. Ganske lignende betragtninger gælder endnu mere egens økonomi. Det må slås fast, at ikke kvalitet, men kvantitet, »det er sagen«.

9.4 Stormrisici i nåletræ og økonomi. Det er naturligvis prætentivt, når jeg løser dette spørgsmål på mindre end en halv side, men jeg kan ikke dy mig for følgende betragtninger: Der er stærke indicier for, at tidlig stærk hugst øger stormsikkerheden i nåletræ. Yderligere et langt skridt kommer man ved at nedsætte omdriftsalderen til f.eks. 40 år. I stedet for at have:

	Forrentning %	Kasseoverskud kr. pr. ha
Rødgran i 50-årig omdrift og Frijsenborg hugst	6.5	930

bør man have

Rødgran i 40-årig omdrift og stærk hugst	6.9	709
--	-----	-----

Man forbedrer rentabiliteten, men nedsætter naturligvis kasseoverskuddet. Men denne løsning er da så langt bedre økonomisk (og giver plads til de stensikre råb om tilvækst- og kvalitetsnedgang) fremfor standard alternativet:

	Forrentning %	Kasseoverskud kr. pr. ha
Bøg i 120-årig omdrift	1.0	182

9.5 *Landskabspleje og økonomi.* De foregående betragtninger kan i en vis udstrækning også anvendes på spørgsmålet om landskabspleje: En stærk og tidlig hugst i nåletræ vil gøre denne skovtype meget mere attraktiv for publikum end dagens svagere huggede og derfor mørke nåletræbevoksninger. Den økonomiske fordel er indlysende. Ær er i denne henseende også interessant. På dette sted vil jeg gerne støtte tanken om at fremtidig lovgivning forhåbentlig i nogen udstrækning vil adskille produktionsskove og rekreative skove.

9.6 *Østersøområderne og økonomi.* Materialet her egner sig naturligvis ikke til belysning af nåletræ contra løvtræ på Lolland, Falster og lignende steder, hvor man har problemer med de af naturen påtvungne korte nåletræsomdrifter. Det er dog i afsnit 9.1 fremdraget, at f.eks. rødgran i 40-årig omdrift med stærk hugst og trods stipuleret 10 % nedgang i tilvækst stadig har en forrentning på 6.8 % og et kasseoverskud på 895 kr. Da ungdomsvæksten for nåletræ på Lolland/Falster er betydeligt over ungdomsvæksten for nåletræ på Frijsenborg, vil nåletræ i Østersøområderne netop have forudsætningerne (kvantitet og kort produktionstid, jvf. afsnit 9.3) for god forrentning ved lave omdriftsaldre, og jeg kan ikke uden videre tage dyrkning af ær til min barm: Ær yder dog kun trods meget optimistiske forudsætninger små 6 %. Og når ær overhovedet når op på så høj en forrentning skyldes det udelukkende, at den ikke finder sig i den økonomisk set irrationelle behandlingsform, som rødgran tålmodigt finder sig i og som *stadig er praksis*.

Foreliggende talmateriale (BRUNEMARK – 1), som forøvrigt vistnok snart vil blive publiceret, støtter min antagelse.

9.7 Specialeffekter og økonomi. Det er værd at notere sig fra tabel XVIII, at specialtræ nok bedrer både forrentning og overskud, men ikke afgørende (smlg. type 2 mod 2a) selv ikke, når specialtræet fremkommer i store mængder (smlg. type 3 mod 3a). Man bliver igen klar over, at kvantitet og kort produktionstid meget hurtigt distancerer kvalitet og lang produktionstid.

9.8 Dimensionshugst og økonomi. Vi savner desværre teknisk talmateriale til fiksering af dimensionsudviklingen og tilvækstforløbet i bevoksninger behandlet med dimensionshugst, men tallene fra afsnit 9.1 lader de store muligheder på denne front skinne igennem, og der er håb om, at simuleringsmodeller behandlet på EDB kunne give mange interessante svar (FIND – 4). Det skal her stærkt understreges, at man jo kan dimensionshugge såvel i nåletræ som i løvtræ, og der bliver derfor ikke tale om relative forskydninger, hvilket ofte overses, når Juncker-hugstens fordele fremhæves som argumentation for øget bøgedyrkning.

9.9. Træartsskifte midtvejs og økonomi. Næsten alt det foranstående går på at klargøre sig de økonomiske konsekvenser af træartsvalget, når en renafdrift foreligger. Men når der foreligger en given træarts- og aldersklassefordeling på et distrikt, vil praktikerens ofte være i tvivl om, hvorvidt en økonomisk tvivlsom bevoksning (f.eks. ung løvskov) bør saneres eller køre videre. En lang række forhold spiller ind (nabomæssige forhold, bevoksningens alder, kalkulationsrentefodens størrelse, påtænkt kulturtræart, likviditeten, generaludgifternes indregning eller ej o.m.a.) og komplicerer en rationel afgørelse, og jeg skal ikke komme nærmere ind på spørgsmålet. Den store forskel i træarternes økonomiske ydeevne er dog en tilskyndelse til at holde op med at kaste gode penge efter dårlige.

10. Afslutning.

Man spiller i skovbrug som oftest mod 2 blinde hænder:

1. Mangel på objektiv viden om træarternes økonomiske ydeevne set som isolerede enheder.
2. Mangel på objektiv viden om tekniske foranstaltningers produktive effekt dels på den enkelte enhed og dels på skovhelheden,

og det er mit håb, at denne artikel tjener til delvis afdækning af den første blinde hånd og derved gør det lettere at spille mod den sidste blinde hånd.

Det var naturligvis ønskeligt, hvis andre ville arbejde videre med den type simulationsmodeller, hvoraf nogle simple er skitseret i tabel XVIII, idet man ad denne vej måtte kunne forøge sin økonomiske viden om mulige alternativer i vor skovbehandling.

LITTERATUR

1. BRUNEMARK, O.: Ærdirkningens økonomi (storopgave 1969).
2. BRYNRDUM, H.: Rødgranhugstforsøg i Sofie Amaliegaard skov. (Dansk Skovforenings Tidsskrift 1969, side 57 ff).
3. BRÜEL, T.: Nogle træarters ydeevne på Frijsenborg. (Dansk Skovforenings Tidsskrift 1969, side 141 ff.).
4. FIND, N. I.: Om simulering af bevoksninger og tilvækst. (Sveriges Skogsvårdsförbunds Tidsskrift, Hefte 8, 1968).
5. HENRIKSEN, H. A.: Dimensionsfordeling for bøg. (Statens Forstlige Forsøgsvæsen 1951, bind 20).
6. HERMANSEN, N. K.: Forelæsninger i skovbrugets driftsøkonomi. (1964).
7. HORNDASCH, M.: Die Standortserkundung und ihre Fortentwicklung. (Allgemeine Forstzeitschrift nr. 8, 1970).
8. MADSEN, S. F.: Sortimentforhold for bøg 1965/66. (Dansk Skovforenings Tidsskrift 1968, side 336-337).
9. TOLSTRUP, E.: Stykomkostninger og dækningsbidrag for skov-effeker. (»Skoven« februar 1969).

Tabel I. Sortimentudgifter for nåletræ (ekskl. Sitkagran) og sortimentsindlægger for Rødgran

Nr.	Sortiment Navn	Fast- masse	Kr. pr. enhed								Kr. pr. kbm			
			Skov- ning *) 1/9-69	Sam.bæ./ Opstill. udbæring 2)	Besvær- l. skovn. opmål. m.v. 3)	Ferie, sygep. A.T.P. 8%	Mængde- afhæng. Gen.omk. 4)	Ud- kør- sel 5)	Ialt	Salgs- pris	Dæk- nings- bi- drag	Salgs- pris	Sort- ment- ud- gift	Dæk- nings- bi- drag
10	Master/Pil.pæle	1,05	11,50		1,73	1,06	2,00	4,50	20,79	155,60 ⁶⁾	134,81	148,2	19,8	128,4
11	Skrælletræ . . .	1,05	9,49	6,88	1,42	0,87	2,00	4,50	18,28	165,00 ⁶⁾	146,72	157,1	17,4	139,7
20	Uafk. Over 30	1,05	6,78		1,02	0,62	2,00	4,50	14,92	124,90 ⁷⁾	109,98	119,0	14,2	104,8
21	26-30	1,05	6,78		1,02	0,62	2,00	4,50	14,92	124,90 ⁷⁾	109,98	119,0	14,2	104,8
22	21-25	1,05	6,78		1,02	0,62	2,00	4,50	14,92	114,70 ⁷⁾	99,78	109,2	14,2	95,0
23	16-20	1,05	9,35		1,40	0,86	2,00	6,25	19,86	103,60 ⁷⁾	83,74	98,7	18,9	79,8
24	11-15	1,05	14,07		2,11	1,29	2,00	10,00	29,47	78,10 ⁷⁾	48,63	74,4	28,1	46,3
25	Bånd	1,05	14,07		2,11	1,29	2,00	10,00	29,47	70,00	40,53	66,7	28,1	38,6
26	Lægter I.	0,50	9,54	6,88	2,46	1,51	1,00	2,75	24,14	32,00	7,86	64,0	48,3	15,7
	Lægter II.	0,50	12,29	6,88	2,88	1,76	1,00	2,75	27,56	32,00	4,44	64,0	55,1	8,9
27	Stager I.	0,25	9,60	5,51	2,27	1,39	0,50	1,38	20,65	21,00	0,35	84,0	82,6	1,4
	Stager II.	0,25	16,08	5,51	3,24	1,99	0,50	1,38	28,70	21,00	-7,70	84,0	114,8	-30,8
30	El-pæle rm . . .	0,70	17,42	9,63	4,06	2,49	2,00	4,75	40,35	40,00	-0,35	57,1	57,6	-0,5
31	El-pæle stk. . . .	0,03	0,64	0,19	0,12	0,08	0,06	0,17	1,26	3,00	1,74	100,0	42,0	58,0
34	Kassetræ	0,80	14,11	< 40 6,18	3,04	1,87	2,00	4,75	31,95	50,00	18,05	62,5	39,9	22,6
		0,80	14,11	> 40 2,45	2,48	1,52	2,00	4,75	27,31	50,00	22,69	62,5	34,1	28,4
35	Spånpladetræ .	0,75	15,71	< 40 9,63	3,80	2,33	2,00	4,75	38,22	42,00	3,78	56,0	51,0	5,0
		0,75	15,71	> 40 2,45	2,72	1,67	2,00	4,75	29,30	42,00	12,70	56,0	39,1	16,9
36	Stakit I.	0,0072	0,42	0,10	0,08	0,05	0,01	0,08	0,74	0,95	0,21	131,9	102,8	29,1
37	Stakit II.	0,0045	0,37	0,07	0,07	0,04	0,01	0,04	0,60	0,70	0,10	155,6	133,3	22,3
41	Exp. pæle 1,0 m	0,005	0,15 ¹⁾	0,07	0,03	0,02	0,01	0,05	0,33	0,45	0,12	90,0	66,0	24,0
42	1,2 m	0,006	0,18 ¹⁾	0,07	0,04	0,02	0,01	0,05	0,37	0,50	0,13	83,3	61,7	21,6
43	1,5 m	0,008	0,25 ¹⁾	0,08	0,05	0,03	0,02	0,06	0,49	0,66	0,17	82,5	61,3	21,2
44	1,8 m	0,012	0,53 ¹⁾	0,19	0,11	0,07	0,02	0,11	1,03	1,00	-0,03	83,3	85,8	-2,5
45	2,0 m	0,013	0,53 ¹⁾	0,19	0,11	0,07	0,03	0,11	1,04	1,20	0,16	92,3	80,0	12,3
46	2,2 m	0,014	0,53 ¹⁾	0,19	0,11	0,07	0,03	0,15	1,08	1,26	0,18	90,0	77,1	12,9
47	2,5 m	0,016	0,53 ¹⁾	0,19	0,11	0,07	0,03	0,15	1,08	1,45	0,37	90,6	67,5	23,1
48	3,0 m	0,020	0,53 ¹⁾	0,19	0,11	0,07	0,04	0,17	1,11	1,75	0,64	87,5	55,5	32,0
49	Brænde	0,70	13,10	< 40 6,18	2,89	1,77	2,00	4,75	30,69	30,00	-0,69	42,9	43,9	-1,0
		0,70	13,10	> 40 2,45	2,33	1,43	2,00	4,75	26,06	30,00	3,94	42,9	37,2	5,7

- 1) Inklusive sorteringstillæg på kr. 0,05 pr. stk.
 2) Over 40 år: Sammenbæring/opstilling + udkørsel; under 40 år: Udbæring (50% lang og 50% kort udbæring) + udkørsel.
 3) I regnskabsåret 1968/69 skovede vi ialt 49.943 kbm nåletræ, og på denne skovning var der følgende diverse udgifter:

Besværlig skovning, udvisning ved arbejdere m.v. . . .	kr. 40.946
Opmåling ved arbejdere	kr. 49.286
Opridsning	kr. 5.683
Diverse skovning	kr. 3.215
<u>I alt</u>	<u>kr. 99.130</u>

som i % af den samlede udgift til skovning, sammenbæring/opstilling og udbæring på kr. 654.670 giver 15%, hvilket beløb der er kalkuleret med i ovenstående.

- 4) Arbitrært sat til kr. 2,00 pr. kbm-enhed og rm-enhed og tilsvarende mindre for andre enheder.
 5) Der er regnet med følgende priser for rødgran, når disse ved priskurveberegningen skal gradueres over alderen:
 Aldersklassen 20-29 år: kr. 130 pr. enhed (kr. 123,8 pr. kbm), væsentlig mastestivere.
 30-39 år: kr. 150 pr. enhed (kr. 142,9 pr. kbm), væsentlig lavspændingsmaster.
 40-49 år: kr. 152 pr. enhed (kr. 144,8 pr. kbm), væsentlig lavspændingsmaster.
 50-59 år: kr. 150 pr. enhed (kr. 142,9 pr. kbm), væsentlig højspændingsmaster.
 60 og op: kr. 175 pr. enhed (kr. 166,7 pr. kbm), væsentlig piloteringspæle.
- 6) Dagspris for rødgran; vi aflægger kun skrælletræ over 40 cm.
 7) Vejledende priser E 1969 med vægt efter udfaldet til kvalitetsklasser for rødgran (detaljer ikke trykt i forbindelse med denne artikel).
 8) Gældende dagspriser for vognmands- og maskinstationsakkorder på Frijsenborg.
 9) Skovningsklasse I.

Tabel II. Sortimentspriser for Sitkagran

Nr.	Sortiment Navn	Fast- masse	Kr. pr. enhed								Kr. pr. kbm			
			Skov- ning ¹⁾	Sam.bæ./ Opstill. udbæring ²⁾	Besvær- skovn. opmål. m.v. ³⁾	Ferie- sygep., A.T.P. 8%	Mængde- afhæng. Gen.omk. ⁴⁾	Ud- kør- sel ⁵⁾	Ialt	Salgs- pris	Dæk- nings- bi- drag	Salgs- pris	Sort- ment. ud- gift	Dæk- nings- bi- drag
			1/9-69											
10	Master/Pil.pæle	1,05	13,80		2,07	1,27	2,00	4,50	23,64	215,00 ⁶⁾	191,36	204,8	22,5	182,3
11	Skrælletræ	1,05	11,39		1,71	1,05	2,00	4,50	20,65	155,00 ⁶⁾	134,35	147,6	19,7	127,9
20	Uafk. Over 30	1,05	8,14		1,22	0,75	2,00	4,50	16,61	121,94 ⁷⁾	105,33	116,1	15,8	100,3
21	26-30	1,05	8,14		1,22	0,75	2,00	4,50	16,61	121,94 ⁷⁾	105,33	116,1	15,8	100,3
22	21-25	1,05	8,14		1,22	0,75	2,00	4,50	16,61	113,63 ⁷⁾	97,02	108,2	15,8	92,4
23	16-20	1,05	11,22		1,68	1,03	2,00	6,25	22,18	104,98 ⁷⁾	82,80	100,0	21,1	78,9
24	11-15	1,05	16,88		2,53	1,55	2,00	10,00	32,96	78,77	45,81	75,0	31,4	43,6
25	Bånd	1,05	16,88		2,53	1,55	2,00	10,00	32,96	70,00	37,04	66,7	31,4	35,3
26	Lægter I.	0,50	11,45	6,88	2,75	1,69	1,00	2,75	26,52	32,00	5,48	64,0	53,0	11,0
	Lægter II.	0,50	14,75	6,88	3,24	1,99	1,00	2,75	30,61	32,00	1,39	64,0	61,2	2,8
27	Stager I.	0,25	11,52	5,51	2,55	1,57	0,50	1,38	23,03	21,00	-2,03	84,0	92,1	-8,1
	Stager II.	0,25	19,30	5,51	3,72	2,28	0,50	1,38	32,69	21,00	-11,69	84,0	130,8	-46,8
30	El-pæle rm . . .	0,70	20,90	9,63	4,58	2,81	2,00	4,75	44,67	40,00	-4,67	57,1	63,8	-6,7
31	El-pæle stk. . . .	0,03	0,77	0,19	0,14	0,09	0,06	0,17	1,42	3,00	1,58	100,0	47,3	52,7
34	Kassetræ	0,80	16,93	< 40 6,18	3,47	2,13	2,00	4,75	35,46	50,00	14,54	62,5	44,3	18,2
		0,80	16,93	> 40 2,45	2,91	1,78	2,00	4,75	30,82	50,00	19,18	62,5	38,5	24,0
35	Spånpladetræ .	0,75	18,85	< 40 9,63	4,27	2,62	2,00	4,75	42,12	42,00	-0,12	56,0	56,2	-0,2
		0,75	18,85	> 40 2,45	3,20	1,96	2,00	4,75	33,21	42,00	8,79	56,0	44,3	11,7
36	Stakit I.	0,0072	0,50	0,10	0,09	0,06	0,01	0,08	0,84	0,95	0,11	131,9	116,7	15,2
37	Stakit II.	0,0045	0,44	0,07	0,08	0,05	0,01	0,04	0,69	0,70	0,01	155,6	153,3	2,3
41	Exp.pæle 1,0 m	0,005	0,18 ⁴⁾	0,07	0,04	0,02	0,01	0,05	0,37	0,45	0,08	90,0	74,0	16,0
42	1,2 m	0,006	0,22 ⁴⁾	0,07	0,04	0,03	0,01	0,05	0,42	0,50	0,08	83,3	70,0	13,3
43	1,5 m	0,008	0,30 ⁴⁾	0,08	0,06	0,04	0,02	0,06	0,56	0,66	0,10	82,5	70,0	12,5
44	1,8 m	0,012	0,64 ⁴⁾	0,19	0,12	0,08	0,02	0,11	1,16	1,00	-0,16	83,3	96,7	-13,4
45	2,0 m	0,013	0,64 ⁴⁾	0,19	0,12	0,08	0,03	0,11	1,17	1,20	0,03	92,3	90,0	2,3
46	2,2 m	0,014	0,64 ⁴⁾	0,19	0,12	0,08	0,03	0,15	1,21	1,26	0,05	90,0	86,4	3,6
47	2,5 m	0,016	0,64 ⁴⁾	0,19	0,12	0,08	0,03	0,15	1,21	1,45	0,24	90,6	75,6	15,0
48	3,0 m	0,020	0,64 ⁴⁾	0,19	0,12	0,08	0,04	0,17	1,24	1,75	0,51	87,5	62,0	25,5
49	Brænde	0,70	15,72	< 40 6,18	3,29	2,02	2,00	4,75	33,96	30,00	-3,96	42,9	48,5	-5,6
		0,70	15,72	> 40 2,45	2,73	1,67	2,00	4,75	29,32	30,00	0,68	42,9	41,9	1,0

- 1) Inklusive sorteringstillæg på kr. 0,05 pr. stk.
- 2) Over 40 år: Sammenbæring/opstilling + udkørsel; under 40 år: Udbæring (50% lang og 50% kort udbæring) + udkørsel.
- 3) Sat til 15% jvf. tekst under fodnote 3 i tabel I.
- 4) Arbitrært sat til kr. 2,00 pr. kbm-enhed og rm-enhed og tilsvarende mindre for andre enheder.
- 5) Store piloteringspæle.
- 6) Dagspris; vi aflægges kun skrælletræ over 40 cm.
- 7) Vejledende priser E 1969 med vægt efter udfaldet til kvalitetsklasser (detaljer ikke trykt i forbindelse med denne artikel).
- 8) Gældende dagspriser for vognmands- og maskinstationsakkorder på Frijsenborg.
- 9) Skovningsklasse I inklusive 20% sitkagran-tillæg (på tyndingshugst d.v.s. alt under 60 år jvf. priskurveudregning side 138).

Tabel III. Sortimentpriser for Bøg

Sortiment		Fast-masse	Kr. pr. enhed									Kr. pr. kbm		
			Skovning 1/9-69 år ¹⁾	Sm.bæ./ Opstill. udbær. ²⁾	Besværsl. skovnl. opmål. m.v. ³⁾	Ferie- sygep. A.T.P. 8%	Mængde- afhæng. Gen.omk. ⁴⁾	Ud- kør- sel ⁵⁾	Ialt	Salgs- pris	Dæk- nings- bi- drag	Salgs- pris	Sort.- ment- ud- gift	Dæk- nings- bi- drag
Nr.	Navn													
11	A-kævl.kbm	1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	4,50	20,55	174,80 ⁶⁾	154,25	158,9	18,7	140,2
12	B-kævl.kbm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	4,50	26,20	89,00 ⁷⁾	62,80	80,9	23,8	57,1
		1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	4,50	20,55	124,70 ⁷⁾	104,15	113,4	18,7	94,7
13	C-kævl.kbm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	4,50	26,20	60,00 ⁷⁾	33,80	54,5	23,8	30,7
		1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	4,50	20,55	84,90 ⁷⁾	64,35	77,2	18,7	58,5
14	D-kævl.kbm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	4,50	26,20	50,30 ⁸⁾	24,10	45,7	23,8	21,9
		1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	4,50	20,55	50,30 ⁶⁾	29,75	45,7	18,7	27,0
15	Stavk. kbm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	4,50	26,20	66,00 ⁹⁾	39,80	60,0	23,8	36,2
		1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	4,50	20,55	66,00 ⁹⁾	45,45	60,0	18,7	41,3
16	Gulvtr. kbm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	7,00	28,70	57,50 ¹⁰⁾	28,80	52,3	26,1	26,2
		1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	7,00	23,05	57,50 ¹⁰⁾	34,45	52,3	21,0	31,3
17	Sveller kbm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	6,25	27,95	60,00 ⁹⁾	32,05	54,5	25,4	29,1
		1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	6,25	22,30	60,00 ⁹⁾	37,70	54,5	20,3	34,2
19	2 m Gulvtræ	1,10	21,83		0,50	1,79	2,00	9,00	35,12	53,00 ¹²⁾	17,88	48,2	31,9	16,3
35	Spånplade- træ 1 m	0,60	<30 16,36	7,60	1,50	2,04	2,00	4,75	34,25	32,00 ¹³⁾	-2,25	53,3	57,1	-3,8
	og i rm	0,60	30-40 16,36	5,30	1,50	1,85	2,00	4,75	31,76	32,00 ¹³⁾	0,24	53,3	52,9	0,4
		0,60	40-80 16,36	1,52	1,50	1,55	2,00	4,75	27,68	32,00 ¹³⁾	4,32	53,3	46,1	7,2
		0,60	>80 16,36	1,04	1,50	1,51	2,00	4,75	27,16	32,00 ¹³⁾	4,84	53,3	45,3	8,0
36	Kassetræ rm	0,75	<30 16,78	7,60	1,50	2,07	2,00	4,75	34,70	38,00 ¹⁴⁾	3,30	50,7	46,3	4,4
		0,75	30-40 16,78	5,30	1,50	1,89	2,00	4,75	32,22	38,00 ¹⁴⁾	5,78	50,7	43,0	7,7
		0,75	40-80 16,78	1,52	1,50	1,58	2,00	4,75	28,13	38,00 ¹⁴⁾	9,87	50,7	37,5	13,2
		0,75	>80 16,78	1,04	1,50	1,55	2,00	4,75	27,62	38,00 ¹⁴⁾	10,38	50,7	36,8	13,9
39	Kemitræ bkr	1,00	<30 28,70	13,03	1,50	3,46	2,00	9,50	58,19	57,80 ¹⁵⁾	0,39	57,8	58,2	-0,4
	7-12 cm	1,00	30-40 28,70	11,13	1,50	3,31	2,00	9,50	56,14	57,80 ¹⁵⁾	1,66	57,8	56,1	1,7
	7-12 cm	1,00	40-80 23,55	6,09	1,50	2,49	2,00	9,50	45,13	57,80 ¹⁵⁾	12,67	57,8	45,1	12,7
	7-12 cm	1,00	>80 19,72	4,24	1,50	2,04	2,00	9,50	39,00	57,80 ¹⁵⁾	18,80	57,8	39,0	18,8
	Kemitræ m ³													
	> 12 cm	1,10	<60 17,74		0,50	1,46	2,00	9,00	30,70	63,30 ¹⁵⁾	32,60	57,5	27,9	29,6
	2,65 m ²	1,10	>60 12,51		0,50	1,04	2,00	6,00	22,05	63,30 ¹⁵⁾	41,25	57,5	20,0	37,5

- 1) Jydske overenskomst klasse III.
 2) Over 40 år: Sammenbæring/opstilling + udkørsel; under 40 år: Udbæring (50% lang og 50% kort udbæring) + udkørsel. For aldersklassen 20-29 år regnes med en snitpris for udbæring svarende til akkordsatsen »2. udhugning« og herefter regnes med akkordsatsen »Senere«.
 3) Den i 1968/69 aktuelt skovede bøgemasse var 8.338 kbm, hvorpå der forekom følgende beløb:

Besværlig skovning.....	kr. 3.619
Opmåling ved arbejdere.....	kr. 2.871
Diverse.....	kr. 1.423
<u>Ialt.....</u>	<u>kr. 7.913</u>

som arbitrært er fordelt med kr. 0,50 pr. kbm-enhed og kr. 1,50 pr. rm og bkr.-enhed.

- 4) Arbitrært sat til kr. 2,00 pr. enhed.
 5) Oprindelig fodnote blevet uaktuel.
 6) Opnået gennemsnitspris.
 7) Se særlig beregning i afsnit 2,5.
 8) Gældende dagspriser for vognmands- og maskinstationsakkorder på Frijsenborg.
 9) Dagspris.
 10) Dagspris til Vaarst Parketfabrik.
 11) Oprindelig fodnote blevet uaktuel.
 12) Junckerpris efter kr. 7 i fragtfradrag for Jylland.
 13) Pindstrup pris.
 14) I/S Nordkøb's pris.
 15) Baseret på Dansk Træcellulose A/S's pris på kr. 55 pr. ton: 1 bkr. svarer til 1050 kg givende kr. 57,8 pr. bkr.; 1 kbm-enhed svarer til 1150 kg givende kr. 63,3 pr. kbm-enhed; alt gældende frisk levering.

Tabel IV. Sortimentstudgifter for Eg og Ask

Nr.	Sortiment Navn		Fast- masse	Skovning 1/9-69 ¹⁾		Kr. pr. enhed					Kr. pr. kbm	
						Sam.bæ. / Opstill. udbæring ²⁾	Besværl. skovning opmåling ³⁾	Ferie, sygep., A.T.P. 8%	Mængde- afhæng. Gen.omk. ⁴⁾	Ud- kørsel ⁵⁾	Ialt sortiments- udgift	Ialt sortiments- udgift
11	A-B-C-D	kbm	1,10	<60	16,20		1,40	1,41	2,00	4,50	25,51	23,2
12	Plankekævler	kbm	1,10	>60	11,50		1,40	1,03	2,00	4,50	20,43	18,6
13												
14												
16	Gulvtræ > 12 cm og 2,65 m	kbm	1,10	<60	16,20		1,40	1,41	2,00	9,00	30,01	27,3
		kbm	1,10	>60	11,50		1,40	1,03	2,00	6,00	21,93	19,9
30	Hegnspæle	rm	0,60	<80	16,80	1,32	1,40	1,56	2,00	4,75	27,83	46,4
31	Hegnspæle	stk.	0,03		0,58	0,23	0,05	0,07	0,06	0,17	1,16	38,7
35	Spånpladetræ	rm	0,60	<80	16,99	1,37	1,40	1,58	2,00	4,75	28,09	46,8
		rm	0,60	>80	16,99	1,04	1,40	1,55	2,00	4,75	27,73	46,2

¹⁾ Jydske overenskomst, klasse II.

²⁾ Over 40 år: Sammenbæring/opstilling + udkørsel; under 40 år: Udbæring (50% lang og 50% kort udbæring) + udkørsel. For aldersklasse 20-29 år regnes med snitpris for udbæring svarende til akkorden for »2. udhugning« og herefter regnes med akkordsatsen »Senere«.

³⁾ En gennemgang af regnskabsåret 1968/69 gør det rimeligt at regne med en udgift på kr. 1,40 pr. enhed som dækkende besværlig skovning, opmåling ved arbejdere og diverse skovningsudgifter.

⁴⁾ Arbitrært sat til kr. 2,00 pr. enhed og tilsvarende mindre for pæle aflagt som styk.

Tabel V. Priskurveberegning for Rødgran

10*

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse						Kr. pr. kbm fastmasse		
				10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op	Salgs- pris	Sort.- udgift	Dækn.- bidrag
Nr.	Navn	kbm	%									
10	Master/Pilotering	1.333	6		1	5	22	1	3	148,2 ¹⁾	19,8	128,4
11	Skrælletræ	157	1						2	157,1	17,4	139,7
20	Uafk. tøm. > 30	3.878	18					13	42	119,0	14,2	104,8
21	26-30	3.403	16				3	35	28	119,0	14,2	104,8
22	21-25	2.653	12		1	5	12	35	12	109,2	14,2	95,0
23	16-20	2.324	11		7	18	23	10	2	98,7	18,9	79,8
24	11-15	1.642	8		17	18	11		1	74,4	28,1	46,3
30	El-pæle rm.	138	1	1	5	1				57,1	57,6	-0,5
31	stk.	18			1					100,0	42,0	58,0
34	Kassetræ/Spånpl.	3.733	17	8	29	32				60,9	42,7	18,2 ²⁾
							27	3	8	60,9	35,4	25,5 ²⁾
36	Stakit I.	219	1	5	6	3				131,9	102,8	29,1
37	Stakit II.	167	1	74	5					155,6	133,3	22,3
42	Pæle 1,2 m.	47			1					83,3	61,7	21,6
43	1,5 m.	263	1		6	4				82,5	61,3	21,2
44	1,8 m.	83		3	1	1				83,3	85,8	-2,5
45	2,0 m.	419	2	9	9	5	1			92,3	80,0	12,3
47	2,5 m.	321	2		7	4				90,6	67,5	23,1
48	3,0 m.	48			1					87,5	55,5	32,0
49	Brænde	599	3		3	4				42,9	43,9	-1,0
							1	3	2	42,9	37,2	5,7
Ialt %			100	100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		21.445		78	1.723	4.276	4.427	2.599	8.342			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse				138,0	82,5	81,8	97,2	109,8	113,0			
Sort.udgift »				117,5	53,9	39,2	24,7	16,1	16,8			
Dækn.bidrag »				20,5	28,6	42,6	72,5	93,7	96,2			
d ₁₋₃ cm				5,5	10,0	15,0	21,5	29,0	46,0			

¹⁾ Prisen fordelt over aldersklasserne som pr. fodnote 5, tabel I.

²⁾ Der er regnet med 75% kassetræ og 25% spånpladetræ, hvilket giver de anførte priser.

Tabel VI. Priskurveberegning for Sitkagran

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse						Kr. pr. kbm fastmasse		
Nr.]	Navn	kbm	%	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op ³⁾	Salgs- pris	Sort.- udgift	Dækn.- bidrag
10	Piloteringspæle ..	114	2				1	1	18	204,8 ¹⁾	22,5	182,3
20	Uafk. Tøm. >30	1.192	16				3	57	69	116,1	15,8	100,3
21	26-30	720	10			1	13	25	8	116,1	15,8	100,3
22	21-25	897	12			8	26	8	2	108,2	15,8	92,4
23	16-20	1.553	21			30	33	1		100,0	21,1	78,9
24	11-15	852	12			23	10			75,0	31,4	43,6
25	Bånd	21				1				66,7	31,4	35,3
30	El-pæle rm.....	68	1		3	2				57,1	63,8	-6,7
34	Kassetræ.....	992	13	36	36	19				62,5	44,3	18,2
35	Spånpladetræ ..	61	1	14			8	6	3	62,5	38,5	24,0
										56,0	56,2	-0,2
							2			56,0	44,3	11,7
36	Stakit I.....	97	1		12	1				131,9	116,7	15,2
37	Stakit II.....	45	1	7	8					155,6	153,3	2,3
42	Pæle 1,2 m....	22			2					83,3	70,0	13,3
43	1,5 m....	155	2	29	10	3				82,5	70,0	12,5
45	2,0 m....	184	3		11	4				92,3	90,0	2,3
47	2,5 m....	118	2	14	9	3				90,6	75,6	15,0
48	3,0 m....	6			2					87,5	62,0	25,5
49	Brænde.....	240	3		7	5				42,9	48,5	-5,6
							4	2		42,9	41,9	1,0
Ialt %			100	100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		7.337		14	508	2.773	2.156	1.496	390			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse				77,8	85,5	83,1	96,5	111,0	135,4			
Sort.udgift »				65,4	73,9	36,5	22,6	17,8	15,8 ²⁾			
Dækn.bidrag »				12,4	11,6	46,6	73,9	93,2	119,6			
do. eft. korrektion »				12,4	11,6	46,6	73,9	93,2	105,0			
d ₁₋₃ cm				8,0	10,5	18,5	28,0	36,0	50,0			

¹⁾ 40-49 år kr. 150,5 og >60 år kr. 233,3 pr. kbm fastmasse.

²⁾ Sortimentsudgifter for aldersklassen 60 år og op taget sortimentsvist fra rødgran, da sitkatillægget ophører ved renafdrift.

³⁾ Middellæder for aldersklassen over 60 år er ca. 75 år.

Table VII. Priskurveberegning for Douglasgran

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse						Kr. pr. kbm fastmasse		
Nr.	Navn	kbm	%	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op ¹⁾	Salgs- pris	Sort.- udgift	Dækn.- bidrag
10	Pilotering.....	953	57					81	73	165,8	19,8	146,0
11	Skrælletræ.....	58	3					1	5	143,2	17,4	125,8
20	Uafk. Tøm. >30	230	14			1	60	1	12	108,6	14,2	94,4
21	26-30	133	8			6	31	2	6	108,6	14,2	94,4
22	21-25	93	6			20	7	6	3	98,1	14,2	83,9
23	16-20	40	3			16	2	1		90,5	18,9	71,6
24	11-15	8				4				72,4	28,1	44,3
30	El-pæle rm....	8				4				57,1	57,6	-0,5
34	Kassetræ.....	118	7			38				62,5	39,9	22,6
								8	1	62,5	34,1	28,4
35	Spånpladetræ...	4				2				56,0	51,0	5,0
45	Pæle 1,5 m.....	10	1			4				92,3	80,0	12,3
49	Brænde.....	9	1			5				42,9	43,9	-1,0
Ialt %			100			100	100	100	100			
Ialt kbm		1.664				208	170	252	1.034			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse						77,5	107,5	150,8	151,3			
Sort.udgift »						31,9	14,3	20,4	18,6			
Dækn.bidrag »						45,6	93,2	130,4	132,7			
do eft. korrektion »				10,0	20,0	45,6	93,2	105,0	105,0			
d ₁₋₃ cm				11,8	17,0	27,3	36,0	46,0	66,0			

¹⁾ Middellaldren for aldersklassen 60 år og op er 85 år.

Tabel VIII. Priskurveberegning for Japansk Lærk

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse						Kr. pr. kbm fastmasse		
Nr.	Navn	kbm	%	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op ¹⁾	Salgs- pris	Sort.- udgift	Dækn.- bidrag
10	Pilotering.	24	1						9	163,3	19,8	143,5
20	Uafk. Tøm. >30	184	11				4	52	55	110,0	14,2	95,8
21	26-30	220	13			2	31	34	21	110,0	14,2	95,8
22	21-25	365	21			18	47	11	13	102,4	14,2	88,2
23	16-20	307	18			33	18	3	1	88,9	18,9	70,0
24	11-15	95	6			14				65,0	28,1	36,9
30	El-pæle rm.	42	2	36	4					57,1	57,6	-0,5
31	» stk.	8			2	1				100,0	42,0	58,0
34	Kassetræ.	303	18	16	58	24				62,5	39,9	22,6
									1	62,5	34,1	28,4
35	Spånpladetræ. . .	26	2		2	3				56,0	51,0	5,0
43	Pæle 1,5 m.	32	2	11	6	1				82,5	61,3	21,2
45	2,0 m.	33	2	1	12	1				92,3	80,0	12,3
47	2,5 m.	42	2	19	7	1				90,6	67,5	23,1
49	Brænde.	43	2	17	9	2				42,9	43,9	-1,0
Ialt %			100	100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		1.724		89	213	686	429	64	243			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse				65,1	67,9	80,3	102,6	108,5	113,1			
Sort.udgift »				55,0	49,3	27,5	15,0	14,3	14,9			
Dækn.bidrag »				10,1	18,6	52,8	87,6	94,2	98,2			
d ₁₋₃ cm				11,5	17,5	26,0	31,0	38,0	46,0			

1) Middellaldren for aldersklassen 60 år og op er ca. 65 år.

Tabel IX. Priskurveberegning for Ædelgran

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse					Kr. pr. kbm fastmasse		
									Salgspris	Sort.-udgift	Dækn.-bidrag
Nr.	Navn	kbm	%	20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op ¹⁾			
10	Pilotering	109	1					1	216,2	19,8	196,4
20	Uafk. tømmer >30	6.414	51				15	61	118,1	14,2	103,9
21	26-30	2.867	23			3	33	26	118,1	14,2	103,9
22	21-25	1.119	9		3	14	33	8	109,2	14,2	95,0
23	16-20	579	4	4	18	29	14	1	100,6	18,9	81,7
24	11-15	487	4	3	31	26	1		77,0	28,1	48,9
30	El-pæle rm	70		9	6	1			57,1	57,6	-0,5
34	Kassetræ	485	4	29	16				62,5	39,9	22,6
35	Spånpladetræ	84	1	11	5	13	1	2	62,5	34,1	28,4
36	Stakit I	56		10	2	2			56,0	39,1	16,9
37	Stakit II	8		2					131,9	102,8	29,1
43	Pæle 1,5 m	82	1	11	4	3			155,6	133,3	22,3
45	2,0 m	140	1	17	10	4			82,5	61,3	21,2
47	2,5 m	76	1	4	5	3			92,3	80,0	12,3
49	Brænde	62					3	1	90,6	67,5	23,1
	Ialt %		100	100	100	100	100	100	42,9	37,2	5,7
	Ialt kbm	12.638		218	640	1.058	333	10.389			
	Brutto kr. pr. kbm fastmasse			80,5	81,2	89,4	109,5	116,3			
	Sort.udgift »			60,0	40,8	30,1	15,9	14,9			
	Dækn.bidrag »			20,5	40,4	59,3	93,6	101,4			
	d ₁₋₃ cm			7,7	13,0	20,5	27,5	46,0			

¹⁾ Middellaldren for aldersklassen 60 år og op er ca. 85 år.

Tabel X. Priskurveberegning for Nordmannsgran

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse					Kr. pr. kbm fastmasse		
				20-29	30-39	40-49	50-59	60 og op ¹⁾	Salgs- pris	Sort.- udgift	Dækn.- bidrag
Nr.	Navn	kbm	%								
10	Master.....	275	13			12	17		142,9	19,8	123,1
20	Uafk. tømmer >30.....	149	7			1	4	53	117,8	14,2	103,6
21	26-30.....	240	11		2	2	14	21	117,8	14,2	103,6
22	21-25.....	497	23		7	20	28	18	109,0	14,2	94,8
23	16-20.....	526	25		25	32	25	6	99,6	18,9	80,7
24	11-15.....	311	15		48	25	8	1	74,1	28,1	46,0
30	El-pæle rm.....	10		60	2				57,1	57,6	-0,5
34	Kassetræ.....	83	4		9				62,5	39,9	22,6
						4			62,5	34,1	28,4
43	Pæle 1,5 m.....	12	1	20	2	1			82,5	61,3	21,2
45	2,0 m.....	10			2	1			92,3	80,0	12,3
47	2,5 m.....	13	1	10	3	2			90,6	67,5	23,1
49	Brænde.....	6		10					42,9	43,9	-1,0
Ialt %			100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		2.132		10	232	402	1.295	193			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse.....				64,1	83,4	98,9	109,3	114,1			
Sort.udgift »				58,0	29,1	22,8	18,2	14,8			
Dækningsbidrag »				6,1	54,3	76,1	91,1	99,3			
do. eft. korrektion »				20,0							
d ₁₋₃ cm				7,0	11,5	18,0	21,0	25,0			

¹⁾ Middellaldren for aldersklassen 60 år og op er ca. 65 år.

Tabel XI. Priskurveberegning for Nobilis

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse					Kr. pr. kbm fastmasse		
									Salgs- pris	Sort.- udgift	Dækn- bidrag.
Nr.	Navn	kbm	%	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59			
20	Uafk. tømmer >30.....	68	17					43	119,1	14,2	104,9
21	26-30.....	58	14					37	119,1	14,2	104,9
22	21-25.....	54	13			11		16	107,9	14,2	93,7
23	16-20.....	69	17			27		1	97,0	18,9	78,1
24	11-15.....	9	2			4			73,2	28,1	45,1
34	Kassetræ.....	125	31			50			62,5	39,9	22,6
35	Spånpladetræ.....	26	6			8			56,0	51,0	5,0
								3	56,0	39,1	16,9
Ialt %			100			100		100			
Ialt kbm		409				250		159			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse						76,7		115,2			
Sort.udgift »						31,8		15,0			
Dækn.bidrag »						44,9		100,2			
do. eft. korrektion »					30,0		75,0				
d ₁₋₃ cm					8,0	16,0	23,0	30,0			

Tabel XII. Priskurveberegning for Grandis

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse					Kr. pr. kbm fastmasse		
Nr.	Navn	kbm	%	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	Salgs- pris	Sort- udgift	Dækn- bidrag
20	Uafk. tømmer >30.....	149	34			1	40	85	119,0	14,2	104,8
21	26-30.....	61	14		50	5	38	12	119,0	14,2	104,8
22	21-25.....	99	22		30	38	13	2	107,6	14,2	93,4
23	16-20.....	102	23		20	44	5		98,1	18,9	79,2
24	11-15.....	20	5			9			74,3	28,1	46,2
34	Kassetræ.....	3	1				4		62,5	34,1	28,4
35	Spånpladetræ.....	2						1	56,0	39,1	16,9
43	Pæle 1,5 m.....	2				1			82,5	61,3	21,2
47	2,5 m.....	4	1			2			90,6	67,5	23,1
Ialt %			100		100	100	100	100			
Ialt kbm		442			10	219	77	136			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse.....					111,4	100,5	114,2	118,1			
Sort.udgift »					15,1	19,1	15,2	14,4			
Dækn.bidrag »					96,3	81,4	99,0	103,7			
do. eft. korrektion »				15,0	50,0						
d ₁₋₃ cm				10,0	14,5	25,5	37,0	48,0			

Tabel XIII. Priskurveberegning for Bøg

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse							Kr. pr. kbm fastmasse		
				20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	100-109	110 og op	Salgs- pris ¹⁾	Sort.- udgift ²⁾	Dækn.- bidrag
Nr.	Navn	kbm	%										
11	A-kævler	570	5							6	158,9	18,7	140,2
12	B-kævler	1.674	15		1	6	5	13	8	17	112,9	18,8	94,1
13	C-kævler	1.950	18		1		5	10	26	20	77,2	18,7	58,5
39	Cellulosetræ	6.847	62	100	98	94	90	77	66	57	57,6	23,6	34,0
Ialt %			100	100	100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		11.041			414	267	107	652	310	9.291			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse				57,6	57,7	59,1	58,9	62,7	65,4	77,5			
Sort.udgift »				58,2	36,1	29,2	29,0	21,6	20,8	20,5			
Dækn.bidrag »				-0,6	21,6	29,9	29,9	41,1	44,6	57,0			
d _{1,3} cm				8,0	12,3	18,0	25,5	31,0	51,0	58,5			

Middelalderen for den sidste aldersklasse har været ca. 125 år.

¹⁾ Der er her tale om middelpriiser om hvis fordeling over aldersklasserne se afsnit 2,5.

²⁾ Specielt hvad sortimentsudgift for cellulosetræ angår er der tale om middelpriiser jvf. afsnit 1. Også de anførte kævlesortimentspriser er middeltal efter vægt: Op til 60 år kr. 23,8, over 60 år kr. 18,7 jvf. Tabel III.

Tabel XIV. Priskurveberegning for Eg

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse							Kr. pr. kbm fastmasse			
Nr.	Navn	kbm	%	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	100-109	110 og op	Salgspris ¹⁾	Sort.-udgift ²⁾	Dækn.-bidrag
11	A-kævlér	58	3			1	1	3	2	8	9	184,0	18,8	165,2
12	B-kævlér	309	17		7	8	25	23	31	25		90,5	19,2	71,3
13	C-kævlér	398	22		4		14	16	8	33	67	64,9	18,7	46,2
14	D-kævlér	60	3			1			7	34	5	45,6	18,7	26,9
16	Gultrækævlér	905	50	88	54	81	50	55	52		19	60,4	23,4	37,0
30	Pæle rm	22	1			6	1					50,0	46,4	3,6
31	stk.	77	4	12	35	3	9	3				50,0	38,7	11,3
Ialt %			100	100	100	100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		1.829		17	75	311	396	116	488	12	414			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse				54,0	54,1	57,3	62,4	68,4	76,1	84,1	80,3			
Sort.udgift »				28,6	30,8	28,4	21,3	19,9	19,3	18,6	18,8			
Dækn.bidrag »				25,4	23,3	28,9	41,1	48,5	56,8	65,5	61,5			
do eft. korrektion »				20,0										
d ₁₋₃ cm				12,8	17,0	21,0	26,0	30,5	35,5	45,0	60,0			

Middelalder for sidstnævnte aldersklasse er ca. 135 år. ¹⁾ Der er her tale om middelpriiser, om hvis fordeling over aldersklasser der henvises til afsnit 2,6. ²⁾ Se fodnote 2 under tabel XIII.

Tabel XV. Priskurveberegning for Ask

Sortiment		Ialt materiale		Aldersklasse						Kr. pr. kbm fastmasse		
Nr.	Navn	kbm	%	10-19	20-29	30-39	40-49	50-69	60 og op	Salgspris ¹⁾	Sort.-udgift ²⁾	Dækn.-bidrag
11	A-kævlér	101	3			1	2	3	8	161,3	20,4	140,9
12	B-kævlér	573	19			3	13	22	26	125,5	21,6	103,9
13	C-kævlér	820	27			6	24	33	25	70,9	22,1	48,8
39	Cellulosetræ	1.529	51	100	90	61	42	43	41	57,6	34,3	23,3
Ialt %			100	100	100	100	100	100	100			
Ialt kbm		3.023 ³⁾			254	721	779	505	764			
Brutto kr. pr. kbm fastmasse				57,6	59,4	65,6	72,5	77,1	100,5			
Sort.udgift »				58,2	54,7	31,3	25,9	26,0	20,0			
Dækn.bidrag »				-0,6	4,7	34,3	46,6	51,1	80,5			
d ₁₋₃ cm				7,5	12,2	18,3	22,5	26,0	34,0			

Tabel XVI. Kulturmodeller, kr./ha

	Rødgran		Sitkagran		Douglasgran		Lærk	Ædelgran		Nordmannsgran		Nobilis		Grandis		Bøg		Eg		Ask	
	a	b	a	b	a	b	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	b	
Rydning, kr. ¹⁾	470		470		470			470		470		470		470		470		470			
Grubn., kr. ²⁾	100		100		100			100		100		100		100		100		100			
Planter, kr. ³⁾	540	540	600	600	900	900	450	750	750	1.650	1.650	1.500	1.500	1.140	1.140	3.300	3.300	3.200	3.200	800	
Plantn., kr. ⁴⁾	390	750	390	750	390	750	450	390	750	390	750	390	750	390	750	390	2.200	390	1.600	600	
Transp., kr. ⁵⁾	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	
Ialt kr.	1.590	1.380	1.650	1.440	1.950	1.740	990	1.800	1.590	2.700	2.490	2.550	2.340	2.190	1.980	4.350	5.590	4.250	4.890	1.490	

For at vise at ovenstående tal er jordnære opføres til sammenligning aktuelle tal fra driftsåret 1968/69 omfattende ca. 121 ha kulturareal:

ha kulturareal	42,00	36,08	1,45	-	19,22	1,79	8,76	10,44	1,32	-	-
Akt.afholdt, kr. pr. ha	1.700	1.400	2.400	-	1.950	5.300 ⁶⁾	3.050 ⁶⁾	2.200	5.350	-	-
hvorfor der fastsættes flg.:	1.600	1.600	1.900	1.000	1.800	2.700	2.500	2.200	5.400	4.600	1.500

a Efter gammel bøg (løvtræ). b Efter gammel nåletræ. ¹⁾ Rydning udføres af traktor med frontlæsser/fører (ialt ca. 24 kr. pr. time) og en specialtraktor med kvasrydder/fører (kr. 94 pr. time) på ca. 4 timer pr. ha svarende til kr. 470 pr. ha. ²⁾ Efter gammel nåletræ plantes i kvas; det kan muligvis betale sig (a.h.t. billiggørelse af plantning og senere evt. renholdelse) at kvasrydde groft f. eks. for kr. 100/200 pr. ha. ³⁾ Grubning a.h.t. den senere maskinplantning: Rækkeafstand ca. 1,8 m svarende til 5,500 m pr. ha, hvilket klares på ca. 4 timer og kr. 100. Man vil næppe grubbe på den stivere jord, da planterne så ikke trykkes ordentlig til ved maskinplantningen. ⁴⁾ Plantepreiser forår 1969 uden kvantumsrabat/MOMS: Rødgran 3.000 stk. 2/2 a kr. 180 pr. 1.000 stk. giver kr. 540 pr. ha; sitkagran 3.000 stk. 2/2 a kr. 200 pr. 1.000 stk. giver kr. 600 pr. ha; douglasgran 3.000 stk. 2/1 a kr. 300 pr. 1.000 stk. giver kr. 900 kr. ha; lærk 1.800 stk. 2/1 a kr. 250 pr. 1.000 stk. giver kr. 450 pr. ha; ædelgran 3.000 stk. 2/2 a kr. 250 pr. 1.000 stk. giver kr. 750 pr. ha; Nordmannsgran 3.000 stk. 2/2 a kr. 550 pr. 1.000 stk. giver kr. 1.650 pr. ha; Nobilis 3.000 stk. 2/2 a kr. 500 pr. 1.000 stk. giver kr. 1.500 pr. ha; grandis 3.000 stk. 2/1 a kr. 380 pr. 1.000 stk. giver kr. 1.140 pr. ha; bøg 11.000 stk. 2/0 a kr. 300 pr. 1.000 stk. giver kr. 3.300 pr. ha; eg 8.000 stk. 2/0 a kr. 400 pr. 1.000 stk. giver kr. 3.200; ask 2.000 stk. 1/2 a kr. 400 pr. 1.000 stk. giver kr. 800 pr. ha. ⁵⁾ Maskinplantning koster erfaringsmæssigt kr. 0,13 pr. stk. nåletræ og kr. 0,045 pr. stk. løvtræ. For kvasplantning regnes med ca. kr. 0,25 pr. stk. nåletræ inkl. sociale ydelser (500-600 stk. pr. 8 timers arbejdsdag); for bøg og eg regnes med kr. 0,20 og for ask med kr. 0,30 pr. stk. ⁶⁾ Inkl. nedslagning. ⁶⁾ De aktuelt afholdte udgifter stammer jo fra kulturer, som p.g.r.a. udvinding af juletræer og pyntegrønt, er anlagt med langt større plantetal, som ikke er nødvendig, hvis man - som i denne artikel - kun sigter på at sammenligne økonomien ved træproduktionen.

Tabel XVII. Kulturplejemodeller, kr. / ha

Vækstår (alder) fra frø	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.-20.
Rødgran (2/2)								
Tjæring			100 ²⁾	70 ¹⁾		70 ¹⁾		
Slåning				100 ⁴⁾			200 ³⁾	
Efterbedr. (200 stk.)								
Ialt				270		340		
Sitkagran (2/2)								
Tjæring			100 ²⁾	70 ¹⁾				
Slåning ⁵⁾				100 ⁴⁾			200 ³⁾	
Efterbedr. (200 stk.)								
Ialt				270		200		
Douglasgran (2/1)								
Tjæring		100 ²⁾	70 ⁷⁾	70 ⁷⁾				
Slåning			120 ⁴⁾			200 ³⁾		
Efterbedr. (200 stk.)								
Ialt				360		200		
Lærk (2/1)								
Tjæring			70 ⁷⁾	70 ⁷⁾				
Slåning		50 ²⁾	30 ⁴⁾			200 ³⁾		
Efterbedr. (50 stk.)								
Ialt				220		200		
Ædelgran (2/2)								
Hegning				800 ⁶⁾				
Slåning ⁵⁾			300 ²⁾	275 ⁴⁾	300 ²⁾	300 ²⁾	200 ²⁾	200 ²⁾
Efterbedr. (500 stk.)								
Ialt				1675		900		
Nordmannsgran (2/2)								
Hegning				800 ⁶⁾				
Slåning			300 ²⁾	425 ⁴⁾	300 ²⁾	300 ²⁾	200 ²⁾	200 ²⁾
Efterbedr. (500 stk.)								
Ialt				1825		900		

Table XVII (fortsat)

Vækstår (alder) fra frø	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.-20.
Nobilis (2/2)								
$\frac{1}{2}$ Hegning, $\frac{1}{2}$ Tjæring								
Slåning.....			300 ²⁾	400 ⁶⁾	300 ²⁾	200 ²⁾	200 ³⁾	
Efterbedr. (500 stk.)				400 ⁴⁾				
Ialt				1400		400		
Grandis (2/1)								
$\frac{1}{2}$ Hegning, $\frac{1}{2}$ Tjæring								
Slåning.....		200 ²⁾	400 ⁶⁾	200 ²⁾		200 ³⁾		
Efterbedr. (800 stk.)			540 ⁴⁾					
Ialt				1340		200		
Bøg (2/0)								
Hegning.....		800 ⁶⁾						
Slåning.....	300 ²⁾		300 ²⁾	300 ²⁾				
Musebekæmpelse. . .		400 ⁹⁾		400 ⁹⁾		400 ⁹⁾		
Efterbedr. (1000 stk.)			550 ⁴⁾					
Udrensning.....								500
Ialt				3050		400		500
Eg (2/0)								
Hegning.....		800 ⁶⁾						
Slåning.....	100 ²⁾							
Efterbedr. (500 stk.)			325 ⁴⁾					
Udrensning.....								500
Ialt				1225		0		500
Ask (1/2)								
Hegning.....			1200 ⁸⁾					
Efterbedr. (200 stk.)				130 ⁴⁾				
Udrensning.....								200
Ialt				1330		0		200

1) Tjærestrygning pr. ha/gang kr. 70, evt. lidt dyrere i kvaskulturer. 2) Mod græs, urter etc., 3) Mod blødtræ (kemisk bekæmpelse udeladt her p.g.a. manglende sikkerhed om teknik og økonomi; store muligheder fremover for effektivisering. 4) Plantning kr. 0,30 pr. stk. inkl. sociale ydelser. 5) Sjældent, men så til gengæld dyrt grundet lokalitet. 6) Middelareal ca. 1 ha. 7) Fegol mod fejning. 8) Middelareal under 1 ha og ofte langagtig form, hvorfor dyrt. 9) Udlægning af gift.

Tabel XVIII. Forrentning, kasseoverskud og gennemsnitlig masseproduktion som funktion af omdriftsalderen

Type	Træart m.v.	Omdriftsalder år															
		40			50			60			70			80			
		Kol. 1 %	Kol. 2 kr.	Kol. 3 kbm	Kol. 1 %	Kol. 2 kr.	Kol. 3 kbm	Kol. 1 %	Kol. 2 kr.	Kol. 3 kbm	Kol. 1 %	Kol. 2 kr.	Kol. 3 kbm	Kol. 1 %	Kol. 2 kr.	Kol. 3 kbm	
1	<i>Rødgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)	6,0	595	15,9	6,5	930	17,3	6,3	1051	17,5	6,1	1073	17,0	5,9	1055	16,1	
1a	Som Type 1, men kr. 500 mindre kulturudg.	6,6	609	15,9	6,9	941	17,3	6,8	1060	17,5	6,5	1081	17,0	6,3	1062	16,1	
1b	Som type 1, men sv. hugst ²⁾)	4,9	440	15,9	5,7	789	17,3	5,7	999	17,5	5,4	1045	17,0	5,1	1008	16,1	
1c	Som type 1, men stærk. hugst ³⁾)	6,9	709	15,9	7,2	985	17,3	7,1	1089	17,5	7,0	1139	17,0	6,9	1120	16,1	
1d	Som type 1c, men 10% mindre tilvækst ⁴⁾)	6,5	648	14,5	6,8	895	15,7	6,6	982	15,8	6,5	1021	15,4	6,3	1007	14,5	
2	<i>Sitkagran</i> - Frijsenb. 1970 ¹⁾ , ⁵⁾)	6,7	805	19,9	6,9	1232	21,5	6,8	1479	21,7	6,4	1510	21,1	6,1	1472	20,1	
2a	Som type 2, men med specialtræspriser ⁶⁾)	6,7	805	19,9	6,9	1232	21,5	6,8	1494	21,7	6,5	1658	21,1	6,2	1640	20,1	
3	<i>Douglasgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾) og ⁷⁾)	6,9	932	19,8	6,6	1112	19,3	6,3	1174	18,7	5,9	1186	17,9	5,7	1172	17,2	
3a	Som type 3, men med specialtræspriser ⁸⁾)	7,1	975	19,8	6,9	1323	19,3	6,5	1422	18,7	6,2	1457	17,9	6,0	1455	17,2	
4	<i>Japansk lærk</i> - Frijsenb. 1970 ¹⁾)	6,0	514	13,3	5,6	573	12,5	5,1	565	11,5	4,8	538	10,5				
5	<i>Ædelgran</i> - Frijsenb. 1970 ¹⁾)	2,5	235	11,6	4,0	582	12,8	4,0	706	13,0	4,0	767	12,9	3,9	797	12,6	
6	<i>Nordmannsgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)	2,6	289	10,1	3,5	521	10,9	3,5	612	11,0	3,5	645	10,8				
7	<i>Nobilis</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)	4,5	570	14,8	5,4	1032	17,2	5,4	1176	17,5							
8	<i>Grandis</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)	8,7	1756	26,2	8,5	2155	28,1	8,2	2320	28,5							
		60			80			100			120			140			
9	<i>Bøg</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)	Neg	-59	9,1	0,4	51	9,9	0,7	108	10,2	1,0	182	10,2	1,0	215	10,2	
9a	Som type 9, men selvforrygelse og stærk hugst ⁹⁾)	2,1	111	9,1	2,5	170	9,9	2,7	241	10,2	2,7	274	10,2	2,7	308	10,2	
9b	Som type 9, men fantasipr. ¹⁰⁾)	3,0	627	9,1	3,2	791	9,9	3,2	870	10,2	3,2	947	10,2	3,2	977	10,2	
10	<i>Eg</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)							Neg	2	5,4	0,2	26	5,3	0,3	44	5,3	
		40			50			60			70						
11	<i>Ask</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾)	Neg	-74	6,3	Neg	-42	5,9	Neg	-13	5,3	0,0	10	4,8				
12	<i>Ær</i> - Orenæs Bon. 1,5 ¹¹⁾)	5,6	282	11,0	5,9	335	10,7	5,9	357	10,2							

Kol. 1: Forrentning. Formeludtryk for jordværdi er $J = \frac{H_n + \sum_0^n A_x 1.0p^{n-x} - K 1.0p^n}{1.0p^n - 1} \div \frac{s}{0.0p}$ og forrentningsprocent fås ved at sætte $J = 0$ og løse m.h.t. p ; se afsnit 7,32.

Kol. 2: Kasseoverskud i kr. pr. ha/år (af normalskov eller over bevoksningens liv u.h.t. renter). Formeludtrykket er $\frac{H_n + \sum_0^n A_x - K}{n} - s$;

Kol. 3: Gennemsnitlig årlig totalproduktion i kbm pr. ha. Formeludtrykket er $\frac{M_n + \sum_0^n m_x}{n}$.

Bogstavsymboler:

M_n er hovedskovningsmasse (*Efm*) ved alder n ;

m_x er udhugningsmasse (*Efm*) ved alder x ;

H_n er dækningsbidrag i kr. af M_n ;

A_x er dækningsbidrag i kr. af m_x minus evt. kulturplejeudgift;

K er kulturudgift;

s er generaludgiften;

J er jordværdi eller kapitalværdi umiddelbart før kulturtidspunkt;

p er rentefoden.

- 1) Tilvækst- og masseforløb — og dermed hugstforløb — (se BRÜEL - 3).
- 2) Som type 1, men (a) svagere hugst d.v.s. 20% højere vedforråd med deraf følgende (b) 20% mindre diameter (BRYNDUM - 2).
- 3) Som type 1, men (a) stærkere hugst d.v.s. 20% mindre vedforråd med deraf følgende (b) 20% større diameter (BRYNDUM - 2).
- 4) Som type 1 c, men også 10% mindre tilvækst fra alder 20 år og fremefter.
- 5) Uden specialeffekt priser jvf. afsnit 3,2.
- 6) Med specialeffekt priser jvf. afsnit 3,2.
- 7) Uden specialeffekt priser jvf. afsnit 3,3.
- 8) Med specialeffekt priser jvf. afsnit 3,3.
- 9) Som type 9, men naturforyngelse (ingen kulturudgift eller kulturplejeudgift) kombineret med stærk hugst og derfor 20% mindre vedforråd og 20% større diameter.
- 10) Som type 9, men fantasipriser i form af dagspriseres dækningsbidrag plus kr. 75 eller svarende til 2-3 doubling af salgspriser.
- 11) Priser/tilvækst fra Orenæs (BRUNEMARK - 1); grundlaget må siges at være spinkelt og meget optimistisk; der er benyttet Frijsenborgs generalomkostninger på kr. 175 pr. ha/år som i øvrige beregninger.

Tabel XIX. Jordværdi ved fortsat dyrkning af samme træart og 5% renter

Type	Træart m.v.	Omdriftsalder							
		40	50	60	70	80	100	120	140
1	<i>Rødgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	1558	2879	2678	1073	1055			
1 a	Som type 1, men kr. 500 mindre kulturudg. .	2163	3439	3212	2704	2224			
1 b	Som type 1, men svagere hugst ²⁾	-60	1336	1390	784	142			
1 c	Som type 1, men stærkere hugst ³⁾	2988	4187	4181	3934	3581			
1 d	Som type 1 c, men 10% mindre tilvækst ⁴⁾ . .	2275	3226	3101	2806	2434			
2	<i>Sitkagran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾ og ⁵⁾	2918	4301	4170	3269	2453			
2 a	Som type 2, men med specialtræspriser ⁶⁾ . . .	2918	4301	4226	3674	2782			
3	<i>Douglasgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾ og ⁷⁾	3685	3403	2681	2039	1544			
3 a	Som type 3, men med specialtræspriser ⁸⁾ . . .	3999	4516	3660	2884	2287			
4	<i>Japansk lærk</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	1219	790	199	-270				
5	<i>Ædelgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	-3890	-2204	-2161	-2409	-2744			
6	<i>Nordmannsgran</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	-4485	-3529	-3557	-3739				
7	<i>Nobilis</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	-1018	1120	1145					
8	<i>Grandis</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	10633	11331	10685					
9	<i>Bøg</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾			-11240		-10931	-10866	-10839	-10844
9 a	Som type 9, men selvforryngelse og stærk hugst ⁹⁾			-1971		-1958	-1948	-1972	-1983
9 b	Som type 9, men fantasipriser ¹⁰⁾			-6215		-6108	-6178	-6225	-6264
10	<i>Eg</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾						-8754	-8758	-8761
11	<i>Ask</i> - Frijsenborg 1970 ¹⁾	-5397	-5278	-5233	-5251				
12	<i>Ær</i> - Orenæs Bon. 1,5 ¹¹⁾	532	804	859					

Angående formeludtryk for jordværdi se fodnoter tabel XVIII. Fodnoterne ¹⁾ til ¹¹⁾ fra tabel XVIII gælder også denne tabel.

DANSK SKOVFORENING ORDINÆRE GENERALFORSAMLING 1970

Dansk Skovforenings ordinære generalforsamling 1970 afholdtes den 10. juni kl. 14.00 i Studenterforeningen i København i overværelse af ca. 120 medlemmer eller repræsentanter herfor. Der var desuden til de tilstedeværende udstedt 43 fuldmagter.

Formanden, hofjægermester M. BARON SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, bød velkommen og motiverede et leve for Dansk Skovforenings høje protektor, HANS MAJESTÆT KONGEN, til hvem der afsendtes et telegram. Senere på dagen indløb et takketelegram fra Kongen.

Formanden mindedes derpå følgende medlemmer, der var afgået ved døden siden sidste generalforsamling:

Skovejer P. M. LESCHLY, Søbysøgaard skove.

Kammerherre, hofjægermester G. GARTH-GRÜNER, Sparresholm.

Forstkandidat EGON LARSEN, Canberra, Australien.

Overdirektør ved Gisselfeld adelige Jomfrukloster, greve KNUD DANNESKIOLD-SAMSØE.

Kammerherre, hofjægermester VINCENS GRANDJEAN, Venerslund, Falster.

Godsejer P. FRIDERICHSEN, Gammelgaard, Vestlolland.

Lensgreve, kammerherre E. SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, Arreskov.

Formanden gik derpå over til behandling af 1. punkt på dagsordenen:

Valg af dirigent

idet han foreslog, at man valgte højesteretssagfører BENT JACOBSEN, hvilket enstemmigt vedtoges.

Dirigenten takkede for valget og konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet, hvorefter han gav ordet til formanden under dagsordenens punkt 2:

Beretning om foreningens virksomhed 1969/70

Formanden indledte med at oplyse, at beretningen i år ligesom i fjor ikke i forvejen var udsendt til medlemmerne. Den detaljerede beretning ville fremkomme i Dansk Skovforenings Tidsskrift for juli 1970 sammen med referatet af generalforsamlingen. I det følgende er sat med petit de afsnit af beretningen, som formanden kun mere summarisk kom ind på.

Klima og vækstforhold 1969/70

Efter de for årstiden kolde måneder *februar, marts 1969* fik vi i *april* måned ret normal temperatur med nedbør lidt over det normale. *Maj* måned var ret kølig, men gav megen regn. I *juni* måned havde vi fint sommervejr med nedbør under det normale. *Juli* havde temperaturer over normalen og var meget regnfattig; den 31. juli målttes årets højeste temperatur 31°8. *August* bragte dejligt varmt sommervejr og meget lidt nedbør. *September* havde varmt vejr og kun ringe nedbør. Den 22. september rantes Nordjylland af en voldsom orkan (vindstyrke 8-10), der forårsagede et stormfald i skovene, der skønsvist er opgjort til 70-75.000 m³, hvoraf 6-10.000 m³ bøg og andet løvtræ. I dagene 27.-30. september målttes ligeledes vindstyrke 8-10. Det varme vejr fortsatte i *oktober* måned, og man kunne se tilbage på en dejlig sommer, der lige fra juni måned havde haft temperaturer over normalen. Nedbøren i oktober måned var væsentlig under normalen. I begyndelsen af måneden (1.-2. oktober) var det stærk blæst, og der målttes vindstyrke op til 11. *November* begyndte relativt varmt, men sluttede koldt og indledte en usædvanlig lang vinterperiode med temperaurer langt under normalen. *December* havde således en gennemsnitstemperatur på 3°7 under normalen.

Middeltemperaturen for året 1969 var 7°4 (norm. 7°5). De kolde måneder februar-marts, december og de for årstiden varme måneder juni-juli-august-september-oktober gav omtrent det sædvanlige temperaturgennemsnit. Årets absolutte maksimumstemperatur 31°8 målttes ved Folkekuren den 31. juli, og den absolutte minimumstemperatur ÷ 25°5 målttes den 15. fe-

bruar ved Randers vandværk. Antallet af frostdage var ikke mindre end 120 mod normalt 95. Soltimernes antal i 1969 var 1718 mod normalt 1801. Den samlede nedbør var 595 mm mod normalt 639.

Januar-april 1970 var en næsten ubrudt række af kolde vinterdage med islagte søer og sne overalt. Februar var den koldeste af vintermånederne med et landsgennemsnit på $\div 3^{\circ}6$, d.v.s. $3^{\circ}5$ under normalen. Nedbøren var lav i januar, normal i februar og væsentlig over det normale i marts og april. – Foråret kom sent i 1970 og først ind i maj måned kunne kulturarbejdet komme rigtig i gang.

I *maj måned 1970* blev klimaet tørt, hvilket desværre har resulteret i et betydeligt antal skovbrande, der dog alle har været af begrænset omfang.

Skovbrugets skadedyr 1969

Som det fremgår af bemærkningerne om klimaet afveg vejrliget i 1969 meget betydeligt fra gennemsnittet. Foråret var sent og gennemgående køligt. Først noget ind i juni skiftede vejret til en udpræget varm og tør sommer med nedbørsunderskud helt frem til november.

Det var nærliggende at antage, at den varme sommer ville give sig udslag i store insektangreb, men det viste sig heldigvis, at skovbruget i 1969 undgik alvorlige skader forårsaget af insekter.

Ædelgranlusen (Dreyfusia nordmannianae) og de øvrige nåletrægallelus fortsatte i 1969 tilbagegangen, der var begyndt i 1968, og kom dermed ned på et usædvanligt lavt tal. Tilbagegangen stemmer med, at man stort set regner med, at angrebene, som for de fleste bladlus, fremmes af varme, tørre forår.

For *skjoldlusenes* vedkommende synes der at kunne noteres en svag opgang for bøgeskjoldlusen (*Cryptococcus fagi*). I skove ved Kolding-fjord er der meldt ødelæggelse af ca. 10 ha overvejende 80-100 årig bøg, fra Barritskov ved Vejlefjordområdet meldes om ødelæggelse af et par hundrede m^3 gl. bøg. Årsagen til de pågældende ødelæggelser menes at stå i forbindelse med vinterkulde/sommertørke/vandbalanceproblemer.

Biller (Coleoptera). De for 1968 omtalte angreb af træbukke og værftbillen i forbindelse med stormfaldet har i 1969 været mindre. Træbukken *Leptura rubra*, som yngler i træ, der har ligget længe i skoven, er noteret flyvende meget talrigt i Bommerlund plantage. Hættemåger sås i juni i meget stort tal i Frøsløv Plantage, og et eksemplar skudt af skovfoged LARSEN BJERRE

viste sig ved undersøgelse at indeholde ikke mindre end 105 stk. alm. granbarkbuk (*Tetropium castaneum*).

Gråsnuder (*Strophosomus capitatus*) har angrebet skud og knopper på en pyntegrøntkultur med blågran og nordmannsgran ved Bromme.

Et enkelt større angreb af *jættebarkbiller* (*Dendroctonus micans*) viste sig i efteråret på godt 40-årig rødgran i Nejede Vesterskov. Angrebet, der må være begyndt i hvert fald året før, omfattede stedvis 50 % af træerne i bevoksningen.

For første gang i mange år er der i efteråret 1969 noteret et antal angreb af *typografen* (*Ips typographus*) på stående rødgran i Danmark, bl.a. Nødebo Distrikt, St. Dyrehave samt plantager v. Lendemark-Sottrup (Sønderjylland). Angrebene forekommer i svækkede bevoksningsrande efter stormfald og medvirker til at dræbe disse kanter. Den varme sommer har kunnet begunstige typografangrebene, der dog ikke kan betegnes som alvorlige.

Den store brune snudebille (*Hylobius abietis*). Som man kunne have frygtet, meldes der i foråret 1970 om udstrakte angreb af den store brune snudebille på gentilplantede nåletræ-stormfaldsarealer.

Billen yngler i stød m.m. af nåletræ, som jo findes i rigelig mængde på stormfaldsarealerne, og det voksne insekt gnaver barken på de nyplantede planter. Snudebilleren bekæmpes effektivt ved neddykning af planterne inden udplantning i en opløsning af D.D.T. Som det vil være bekendt, har landbrugsministeriets giftnavn fra 1. november 1969 udstedt forbud mod anvendelse af D.D.T.-midler med ganske få undtagelser.

Under henvisning til den store økonomiske betydning, bekæmpelsen af snudebiller har for skovbruget, ansøgte Skovforeningen giftnavnet om, at der ville blive givet dispensation vedr. D.D.T. til denne anvendelse. Lykkeligvis blev denne dispensation givet, og det er således stadig tilladt at neddykke unge planter i opløsning af D.D.T. under forudsætning af, at neddykningen foretages indendørs.

Foreløbig ligger kemikalieforhandlerne inde med rigelige lagre af D.D.T., der kan købes til nævnte anvendelse uden nogen form for formaliteter. For at være forberedt på situationen, når disse lagre er opbrugt, har Skovforeningen taget

kontakt med et kemikaliefirma med henblik på fabrikation af et D.D.T.-holdigt middel, der til den tid kan opfylde gift-nævnets krav om klassificering, og som kan forhandles efter til den tid nærmere affattede retningslinier.

Sommerfugle (Lepidoptera). Fyrreviklerangrebet (*Rhyacionia buoliana*) steg i 1968 meget kraftigt. I 1969 kunne der noteres en svagere tilbagegang. Hvis der er hold i de prognosemuligheder, der har kunnet udledes ved at sammenligne de senere årtiers angreb med klimaet, skal der i 1970 kunne ventes en kraftig opgang, idet høj sommertemperatur og sommertørke synes at være meget stærkt disponerende.

Der er indberettet et par angreb af lærkesækmøl (*Coleophora lauricella*), hvoraf det ene var interessant ved, at sækmøllene fra lærkeoverstandere gik over på en kultur af *Abies nobilis* og *grandis* nedenunder og derved anrettede skade på disse.

Der har slet ikke været anmeldt angreb af grannålemøl (*Eucosma tedella*), hvilket er usædvanligt. Derimod viste et stort grantræ, som skulle være gave til Skotland, sig ved ankomsten så kraftigt befængt med en beslægtet viklerart (*Semasia nanana*), hvor larven findes på træet hele vinteren over, at det gav anledning til importproblemer. På Ulborg Distrikt er der forekommet angreb af spindemøl (*Hyponomeuta*) på *Prunus serotina* i plantagerne.

Pattedyr. Rødmus (*Clethrionomys glareolus*) har på Ulborg Distrikt anrettet skade på *nobilis*-planter (barkgnav). Lokalt har knopgnav været omfattende; i blandingskulturer af rødgran/sitkagran og rødgran/douglasgran er rødgranens knopper i stor udstrækning ædt. I kultur med 2-3 m høje graner (Kollund Østerskov) havde fra 30-50 % af rødgranerne mistet topknopperne. Disse rødgraner, der i forvejen var bagud for douglasgranerne, mistede herved ca. 1 års højdevækst.

Hovedpunkter af arbejdet i Dansk Skovforening i 1969-70:

Den nye lov om naturfredning blev vedtaget af folkettingen den 13. juni 1969, og den trådte i kraft den 1. oktober 1969. Foreningens arbejde i forbindelse med selve lovens tilblivelse er velkendt. Det er omtalt i sidste årsberetning og skal ikke gøres til genstand for nærmere omtale her.

Hvad der derimod er anledning til her at omtale, er det

meget betydelige arbejde, Skovforeningens bestyrelse og sekretariat har haft med følgevirkningerne af loven. Skovforeningen har haft en lang række forhandlinger med kulturministeriet om regler vedrørende *skiltning* i medfør af naturfredningsloven, *ordensreglement for publikums færdsel i private skove, fjernelse af affald, etablering af en brandfondsordning*. De foreløbige resultater af disse forhandlinger er foreningens medlemmer bekendt, idet Skovforeningens sekretariat i slutningen af april måned til medlemmerne har fremsendt et omfattende cirkulære, der gør rede for disse sagers stilling på nuværende tidspunkt. Langtfra alle sager er afsluttet, men man er dog trods alle vanskeligheder nået et godt stykke på vej til problemernes endelige løsning.

Et ganske særligt problem har været usikkerheden omkring definitionen af hvad man forstår ved veje. I henhold til naturfredningslovens § 55, stk 3, må: Færdsel og ophold kun finde sted på eksisterende veje. I et cirkulære om naturfredningsloven af 22. november 1969 udsendt af kulturministeriet defineres vejbegrebet således: »Begrebet veje omfatter enhver bane, der er udlagt til transport, derimod ikke sådanne smallere passager som stier og dyreveksler, hvor færdsel kun må finde sted med ejerens tilladelse«.

Dansk Skovforening har protesteret imod cirkulærets definition ved skrivelser til kulturministeren af 3.10.1969 og 10.2.1970. Endelig har foreningen ved et møde med kulturministeren den 18.2. 1970 meddelt det som sin ganske bestemte opfattelse, at de specielle skovspor ikke omfattes af vejbegrebet. Ministeren meddelte, at han ikke kunne gå med til en ændring af cirkulæret, men henledte samtidig opmærksomheden på det vigtige forhold, at kun ordet veje er benyttet i ordensreglementet for publikums færdsel og på de skilte, der udarbejdes specielt til de private skove. Endelig lovede ministeren at være positivt indstillet til betaling af erstatninger i forbindelse med skader forårsaget af publikum.

Spørgsmålet om vejdefinitionen er overgået til behandling i »Foreningen af skov- og landejendomsbesiddere«.

Det er mit indtryk, at kulturministeriet ser med velvilje på mange af skovejernes problemer, og at man derfra er villig til at yde al den hjælp, man har mulighed for.

Ikke alle de efter naturfredningslovens gennemførelse opståede problemer kan løses straks, mange instanser skal spørges, samarbejde mellem de forskellige implicerede ministerier skal etableres, og der kan derfor gå nogen tid med behandlingen af de enkelte sager. Jeg anbefaler derfor, at medlemmerne væbner sig med en vis grad af tålmodighed. Det er vor opfattelse, at problemerne nok skal blive løst, og at der ikke er nogen anledning til at dramatisere problematikken omkring det lidt øgede publikumsbesøg.

Skovforeningen har overfor ministeriet berørt muligheden af et samarbejde om en egentlig PR-virksomhed i forbindelse med publikums besøg og herunder i forbindelse med tilsvining af skovarealer o.lign. Man erklærede sig villig til at gå ind i et sådant samarbejde.

Den amtskommunale grundskyld på skovejendomme (Lov nr. 600 af 19. december 1970)

I lighed med tidligere år har Skovforeningen i 1969 fortsat bestræbelserne for at få den amtskommunale grundskyld på skovejendomme lempet.

Den 3. september fik repræsentanter for Dansk Skovforening foretræde for indenrigsministeren og finansministeren. Indenrigsministeren udbad sig under mødet en nærmere redegørelse for skovbrugets forrentningsprocent m.m., hvilket blev tilsendt indenrigsministeren den 11. september.

Den 22. oktober fremsatte indenrigsministeren forslag til lov i folketinget om »Lempelse af grundskyld af skovejendomme«. Den 19. december blev forslaget vedtaget ved 3. behandling i folketinget, og den urimelige særstilling skovbruget hidtil har indtaget i forhold til de øvrige jord-

brugserhverv m.h.t. grundskatterne blev hermed endelig ophævet.

Ifølge loven vil grundskyldspromillen for skove og plantager (bortset fra statens) i lighed med landbrugsejendomme m.fl. blive nedsat med 1/20 for hver fulde promille, landbrugets forrentningsprocent af handelsværdien i det skatteår nærmest forudgående kalenderår har været mindre end 4,5. Loven har virkning fra og med skatteåret 1970-71.

Lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af vej: I december 1969 havde repræsentanter for Skovforeningen foretræde for trafikminister OVE GULDBERG. Ved denne lejlighed fremhævede man de urimelige konsekvenser, som den til behandling værende lov om *vintervedligeholdelse og renholdelse af veje ville kunne få for private skove*. Det man navnlig hæftede sig ved, var lovforslagets kapitel 5 § 9, i hvilken det hedder, at kommunalbestyrelsen efter forhandling med politiet med hensyn til skov- og klitveje, veje på havneområder og andre lignende veje, som er åbne for offentlig færdsel og af væsentlig betydning for denne, kan bestemme, at vedkommende veje skal rydde vejene for sne, træffe foranstaltninger mod glat føre og renholde vejene.

Som resultat af foreningens henvendelse til trafikministeren er der til lovens § 9 blevet tilføjet et stk. 3, i hvilket det hedder, at bestemmelsen ikke finder anvendelse på veje i private skove, der er åbne for almenheden for færdsel og ophold i medfør af § 55 stk. 2 i lov nr. 314 af 18. juni 1969 om naturfredning. Man har således i denne forbindelse tilgodeset foreningens ønsker fuldt ud.

I forbindelse med forhandlingerne med offentlig myndighed er det på sin plads at nævne det mellem *Dansk Skovforening, Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark og Tolvmandsforeningerne etablerede samarbejds-*

udvalg. Samarbejdsudvalget, der er sammensat af tre repræsentanter fra hver af de nævnte foreninger, træder sammen lejlighedsvis, når sager af fælles interesse motiverer det. Derudover har de tre foreningers sekretærer et månedligt møde, ved hvilken lejlighed man har mulighed for at udveksle synspunkter vedrørende de løbende sager. Disse møder har vist sig at være af meget betydelig værdi for alle parter, og jeg stiller selv store forventninger til udviklingen af dette samarbejde.

I marts måned har repræsentanter fra *Dansk Skovforening* haft et møde med repræsentanter fra *Skovbrugets Arbejdsgiverforeninger*. Ved denne lejlighed drøftede man mulighederne af et samarbejde om konkrete tjenesteydelser. Arbejdsgiverforeningerne ytrede her ønske om fremover at kunne købe tjenesteydelser i forbindelse med udarbejdelsen af statistikker og tidsstudier fra Dansk Skovforening og fra Skovteknisk Institut.

Dansk Skovforenings struktur

Som det er alle bekendt, fremsatte lensgreve TIDO WEDELL ved sidste års ordinære generalforsamling den 30. maj i Ebeltoft et resolutionsforslag, der lød således: »Det pålægges bestyrelsen på enhver måde, blandt andet ved gennemførelse af retssager, af al magt at støtte de enkelte medlemmer i deres bestræbelser på at værne deres ejendom mod de indgreb i ejendomsretten, der er følger af naturfredningsloven«. Dette forslag behandlede på en ekstraordinær generalforsamling i Skovforeningen den 16. september 1969. Resultatet af afstemningerne i forbindelse med et lidt ændret resolutionsforslag var, at forslaget fik 54 ja-stemmer mod 155 nej-stemmer. Resolutionsforslaget blev således forkastet på den ekstraordinære generalforsamling.

Fra denne ekstraordinære generalforsamling er udarbejdet et meget detaljeret referat, som er tilsendt samtlige foreningens medlemmer. Resultatet af afstemningen har des-

værre haft den for foreningen uheldige virkning, at ialt 9 skovejendomme blev udmeldt. Udmeldelsen svarer til et samlet kontingent på godt 21.000 kr. i henhold til foreningens nuværende kontingentsats. Jeg skal senere omtale en glædelig tilgang af medlemmer, der siden har vejet i modsat retning.

På den ekstraordinære generalforsamling blev yderligere fremsat et resolutionsforslag af godsejer ALLAN HASTRUP. Forslaget lød således: »Dansk Skovforenings bestyrelse opfordres til på første ordinære generalforsamling at fremlægge ændringsforslag til foreningens love, bl.a. med henblik på, at stemmeretten i henhold til § 3 gøres delvis afhængig af størrelsen af indbetalt kontingent, og at bestyrelsens sammensætning i henhold til § 10 fremtidig bringes i overensstemmelse med de økonomiske kilder til foreningskontingent«.

Resultatet af drøftelserne omkring dette sidste resolutionsforslag førte til, at man på generalforsamlingen besluttede at nedsætte et *strukturudvalg*, der fik til opgave at undersøge og afgive betænkning især i følgende spørgsmål:

»Dansk Skovforenings struktur i almindelighed,
herunder bestyrelsens sammensætning.

Eventuel ændring af stemmeretten.

Dansk Skovforenings opgaver og normalbudget.

Udvalget skulle afgive sin betænkning så betids, at bestyrelsen i givet fald kunne nå at fremsætte nødvendige forslag til lovændringer inden den ordinære generalforsamling i 1970«.

Dette strukturudvalg har arbejdet vinteren igennem og har udarbejdet en meget grundig analyse af foreningens problemer. Analysen, der rummede to skitseforslag til en fremtidig foreningsstruktur, har dannet grundlaget for de love, som Dansk Skovforenings bestyrelse har fremlagt i forbindelse med denne generalforsamling og som kommer til debat om et øjeblik.

Arbejdet i det her nævnte udvalg har været overordentlig tidskrævende for Skovforeningens forretningsudvalg og sekretariat. Det må desværre i denne forbindelse konstateres, at arbejdet med denne sag er gået ud over arbejdet med andre vigtige sager. Så meget desto mere må man nu håbe, at disse spørgsmål kan forlades til fordel for andre.

Sekretariatet: For Skovforeningen skete der i efteråret 1969 det meget beklagelige, at skovrider N. P. TULSTRUP meddelte, at han ønskede at fratræde sin stilling i Skovforeningen for at overtage stillingen som direktør på Centralsavværket Limiteret. Skovforeningens bestyrelse har haft lejlighed til at takke skovrider Tulstrup for hans mangeårige og dygtige virke i Skovforeningen, og det må være på sin plads her at nævne, at den kraft og opblomstring, der har kendetegnet handelskontorets arbejde med stormfaldskatastrofen, meget væsentligt skyldtes skovrider Tulstrups indsats på dette område. Vi beklagede hans afgang, men ønskede ham good luck i det næste job, som ikke er uvæsentligt for mange af os. Fra Tulstrups fratræden har skovrider AA. MARCUS PEDERSEN varetaget den daglige ledelse af Skovforeningen sideløbende med hans arbejde for Skovteknisk Institut. Vi er tak skyldig til Marcus Pedersen og hele Skovforeningens personale for den måde, hvorpå de i et godt teamwork har løst opgaverne i et meget belastende år.

I begyndelsen af 1970 udsendte sekretariatet en lille folder med titlen »Større viden – større udbytte«. Folderen, der er en mini-vejviser til skovbrugets videncentre, herunder organisationer, skoler, forsøgsinstitutioner m.m., giver herudover en samlet oversigt over Skovforeningens forskellige afdelinger og skovkredsene. Endvidere giver folderen en oversigt over Skovteknisk Instituts medarbejderstab og arbejdsprogram. Folderen er blevet vel modtaget i alle kredse, og sekretariatet anser det for nyttigt en gang om året at udsende en sådan revideret lille tryksag.

Skovforeningens faste udvalg

Handelsudvalget. I fortsættelse af denne beretning vil handelsudvalgets formand hofjægermester, skovrider IAKOB ESTRUP aflægge en særlig beretning, men jeg vil gerne her give nogle korte meddelelser om handelsudvalgets virksomhed.

Handelskontoret. Den 15. oktober 1969 oprettedes handelskontorets afdeling for Jylland-Fyn. Afdelingen har fået en flyvende start ikke mindst på grund af stormfaldskatastrofen i Nordjylland i september 1969.

Det er vist ubestrideligt, at afdelingens indsats ved fordelingen af det stormfældede træ til fjernere liggende savværker har været medvirkende til, at stormfaldet ikke medførte skred i råtræpriserne.

Man havde for Jylland-Fyn afdelingen påregnet en indkøringsperiode, hvorunder udgifterne ville overstige indtægterne, men det ser glædeligvis ud til, at behovet for handelsaktiviteten er så stort, at afdelingen allerede i det første driftsår økonomisk vil kunne hvile i sig selv.

Driftsregnskabet for Danske Skoves Handelskontor udviser i det forløbne år en omsætning på nær 10 mill. kr.

Handelen har især været koncentreret om stormfældet træ, der er afsat på eksportmarkedet.

Blandt omsatte effekter kan nævnes:

33.000 m³ tømmer og pæle af nåletræ.

65.000 rm cellulosetræ af nåletræ.

12.000 rm cellulosetræ af løvtræ.

Det svinder heldigvis nu i beholdningerne af brugbart stormfældet træ, men aktiviteten i handelskontoret synes ikke af den grund at blive formindsket – tværtimod. Der er allerede sluttet adskillige større eksportkontrakter vedr. træ for næste hugstsæson. Specielt fra cellulosemarkedet, såvel i Sverige som i Tyskland, er der et efterspørgselspres, som langtfra kan mættes med de forhåndenværende råtræmængder. Forespørgsler til absolut konkurrencedygtige priser må daglig afvises.

Behovet for handelskontorets formidling af salg til indenlandske træindustrier synes stærkt stigende. En overvejende del af Jylland-Fyn afdelingens omsætning hidrører fra leverancer til danske industrier, og også øst for Storebælt er der blandt Skovforeningens medlemmer stigende interesse for en indsats fra handelskontoret på hjemmemarkedet. Da der tillige i savværkskredse kan noteres interesse for en indsats, vil handelskontoret i det kommende år følge udviklingen op med forskellige aktiviteter, der skal sigte mod en bedre koordination og planlægning.

I forbindelse med handelskontorets voksende omsætning og bredere virkefelt melder sig imidlertid spørgsmålet om distrikternes orientering til handelskontoret vedr. disponible råtræmængder.

Det nuværende system, hvorefter handelskontoret først kan slutte handel med en aftager efter udsendelse af cirkulæreskrivelser og indsamling af tilmeldinger fra skovene, virker desværre noget langsomt og hæmmende på aktiviteten.

Det overvejes, om man kan tilrettelægge en form for kontinuerlige tilmeldinger, som kan muliggøre en mere smidig og effektiv arbejdsgang. Forslag til et sådant system modtages meget gerne.

Handelskontoret har pr. 1.4.1970 indstillet sin handel med *skovfrø*. Beslutningen er truffet i erkendelse af, at denne virksomhed i fremtiden kan drives bedre og herunder med bedre service af de dertil specialiserede virksomheder.

Redaktionsudvalget

har i det forløbne år arbejdet med de to tidsskrifter, »Dansk Skovforenings Tidsskrift« og tidsskriftet »Skoven«. Dansk Skovforenings Tidsskrift er udkommet med ialt 4 numre, og tidsskriftet Skoven med ialt 12 numre. Det er mit indtryk, at disse to tidsskrifter på udmærket måde supplerer hinanden, men det er ikke sikkert, at vi er færdige med bladstrukturen, f.eks. føler jeg mig overbevist om, at der kunne

blive mere samarbejde med andre skovblade, og der er for Dansk Skovforenings Tidsskrift den mulighed, at det kunne indgå i et internordisk tidsskrift. Der er således stadig problemer på dette område.

»Skoven« har haft en ganske god tilgang af stof. Betragter man årgangen 69 som helhed, må man konstatere, at der har været mange gode og lødige artikler, og vi mener også at kunne konstatere, at dette tidsskrift på udmærket måde kan dække skovbrugernes informationsbehov. Et særligt problem har det dog været, at indleveringsfristen af stof til Skoven er 3 uger forud for udgivelsesdatoen. Dette samt det forhold, at bladet kun kommer en gang om måneden, har bevirket, at man ofte har haft svært ved tilstrækkeligt hurtigt at få informeret medlemmerne om f.eks. mødearrangementer, stillingsannoncer, prisoplysninger m.m., som kræver en hurtig reaktion fra medlemmernes side. For at råde bod på dette forhold er der nu med postvæsenet truffet aftale om udsendelse af et tillægsblad til Skoven. Dette tillægsblad, der har titlen »*Skoven – nyt fra Dansk Skovforening*« er startet, og det første nummer er udsendt i sidste uge. Det er tanken at udsende dette blad, når der er behov for det. Vi vil ikke allerede på nuværende tidspunkt lægge os fast på hverken en fast udsendelsesdato eller et bestemt antal numre om året. Det er dog forudset, at dette blad skal udkomme i et antal årligt varierende mellem 15-20 numre. Redaktionen af bladet finder sted i Skovforeningens sekretariat og indleveringsfristen er skåret ned til et minimum, idet man teoretisk vil kunne få en meddelelse ud samme dag, som den går ind, hvis der er behov derfor. Vi føler os overbevist om, at udgivelsen af dette tillægsblad, når det om nogle måneder er indarbejdet, fuldt ud vil kunne dække informationsbehovet tilsammen med »Skoven«. Det er naturligvis ikke meningen i dette lille blad at bringe stof, der har karakter af egentlige artikler. Man forestiller sig, at det vil blive kastet bort ret kort efter modtagelsen, når modtageren har registreret de meddelelser, der gives i

bladet. Det er naturligvis tanken at bibeholde længere og lødige artikler i henholdsvis DST og Skoven.

Annoncetilgangen i tidsskriftet Skoven har i det forløbne år været ganske god.

P.R.-møde. I foråret 1970 har redaktionsudvalget taget initiativ til afholdelsen af et møde, i hvilket deltog repræsentanter for udvalget, bestyrelsen og interesserede medlemmer i foreningen.

Ved mødet beskæftigede man sig med spørgsmålene omkring Dansk Skovforenings P.R.-virksomhed, herunder dels den interne information dels den udadvendte informationsvirksomhed mod offentligheden. Mødet havde et heldigt forløb og førte til et par meget interessante konklusioner. For det første mente man, at informationsvirksomheden overfor fagfolk herunder Skovforeningens medlemmer skulle ske gennem eksisterende blade nogenlunde i den form de har i øjeblikket. Hvad angik P.R.-virksomheden overfor offentligheden mente man, at den rolle, som f.eks. tidsskriftet Skoven kunne spille i denne sammenhæng, altid ville være meget begrænset. På årsbasis vil det under alle omstændigheder være et relativt beskedent antal artikler, der vil kunne interessere aviser, radio og fjernsyn. Måske kunne man en gang om året udgive et specialnummer af Skoven, som havde særlig adresse til offentligheden. Denne løsning vil der blive arbejdet videre med fra redaktionsudvalgets side, men herudover mente man, at det måtte være sekretariatets og redaktionsudvalgets opgave at medvirke til, at mange forskellige kræfter tager fat på P.R.-virksomhed efter en fælles formuleret målsætning. Man ønskede her, at mange blade bragte artikler, der kunne informere offentligheden, man ønskede udsendt pressemeddelelser fra Skovforeningen, og endelig ønskede man, at Skovforeningen indledte samarbejde med andre myndigheder og organisationer om dette spørgsmål. Herunder nævntes muligheden for et snævrere samarbejde på dette område med kulturministeriet.

Pressemeddelelser. I ugen før pinse udarbejdede redaktør KNUD MEISTER en pressemeddelelse, som blev bragt til 125 blade samt til radioen. Pressemeddelelsen, der bragte en meget alvorlig henstilling til publikum om at udvise forsigtighed med ild under deres færden i skovene, var motiveret dels af den meget store brandrisiko på grund af det særdeles tørre klima, dels motiveret af det forventede betydelige ryk-ind af skovgæster i pinsedagene. Man har med glæde kunnet konstatere, at pressemeddelelsen er blevet bragt af mange blade, og der er næppe nogen tvivl om, at virksomhed af denne art må drives i betydeligt større omfang, end det hidtil har været kendt indenfor skovbruget.

Hvad angår informationsvirksomheden internt i Dansk Skovforening må det generelt siges, at det er en aldeles umulig opgave altid at informere alle om alt. Dertil er foreningens organer alt for små, og midlerne dertil er alt for beskedne. Enkelte medlemmer vil altid nødvendigvis skulle supplere deres informationer med friske oplysninger, som de selv indsamler. I denne forbindelse er det værd at nævne, at Skovforeningens bestyrelse, skovkredsens formænd, Skovforeningens sekretariat og de forskellige afdelinger i Skovforeningen altid står til rådighed med mundtlige og skriftlige besvarelser af foreningens medlemmers spørgsmål.

Økonomisk-statistisk afd.

Afdelingen har i 1969 udsendt beretning nr. 23 »Regnskabsoversigterne for dansk privatskovbrug 1967/68«, der omfattede 92 skovejendomme og 23 hedeplantager med et samlet bevokset areal på 70.492 ha.

Sammen med beretningen blev der udarbejdet en analyse med supplementsskemaerne til beretning nr. 23 for 1967/68; denne omfattede:

- A. Sammendrag af regnskabstallene, såvel tabellarisk som grafisk.
 - a. Til landsdele.
 - b. Til grupper efter faldende hugst i m³ pr. ha.
 - c. Til grupper efter granbonitet.
 - d. Til grupper efter arealstørrelse.

- B. Supplementsskemaer med oplysning for de enkelte distrikter om pyntegrønt, bivirksomheder, aktiver, administrationsudgifter, hugstfordeling til træarter, gavnræprocenter og skovnings- samt salgsmiddelpriser for de enkelte træarter.
- C. Oversigt over kulturarealets fordeling og kulturudgifter for 1 ha.

Denne supplerende beretning er kun udsendt til skovejendomme, der deltager i regnskabsstatistikken.

Selv om alle, der udfylder og bearbejder dette materiale ved, at oversigterne ikke er fyldestgørende eller korrekte til mindste detalje, vil jeg her lægge et godt ord ind for denne statistik og takke dem, der bidrager til den; den giver et uundværligt billede af privatskovbrugets økonomi, og vi ville have stået meget svagt overfor de offentlige myndigheder, uden dette materiale. Vi kunne ønske flere bidragydere til statistikken, derved får den enkelte også mere detaljeret analyse i hænde.

Afdelingen har i 1969 for Arbejdsgiverforeningerne for skovbrug udarbejdet »Lønstatistik for skovarbejdere 1968«. Lønstatistikken for 1968 er udført efter en bearbejdning af materialet på EDB hos LEC (Landbrugets EDB-centraler). Til brug ved overenskomstforhandlingerne i 1969 har man foretaget en bearbejdning af de tidsstudier vedr. skovning af rødgran, som Skovteknisk Institut havde udført for Skovbrugets Arbejdsgiverforeninger. Afdelingen har varetaget de kontormæssige arbejder for den sjællandsk-fynske forening og har bl.a. deltaget i udarbejdelsen af en ny kontrakt for faste skovarbejdere.

Planlægningsafdelingen har i 1969 afsluttet plan for 6 skovejendomme med et samlet areal på 5.390 ha, hvoraf bevokset 4.400 ha.

De afsluttende planer var: en B-plan, en C₂-plan samt 4 D-planer. Omkostningerne har andraget 20 kr. pr. ha. totalareal svarende til 25 kr. pr. ha bevokset areal.

Afdelingen har endvidere 1 C-plan i arbejde.

Udgiften er stærkt afhængig af gennemsnitsstørrelsen for bevoksninger, hvorfor der nu kun undtagelsesvis aflægges bevoksninger på under 0,2 ha. Træmålingen er også stærkt reduceret. Fuldtaksation foretages næsten ikke mere, og vedmasseansættelsen sker derfor i reglen efter en C₂-taksation, (relaskopsmåling af en bevoksning for hv. 10 ha) eller efter vedmassefaktorerne fra den tidligere planlægning. Resultatet bliver derfor, at en plan kan udarbejdes for 20-25 kr. pr. ha, medens en traditionel A-plan i dag ville koste fra 50-100 kr. pr. ha. Endelig

vil udgiften pr. ha altid blive større for en lille end for en stor skovejendom.

Dansk Skovforenings økonomisk-statistiske udvalg har besluttet, at der ved fremtidige planlægninger ved vedmasseopgørelserne skal regnes med salgbar masse over 10 cm for såvel løvtræ som nåletræ, – da aflægningsgrænsen nu gennemsnitligt ligger på eller over 10 cm. – I den anledning har afdelingen udarbejdet formler for bøg og gran svarende til varierende aflægningsgrænser, Skoven 1969, nr. 4.

Afdelingen udarbejdede et sæt omsætningsbalancer for løvtræ-distrikter, nåletrædistrikter og hedeplantager pr. 1/4 1969, ved fremføring af regnskabstallene for 1966/67 (Tabel I, II og III). Disse omsætningsbalancer blev benyttet ved forhandlingerne om skattelettelse for skove og plantager i analogi med skattelettelserne for landbrugsejendomme. Til disse forhandlinger havde afdelingen også udarbejdet et notat om »Beregning af forrentningsprocent for dansk privatskovbrug 1962/63-67/68.

I forbindelse med indførelsen af kildeskatten har afdelingen ændret regnskabsskemaerne, således at der tages hensyn til beregningen af denne. Det nye skema SF I 5b: Løn og skatteberegning på N.C.R.-papir er blevet vel modtaget (Skoven 1970. 1).

På grundlag af den nye skovstatistik »Skove og plantager 1965«, der for skove over 50 ha blev udarbejdet på grundlag af skemaerne til ejendomsvurderingen i 1965, har afdelingen, efter korrektion for stormfaldene i 1967/68 foretaget en orienterende »Hugstprognose for Danmarks skove 1965-75«. Denne vil blive fulgt op af en mere specificeret kalkule, der udarbejdes i samarbejde med Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles skovbrugsafdeling.

Til brug ved forhandlingerne med Kulturministeriet om dækning af skader i skove som følge af Naturfredningslovens bestemmelser om almenhedens færdsel og ophold i skove har afdelingen udarbejdet et forslag til en Skov-(forsikrings-)fond samt orienterende undersøgelser vedr. oprettelse af en skovforsikring med tilhørende vedtægter og almindelige forsikringsbetingelser.

Afdelingen har i de nitten år, den har eksisteret, udarbejdet eller afsluttet 120 planer og opmålinger for 47.489 ha bevokset areal på 94 skovejendomme, idet der for 22 af skovejendommene med ialt 8.042 ha bevokset areal er foretaget revisioner af de planer, afdelingen tidligere har udarbejdet.

Endelig har afdelingen som i de tidligere år foretaget afslutning af årsregnskaber og ydet vejledning ved anlæg og føring

af skovregnskaber, tilrettelægning af planlægning samt endelig i ret stort omfang ydet vejledning for medlemmerne ved opgørelse af den skattefrie del af merhugstindtægten.

Afdelingen har beskæftiget 1 forstkandidat og 1 skovtekniker næsten hele året og en kontordame en del af året.

Regnskabsskemata. Salget har for 1969 vist en god fremgang. Det største salg har som for de tidligere år været for S.F. I.1. timeseddel, S.F. 1.2 a, c og d ringbogsblade til opmåling af kævler, S.F. I.2 e kævlebogsmåleliste i bøger à 50 sæt à 4 blade af forskellig farve, NCR-papir, format A5, S.F. I.5 lønningsseddel, S.F. II 3 a og b målelister, samt målelistesættene S.F. II. 3 b, på NCR papir i blokke med 50 sæt à 4 blade i format A4.

Dansk Skovforenings Frøudvalg

»Kårede frøavlsbevoksninger i Danmarks Skove 1969«, udgivet af Dansk Skovforenings Frøudvalg, ankom fra trykkeriet i april måned 1970 og blev herefter udsendt til Skovforeningens medlemmer og andre interesserede.

Udgivelsen af denne publikation blev Dansk Skovforenings Frøudvalgs sidste aktivitet, idet frøudvalget pr. 1. september 1969 blev ophævet.

Beslutningen om at ophæve frøudvalget blev truffet i anledning af Danmarks indtræden i et internationalt samarbejde om kontrol med international handel med forstlige produktionsmaterialer: »OECD Scheme for Forest Reproductive Material« (OECD-certifikatorordning for skovfrø).

Som et led i vor indtræden i dette samarbejde måtte Danmarks hidtidige kårings- og kontrolbestemmelser tillempes de internationale regler. Man valgte at nedlægge Dansk Skovforenings Frøudvalg og Frøhaveudvalget. Kårings- og kontrolfunktionerne er herefter samlet i en organisation »Fællesudvalget for Kåring af og Kontrol med Forstligt Avlsmateriale«.

Ifølge reglerne for fællesudvalgets sammensætning udpeger Dansk Skovforening et medlem »en skovbruger«, der skal varetage forbrugerinteresser (p.t. hofjægermester M. BARON SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL).

Under Fællesudvalget varetages kåringen af et selvstændigt udvalg, Kåringsudvalget. Dansk Skovforening udpeger til Kå-

ringsudvalget et medlem, der skal være praktiserende privat skovbruger (p.t. skovrider E. CHRISTIANSEN).

Herkomstkontrollen varetages på Fællesudvalgets vegne af Herkomstkontrollen med Skovfrø og Planter ved en af udvalget antaget kontrollør.

Skovteknisk Institut.

Instituttet der er en selvejende institution tilknyttet Akademiet for de tekniske videnskaber, og som oprettedes i juni 1967 på initiativ af Dansk Skovforening, har stadig til huse i Dansk Skovforenings lokaler. Skovforeningen er stærkt repræsenteret i Skovteknisk Instituts bestyrelse, idet man ialt har 5 medlemmer. Det drejer sig om godsejer V. BRUUN DE NEERGAARD, kammerherre CHR. SEHESTEDT JUUL, skovfoged POUL CHRISTENSEN, skovrider B. H. PETERSEN og direktør N. P. TULSTRUP. Disse 5 repræsentanter for Skovforeningen er netop indvalgt i Skovteknisk Instituts bestyrelse for en kommende 3-årig periode indtil 1973.

Instituttets regnskab, der i 1969 balancerede med 429.000 kr., har i det sidste år som tilskud til driften modtaget 100.000 kr. fra Dansk Skovforening. Dette beløb er benyttet dels til gennemførelsen af forskningsopgaver dels til konsulentydelser for Dansk Skovforenings medlemmer. Disse ydelser er for så vidt angår telefoniske og skriftlige forespørgsler gratis for Dansk Skovforenings medlemmer. Når det drejer sig om besøg på distrikterne, udføres de til en meget billig takst.

Instituttet har i marts udsendt en duplikeret årsberetning, som er tilgået en del interesserede. Derudover er årsberetningen refereret i maj-nummeret af Skoven, og Instituttets arbejde skal derfor ikke gøres til genstand for nærmere omtale her, bortset fra at det kan nævnes, at man har udsendt håndbogen »Skovteknik '69«. Denne håndbog, der har været en af instituttets store opgaver i det forløbne år, er udgivet af Dansk Skovforening, der til selve udgivelsen har fået et meget betydeligt beløb på 25.000 kr. i tilskud fra

Carlsen-Langes Legatstiftelse. Det er Skovforeningens håb, at denne bog vil finde vid udbredelse og vil kunne bruges som en nyttig håndbog i de kommende år.

Landbrugets EDB-Centraler.

Det udviklingsarbejde vedr. EDB i skovbrugets tjeneste, Dansk Skovforening for godt 4 år siden var med til at starte, er nu for alvor ved at give sig udslag i en udnyttelse af denne teknik.

Skovbrugsafdelingen under Landbrugets EDB Centraler, hvormed Skovforeningen har en samarbejdsaftale, fører nu »LEC skovregnskab« for ialt 11 private skovdistrikter. Det samlede godsregnskab føres for tre af disse ejendomme.

Statsskovbrugets regnskab føres af EDB Centralen efter det hidtidige hulkortsystem, men den planlagte overgang til »DIR skovregnskab«, der bygger på samme grundlæggende principper som privatskovbrugets »LEC skovregnskab«, forløber planmæssigt. 1. september d.å. vil man starte køringen af »DIR skovregnskabet«, således at dette køres sideløbende med det oprindelige system indtil 1.4.1971, hvor man går over til det rene »DIR skovregnskab«.

For Hedeselskabet løses ligeledes diverse regnskabsopgaver efter det hidtidige hulkortsystem, men pr. 1.4.1971 påregnes indført et lignende regnskabssystem som det, der er udviklet for Statsskovbruget.

Såvel LEC- som DIR skovregnskab tilsigter ikke alene at løse den enkelte ejendoms bogholderi og lønudbetaling, men giver også mulighed for omfattende analyser af bl.a. sortimentsforhold, middelpriiser, sortimentsudgifter, hugststatistikker, kulturudgifter m.m.

EDB skovregnskaberne er opbygget så flexibelt, at de kan tilpasses de fleste ejendommers specielle ønsker, men indebærer tillige den for erhvervet som helhed værdifulde egenkab, at de giver uanede muligheder for sammenlignende

analyser, statistikker m.m. mellem samtlige ejendomme, der benytter såvel LEC- som DIR skovregnskab.

EDB kævleopmåling: Det udviklede system benyttes p.t. helt eller delvis af ialt 25 private skovdistrikter plus Stats-skovbruget.

13. forstlige symposium afholdtes i samarbejde med Danske Forstkandidaters Forening i tidsrummet 7.-9. december 1969 på Rolighed i Skodsborg. Symposiumet, der var fuldtegnet, havde følgende emne: Organisationer og organisationsformer i dansk skovbrug. Professor N. K. HERMANSEN stod som sædvanlig for ledelsen af arrangementet og havde desuden som foredragsholdere professor TORBEN AGERSNAP og fuldmægtig SKOV MADSEN. Netop under dette symposium fremkom som et biprodukt de meget stærke røster om den øgede eksterne og interne information, som jeg kom ind på under omtalen af vore tidsskrifter.

Legattilskud. Efter ansøgning havde Dansk Skovforening i begyndelsen af 1970 påny den glæde at modtage et betydeligt legattilskud til nærmere specificerede formål fra Carlsen-Langes Legatstiftelse. Beløbet, der er på ialt 25.000 kr., skal benyttes til følgende formål:

1. Sortimentsforholdsundersøgelser for bøg og gran. Disse undersøgelser, der grundet stadig stigende aflægningsgrænser er meget aktuelle, ønskes gennemført i den kommende skovningssæson på grundlag af spørgeskemaer. Undersøgelserne udføres af Dansk Skovforenings økonomisk-statistiske afdeling.
2. En undersøgelse vedrørende bonitetsudviklingen for bøg og gran – belyst ved højdekurver for enkelttræer. I forbindelse med planlægnings- og opmålingsarbejder konstateres det, at boniteterne er stigende for såvel bøg som gran. Dette forhold, der er af største betydning, ønskes undersøgt i det kommende år. Undersøgelsen udføres af Dansk Skovforenings økonomisk-statistiske afdeling.

Vi takker Carlsen-Langes Legatstiftelse for disse tilskud, som har meget stor betydning for vor virksomhed.

Nye medlemmer. Dansk Skovforening har haft den store glæde i det forløbne år at få en række nye medlemmer. I alt har 13 skovejere indmeldt sig som medlemmer i foreningen og hertil kommer 16 personlige medlemmer. Alt ialt udgør de nye medlemmers årlige kontingent ca. 9.000 kr. Foreningen er glad for den tillid, der ligger i disse indmeldelser og håber fremover yderligere at kunne bringe medlemsprocenten i vejret, således af foreningen kan blive styrket derved.

Jeg mener hermed at have omtalt de vigtigste områder og aktiviteter, Skovforeningen har arbejdet med i det forløbne år. Bestyrelsen er naturligvis rede til at svare på spørgsmål fra forsamlingen.

Jeg kan imidlertid tænke mig her at fremsætte nogle få tanker om fremtiden.

For det første må vi håbe, at lovarbejdet nu kan sluttes, så foreningen kan beskæftige sig med virkelig vigtige sager til gavn for medlemmerne. For mit eget vedkommende tænker jeg her på øget servicevirksomhed i takt med medlemmernes behov, og i takt med de store strukturforandringer, der foregår ude i skovbruget. Jeg tænker på den øgede informationsvirksomhed, som jeg har været inde på flere gange, det øgede engagement i PR-virksomhed over for offentligheden, og sidst men ikke mindst, en øget kontakt med træindustrierne.

En forening er et mangehovedet væsen, derfor vil ledelsen altid blive udsat for kritik, og det må den selvfølgelig også være beredt på at tage; men det er en forudsætning for et effektivt arbejde, at medlemmerne giver bestyrelse, udvalg og sekretariat rimelige arbejdsvilkår, og at de ressourcer, der er til rådighed, står i fornuftigt forhold til de arbejdsopgaver, man ønsker gennemført.

Til slut vil jeg gerne rette en tak til alle de kræfter, der har ydet en positiv indsats til gavn for Dansk Skovforening i det forløbne år.

Danske Skoves Handelsudvalg.
Formanden, hofjægermester I. Estrup's beretning
for året 1969/70.

Som tidligere år vil jeg gerne indledningsvis præcisere, at det følgende i alt væsentlige er min personlige redegørelse, og at beretningen ikke har været forelagt det samlede udvalg til godkendelse.

Det var mit håb, at jeg ved denne generalforsamling kunne berette, at systemet med vejledende priser nu igen, efter afbrydelsen som følge af stormfaldene, atter var fuldt udbygget.

Skovbruget afsætter i dag sine produkter til relativt få, men til gengæld relativt store industrier; antallet af virksomheder vil i fremtiden yderligere blive reduceret, og investeringen i den enkelte virksomhed til gengæld øget, og en af følgerne heraf er, at kravet om en stadig og jævn råvarerforsyning bliver mere og mere tungtvejende, ligesom en rolig prisudvikling vil være af afgørende betydning for industriens mulighed for at kalkulere, og for derved at sikre sig en plads i forholdet til udlandet og for at sikre træprodukterne plads i forhold til konkurrerende materialer.

Vejledende priser efter det system, som vi har vænnet os til, må betragtes som et gode under een meget vigtig forudsætning: at de ligger på det rigtige niveau og samtidig udtrykker den rigtige prisspænding mellem kvaliteterne. Desværre vil man til gengæld ofte, når de vejledende priser ligger på det rette niveau, være udsat for, at enkelte finder, de er for høje, andre mener de er for lave. Særlig efter en længere periode uden vejledende priser vil det være vanskeligt at stille alle tilfredse med et nyt prissæt.

Dette har været en af de vanskeligheder handelsudvalget er stødt på i årets løb. Systemet med vejledende priser er en direkte fortsættelse af maksimalpriserne fra krigsårene og årene umiddelbart efter krigen, og disse priser var man i

skovbruget dengang vant til at følge slavisk. Måske ligger en fremtidig gunstig løsning deri, at vi lægger lidt mere vægt på ordet »vejledende« og i overensstemmelse hermed ser mere liberalt på mindre afvigelser fra de aftalte priser.

September 1969 opnåede man enighed om vejledende priser for nåletræ gældende for landsdelene vest for Storebælt, hvorimod det på daværende tidspunkt ikke var muligt at opnå enighed om vejledende priser øst for Storebælt.

April d.å. blev prisforhandlingerne for nåletræ igen optaget og som følge af stigende priser på importeret trælast og et stærkt efterspørgselspres fra nåletræsavværkerne lykkedes det at opnå enighed om vejledende priser såvel vest som øst for Storebælt. Der blev opnået ikke ubetydelige prisstigninger, således at de nugældende vejledende priser nogenlunde svarer til de priser, der var aftalt i maj 1965.

Sideløbende med disse mere officielle forhandlinger har medlemmer af handelsudvalget deltaget i en række forhandlinger med spånpladefabrikker og større kassefabrikker. De stigende tømmerpriser, og ikke mindst de på eksportmarkedet opnåelige priser for rummetertræ af nåletræ er baggrunden for at disse lokale forhandlinger er resultatet i prisforhøjelser for såvel spånplade- som kasetræ til de indenlandske aftagere.

Oparbejdningen og udkørslen af rummetereffekter er imidlertid så arbejdskrævende og bekostelig, at selv de nu forhøjede salgspriser levner skovene et meget ringe og utilfredsstillende dækningsbidrag. Handelsudvalget håber, fabrikkerne vil sætte noget ind på at kunne modtage råtræet i andre former end de traditionelle 1 meter stykker, og man søger kraftigt at understøtte og inspirere de bestræbelser, der flere steder udfoldes for at løse dette problem.

I forbindelse hermed kan det nævnes, at der i april måned d.å. på Hovborg savværk i Jylland blev afholdt et møde, hvori deltog repræsentanter for de førende jyske nåletræsavværker, repræsentanter for undervisning og forskning samt repræsentanter fra handelsudvalget. På

mødet blev diverse spørgsmål af fælles interesse drøftet, og på grundlag af et oplæg fra Skovteknisk Institut drøftede man problemerne vedr. træets håndtering undervejs fra stød i skoven til det færdige savværksprodukt.

Møder af denne art resulterer naturligvis sjældent i øjeblikkelige konkrete resultater, men det er min overbevisning, at den kontakt, der på denne måde udbygges mellem leverandør og aftager fremmer den gensidige forståelse for de problemer, parterne hver især tumler med.

I september 1969 forhandlede handelsudvalget med træindustriens repræsentanter om vejledende priser for løvtræ. Skovenes oplæg var for bøg en tilbagevendende til prisniveauet for sæsonen 1966/67, og for eg og ask ønskede vi et tillæg på 10 % for de største dimensioner i de bedre kvaliteter.

Man kunne imidlertid ikke opnå enighed om vejledende priser. Årsagen til forhandlingernes sammenbrud må primært have været de ret store forskelle i markedssituationen i de enkelte landsdele, og dertil kommer, at træindustrien stod ret usikkert overfor de problemer, salget af ret betydelige mængder savskåret stormfældet træ ville forvolde.

Sommerskovning af bøg er efterhånden ved at blive en almindelig ting. De ringere sortimenter, der går til gulv- og cellulosefabrikation, ønskes leveret friskskovet hele året rundt, og flere savværker er ved at komme ind på samme tanker.

Som følge heraf forventede man en ikke ringe handel med bøgekævler i sommeren 1970 og fandt anledning til den 4. juni igen at optage forhandlinger om vejledende priser for løvtræ.

Forhandlingernes resultat vil være medlemmerne bekendt; man nåede ikke til enighed.

Som følge af ret afgørende divergenser mellem markedssituationen øst og vest for Storebælt søgte man at opstille to prisrækker for bøg, men det viste sig, at der også indenfor området vest for Storebælt gjorde sig så divergerende

opfattelser af markedssituationen gældende, at man ikke kunne opstille prisrækker, der kunne vinde bred tilslutning.

Jeg kan oplyse, at prisniveauet i forhold til priserne pr. oktober 67 for bøg udviser stigninger på ca. 12 kr. pr. m³ i vejet gennemsnit vest for Storebælt og 7 kr. pr. m³ øst for Storebælt. For eg og ask påregnes prisstigninger for større dimensioner i klasse A og B på ca. 10 %.

Vedrørende pyntegrønt skal jeg indskrænke mig til at sige, at handelsudvalget i begyndelsen af august 69 udsendte den vejledende prislister for den kommende sæson; prislister var som i tidligere år resultatet af et rundspørge hos en halv snes af de største pyntegrøntproducenter. Listen indebar prisforhøjelser for en stor del af pyntegrønssorterne.

Eksport af pyntegrønt og juletræer 1954-1969.

År	Tons	Værdi kr.
1954	3.518	1.440.000
1955	6.426	3.389.000
1960	5.867	2.487.000
1963	7.978	3.614.000
1964	7.909	3.916.000
1965	8.119	4.857.000
1966	9.862	5.807.000
1967	9.297	6.007.000
1968	11.811	8.465.000
1969	11.940	9.653.000

Nogle betydende træindustriers råtræforbrug m.m. i det forløbne år.

Afbarkningscentralen A/S. Der er i 1969 afbarket 35.000 rm råtræ. Størsteparten af det afbarkede træ er aftaget af Gl. Maglemølle Papirfabrik, medens 7.500 rm er eksporteret.

Afbarkningscentralen A/S blev stiftet d. 24.4.1963, og i januar 1964 sluttedes en 5-årig leveringskontrakt med såvel skovejere som De forenede Papirfabrikker. I januar d.å. udløb denne aftale, som imidlertid er afløst af en ny 5-årig kontrakt, der sikrer en årlig leverance af 20.000 rm afbarket træ til papirfabrikkerne.

Dansk Træcellulose A/S, Assens. I det nærmest foregående driftsår har fabrikken oparbejdet 77.000 m³ råtræ og p.t. er kapaciteten forøget med 20 %.

Afsætningen af cellulosemassen går strygende, og man forventer, at det store efterspørgselspres vil holde i hvert fald i de kommende tre år.

Centralsavværket Limiteret. Savværket har nu overvundet startbesværlighederne og er i god drift.

Det store overrislings-råtrælager blev opbrugt sidst i marts måned, og savværket dækker nu sit råtræforbrug ved indkøb til markedspris og på normale betalingsvilkår.

Savværket opskar i 1969/70 38.000 m³ råtræ, og i det kommende år budgetterer man med et råtræforbrug på ca. 4.000 m³ pr. måned. Den til savværket knyttede spærfabrik har god afsætning, og produktionsmålet for 1970 er 30.000 enheder modsvarende ca. 2.000 »normale parcelhuse«.

Dansk Spånplade Kompagni A/S. Spånpladefabrikkerne i Glumsø, Silkeborg og Engesvang har i 1969 forbrugt 210.000 rm råtræ, hvoraf ca. halvdelen har været skovtræ og halvdelen savværksflis.

Man budgetterer med et råtræforbrug i 1970 på 230.000 rm og i 1971 280.000 rm, idet man stadig påregner at dække ca. halvdelen af råtræforbruget med skovtræ. Den stærke forøgelse af produktionen er betinget af et lyst og optimistisk syn på afsætningsmulighederne.

Novopan Træindustri A/S Pindstrup. Også denne spånpladefabrik ser lyst på afsætningsmulighederne. I driftsåret 1968/69 har man produceret 75.000 m³ spånplade, og produktionen vil i 1969/70 overstige 90.000 m³ spånplade.

En ny produktionslinie er under opførelse og ventes indkørt mod årets slutning.

Fabrikken er i sidste driftsår begyndt at anvende affaldstræ fra savværker i form af flis, og forventer, at den væsentligste andel af det forøgede råtræforbrug i fremtiden må baseres på flis.

Presto Træforædling A/S. Efter visse startvanskeligheder er man nu på fuld kapacitetsudnyttelse med en årlig produktion af 22.000 m³ plade svarende til et råtræforbrug på 65.000 rm. Ca. halvdelen af råtræforbruget dækkes med skovtræ, den anden halvdel udgøres af flis og skaller fra savværker. Størstedelen af produktionen eksporteres især til Storbritannien. Afsætningen er sikret ved langtidskontrakter.

Ved en nylig foretaget udvidelse af aktiekapitalen er et antal

savværksejere indtrådt som aktionærer, og der er herved skabt et grundlag for visse udvidelser af fabrikken.

P. Bork Industri A/S. Råtræforbruget har i det forløbne år været 30-32.000 m³ bøg til skrælning, heraf har ca. 6.000 m³ været træ fra stormfalds-vandlagrene. Det vandlagrede træ har i hovedsagen været af god kvalitet.

Man budgetterer med et råtræforbrug 1970/71 på mindst 36.000 m³ bøg. Afsætningsmulighederne tegner lyse, og det er udelukkende maskinkapaciteten, der afgør, at råtræforbruget ikke bliver endnu større.

*A/S Junckers Savværk: Forbruget af råtræ i perioden
fra 1.11.1968 til 31.10.1969:*

Bøg til fremstilling af sveller og parket-gulve	206.000 m ³
Eg » » » parketgulve	28.000 m ³
Ask » » » »	22.000 m ³
Ahorn » » » »	5.000 m ³
Cellulosetræ	21.000 m ³

For året 1969/70 regnes med et forbrug, der fordeler sig således: Bøg 258.000 m³, eg 37.000 m³, ask 21.000 m³, ahorn 6.000 m³ og cellulosetræ 80.000 m³.

Afsætningsforholdene for gulvmateriale er særdeles gunstige, men en vis stagnation i salget må forudses hen imod årets slutning som følge af den økonomiske stramning.

Afsætningsmulighederne for cellulose er overordentlig gode, og priserne er under stadig bedring. Der er al mulig grund til at se lyst på markedet for cellulose i de kommende år.

De første måneder af 1970 har forbruget af cellulosetræ fortsat været præget af vanskeligheder med indkøringen af den nye fabrik, men med udgangen af maj måned ser det ud til, at de væsentligste problemer er overstået, således at det anførte forbrug på 80.000 m³ må betegnes som en realistisk vurdering.

Bullboard K/S. Trægulve til containere. Danmark får nu sin første fabrik for fremstilling af trægulve til containere. Fabrikken skal opføres i Hjørring, og der bliver tale om et byggeri til 6-7 millioner kr.

Virksomheden, som efter planen skal påbegynde produktionen i år, får navnet Bullboard K/S, og produktionen vil udelukkende blive lagt an på eksport, fortrinsvis til England, hvor containerfabrikkerne savner det hårde bøgetræ, som er nødvendigt til containergulve. Direktør for firmaet bliver skovrider NILS KJØLSEN.

Råtræ til fabrikationen bliver bøgekævler af klasse A, B og C samt svellekævler. Man påregner et årsforbrug på ca. 10.000 m³ råtræ og vil anvende dimensioner ned til 25 cm topdiameter.

Jeg føler trang til her at nævne det meget beklagelige, at vi på Sjælland har mistet finerfabrikken Vedex, Dansk Skovindustri.

Til slut vil jeg gerne i forsættelse af det, som foreningens formand vedrørende handelskontoret fremførte, tilføje, at kontoret, som det blev nævnt, har haft en meget stor omsætning; denne har i alt væsentligt været baseret på stormfældet træ, og det vil være helt klart for alle, at dette træs kvalitet efterhånden er ringe. Resultatet har været et stigende antal reklamationer. Kontoret og handelsudvalget ser med nogen betænkelighed på dette forhold. Man kan fortsat godt sælge træ af ringe kvalitet, men man må til stadighed sørge for, at de aftalte kvalitetsnormer overholdes, ellers risikerer vi let at få et dårligt rygte hos vore udenlandske købere.

Vi har gennem den forløbne tid fået kontakt med en kreds af købere af høj karat, som har vist os megen forståelse og imødekommenhed, det ville være meget beklageligt, om de sidste krampetrækninger efter stormfaldet skulle ødelægge disse gode handelsforbindelser.

— — —

Dirigenten efterlyste kommentarer til formandens beretning, og da ingen ønskede ordet, erklærede dirigenten beretningen for godkendt.

Aflæggelse af regnskab for 1969

Skovrider AA. MARCUS Pedersen konstaterede, at det reviderede regnskab i henhold til lovene var fremsendt til medlemmerne inden generalforsamlingen.

Regnskabet blev herefter gennemgået i hovedpunkterne.

Dirigenten efterlyste evt. bemærkninger og spørgsmål til regnskabet.

Da ingen ønskede ordet, konstaterede dirigenten, at regnskabet var godkendt, og at der var meddelt bestyrelsen decharge.

Forslag til nye love for Dansk Skovforening

Formanden meddelte, at det til medlemmerne fremsendte »Forslag til nye love for Dansk Skovforening« var ledsaget af ret fyldige kommentarer, hvorfor forelæggelsen af lovforslaget forhåbentlig kunne gøres ret kortfattet. Formanden udtrykte håbet om, at man under debatten ville interessere sig for væsentlige ting og bad om, at man ville afholde sig fra at komme med spidsfindigheder.

Bag lovforslaget ligger en *meget* grundig analyse af foreningens problemer udarbejdet af det *strukturudvalg*, som blev nedsat ved den ekstraordinære generalforsamling i september 1969. Analysen, der rummede 2 skitseforslag til den fremtidige foreningsstruktur, har dannet grundlaget for nærværende af bestyrelsen udarbejdede lovforslag.

Arbejdet i strukturudvalget og i bestyrelsen samt samtaler med medlemmer og andre sagkyndige har gjort det ganske klart, at det *ikke er muligt* at tilgodese alle interesserede parter interesser fuldt ud, dertil er problemet for komplekst, men når dette er sagt, er det dog bestyrelsens opfattelse, at de her fremlagte love *er så smidige og kan danne en så rummelig ramme om fremtidige bestyrelsers arbejde, at de kan være det kompromis*, som nu kan skabe en hårdt tiltrængt ro i foreningen.

Det ses også umiddelbart, at de nye love er mindre komplicerede end de hidtidige og derfor væsentlig lettere at administrere.

Personligt mener jeg, at de nye love kan danne grundlaget for en fornyelse og smidiggørelse af Skovforeningen, så denne til skiftende tider med kraft kan virke netop på de områder, som øjeblikket måtte kræve. Skovforeningens hidtidige faste udvalg har efter min opfattelse i nogen grad

virket for stive. Det har også ført til en art kinesisk æske-system, der har givet for lidt bevægelsesfrihed i sekretariatet. Skovforeningen er en lille virksomhed, og ledelsen må derfor kunne spille på alle strenge, når situationen kræver det.

De her nævnte synspunkter har ikke været meget fremme i den diskussion, der har været i Skovforeningen; men jeg er sikker på, at vi her er ved det helt centrale problem, og at vi med baggrund i de nye love kan se en mindre traditionel, men mere levende fremtid i møde.

Lovene giver efter min opfattelse også med sine friere valgeregler en mulighed for til skiftende tider at ændre foreningens holdning, uden at selve strukturen kommer til debat hver gang. En så hyppig strukturdebat som i det sidste ti-år tapper livet ud af foreningen.

I det sidste par år har skovforeningens forskellige aktiviteter i sekretariat, afdelinger og udvalg været drøftet; man har herunder overvejet, om aktiviteterne skal placeres udenfor eller indenfor foreningens rammer. Med det her foreliggende lovforslag er det forudsat, at den nye bestyrelse træffer disse interne afgørelser.

Efter disse få generelle bemærkninger vil jeg ganske kort omtale enkelte væsentlige ændringer af de gamle love.

ad. 2 (i de nye love). Formålsparagraffen er ændret således, at ordene »økonomiske interesser« erstattes med »erhvervsmæssige interesser«. Som alle ved, har Skovforeningen altid arbejdet på det erhvervsøkonomiske og erhvervspolitiske felt. Ved formuleringen af formålsparagraffen er der taget hensyn til den virkning, denne måtte have på omverdenen. Det er dog klart, at formålsparagraffen principielt vil gøre det muligt for foreningen at tage en hvilken som helst sag op under hensyntagen til medlemmernes interesser.

ad 3. Man har slettet 50 ha grænsen for skovejende medlemmer for at give også ejere af mindre skove mulighed for at slutte sig direkte til Skovforeningen. Vi venter ikke man-

ge nye medlemmer, fordi vore samarbejdspartnere: Småskovsforeningerne og Hedeselskabet, specielt tager sig af de mindre skove; men der er ingen grund til at have denne grænse.

ad. 5. De gentagne forslag fra forskellig side om stemmeret efter kontingent er i de nye love løst således, at skov ejerne får 1 stemme pr. påbegyndt 1.000 kr. kontingent, dog højst 5 stemmer. Det har også været stærkt kritiseret, at de tidligere C-medlemmer var »stemmeløse«. Alle personlige medlemmer har nu fået 1 stemme. På lidt længere sigt er det sandsynligt, at kontingentet for personligt medlemskab må stige – dersom tidsskrifterne fortsat leveres frit.

Skovejernes fremtidige stemmebeholdning bliver ved det nuværende medlemstal 76 %. Der er her taget højde for, at cirka 30 af de 173 C-medlemmer er skovejere med skov under 50 ha. Når man ser på medlems sammensætningen og bestyrelsessammensætningen, kan ingen tvivle på, hvor indflydelsen fortsat ligger i foreningen.

Stemmefordelingen har hidtil spillet en stor rolle i debatten om Skovforeningen. Der har været mange forslag fremme på dette område. Jeg mener, at der her foreligger en fornuftig løsning.

ad 7. Bestyrelsen er fra højst 18 medlemmer reduceret til 11. Nogle medlemmer har krævet en stærkere reduktion; men når man – som bestyrelsen har ønsket – vil sikre sig sagkundskab og kontinuitet kombineret med frie valg, er det vanskeligt at nå til en mindre bestyrelse.

Til slut vil jeg gerne opfordre medlemmerne til at se med friske øjne på Dansk Skovforening og give den ny struktur en chance. Vi skal denne gang nå til en løsning, som giver ro. Derfor beder jeg alle respektere afstemningerne, selv om de måtte gå en selv imod, og undlade at sætte sagen på spidsen. Det sidste år har belært os om, at ændring af en forenings love er en meget vanskelig sag; foretager man fornuftige ændringer i en paragraf, viser det sig ofte at give uheldige virkninger i andre paragraffer: Jeg beder om, at

man erindrer sig dette, såfremt man måtte finde det nødvendigt at formulere ændringsforslag.

Lad os hele tiden erindre, at dansk skovbrug er et lille erhverv, og at det politiske klima for dette lille erhverv med de få stemmer frem for alt kræver saglighed og smidighed. Samarbejde mellem alle skovejendomme – uanset ejerforhold og størrelse – og mellem alle skovens folk er derfor særlig påkrævet. De små og store skove har særligt iøjnefaldende interesse i at holde forbindelse. Vi har en god tradition for et sådant samarbejde gennem Dansk Skovforening. Jeg nærer personligt tillid til, at Skovforeningens nye love vil danne en god ramme om foreningens liv og give rimeligt frit spil for udviklingen.

Godsejer A. HASTRUP: Må jeg først og fremmest takke skovforeningens formand for en god og klar redegørelse for de nye love; der er enkelte punkter, som formanden – måske på grund af varmen – gik en smule let henover, og som jeg vil tillade mig at uddybe, men først og fremmest vil jeg gerne på udvalgets vegne takke formanden for et inspirerende og fortrinligt samarbejde i Dansk Skovforenings strukturudvalg.

Forslaget til de ny love kom til verden efter en stor indsats, hvorunder problemerne blev endevendt energisk, idet man søgte at lægge rammen for Dansk Skovforening sådan, at organisationen i en årrække effektivt kan leve op til de krav, man må stille til en moderne forening, der i videste omfang bør kunne varetage medlemmernes erhvervs-mæssige og faglige interesser.

Det er blevet sagt, at vi, der har procederet disse såkaldte nye synspunkter, har fået opfyldt så mange af vore ønsker, at vi burde være tilfredse, og sandt er det, at den, der går ind i en forhandling, ikke kan forvente at få sin opfattelse igennem på alle punkter. Imidlertid mener jeg, det må være rigtigt at redegøre lidt nøjere også for de tanker, der ikke

er optaget i bestyrelsens forslag, og disse tanker koncentrerer sig i væsentligt omfang omkring medlemsskarens sammensætning.

Alle kan vel være enige om, at Dansk Skovforening ikke qua sit medlemstal har store chancer for at komme til at danne en af disse moderne pressionsgrupper, og at den som følge heraf alene må gøre sig gældende gennem en sober, reel og kyndig fremlæggelse af sine synspunkter over for omverdenen. Men den må også være så stærk, at myndighederne er klar over, at man står overfor en forening, der med hele sin medlemsskare bag sig fuldhjertet vil gøre indsigelse i sager, der strider mod medlemmernes interesse.

Dette kunne efter vor opfattelse indicere, at man foretager enten en opspaltning af foreningen i en branchepræget og en faglig gren, hvilket ville give homogenitet inden for den enkelte gren og dermed mulighed for at træffe beslutninger, der med stor sandsynlighed vil kunne dække samtlige medlemmers interesser, eller, man kunne foretage en stramning af medlemskriterierne, således at kun personer, der har væsentlige interesser fælles, bliver optaget som medlemmer.

Bestyrelsen har i det foreliggende forslag ikke fulgt nogen af disse veje, idet man har ment, eller i hvert fald håbet på, at de spørgsmål der i fremtiden dukker op, ikke vil være af en sådan karakter, at de medfører for stærke brydninger inden for medlemsskaren. Et sådant håb vil formentlig også kunne indfries, såfremt bestyrelsen ved modtagelsen af optagelsesbegæringer påser, at nye medlemmer har en logisk, positiv interesse i skovbrugets trivsel. Dansk Skovforening skal jo ikke begynde at konkurrere med Danmarks Naturfredningsforening . . .

Ang. § 4 vil jeg mene, at kontingentet for personlige medlemmer bør sættes lig med minimumskontingentet for skovejere. Af billighedshensyn bør stemmeretten i henhold til § 5 udøves sådan, at man i gruppe I får een stemme pr.

påbegyndt og betalt kroner 1.000-kontingent, uden anden begrænsning opadtil, end det på generalforsamlingen fastsatte maksimumsbeløb.

Såfremt det efter dirigentens opfattelse er lovligt, vil jeg forbeholde mig senere at fremsætte ændringsforslag til disse punkter, men før det sker, vil jeg gerne høre andres opfattelse af spørgsmålene.

Lad mig nævne § 7, bestyrelsen, hvor man har forladt de mange statuskriterier til fordel for medlemsvenlige bestemmelse, der til gengæld stiller større krav til bestyrelsens dygtighed og dermed også til medlemmernes omtanke ved valg af bestyrelsesmedlemmer. Besværlighederne ved den vel nok rigelig store bestyrelse, reduceres ved bestemmelsen om et forretningsudvalg.

Paragrafferne om skovkredse, handelsudvalg og andre udvalg giver en god tilpasning til vekslende forhold, disse paragraffer kan vi, ligesom resten af lovene, give vor tilslutning.

Forslaget indeholder i mange henseender værdifulde nykabelser, derved at det muliggør en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af foreningens administrative apparat, hvilket også formanden påpegede, og det er desuden meget medlemsvenligt ved at lægge et stort ansvar og store rettigheder ud til medlemmerne, som forhåbentlig kan leve op til dette ansvar. Dette sidste vil jeg gerne fremhæve, fordi jeg tror, at det er meget sjældent for en forening at have haft en så uinteresseret medlemsskare, ikke mindst blandt ejerne, som Dansk Skovforening har haft det. Jeg ved, at dette har været et problem for skiftende bestyrelser.

Lad mig slutte med at udtrykke håbet om, at det foreliggende forslag til Dansk Skovforenings love i givet fald med de nævnte småændringer, må blive vedtaget og medføre, at man i videste omfang kan slutte op om foreningen og på kyndig, positiv måde støtte den og inspirere skovforeningens bestyrelse i dennes forestående arbejde med meget betydningsfulde og for skovbruget meget væsentlige problemer.

Dirigenten: Godsejer Hastrup skitserede to mulige ændringsforslag og stillede spørgsmålet, om dirigenten ville betragte disse fremsættelser som lovlige. Jeg tror, jeg kan sige, at ændringsforslag af det indhold, der blev nævnt, utvivlsomt lovligt kan fremsættes. Jeg tror samtidig, det er en praktisk foranstaltning, at vente med at fremsætte forslag til ændringer, indtil man er kommet lidt længere hen i debatten.

Civilingeniør CARSTEN PEDERSEN: Først vil jeg gerne takke formanden, fordi jeg som gæsteoptrædende har fået lov at være med fra Foreningen af jyske skovejere i det udvalg, der har prøvet at analysere Dansk Skovforenings struktur. Det har været et interessant arbejde, formanden har ledet det på en fremragende måde, selv om det ikke lykkedes ham at skabe enighed imellem strukturudvalgets medlemmer om, hvad der var rigtigt i sagen.

Når der overhovedet er oprettet et sådant strukturudvalg, må jeg gå ud fra, det skyldes, at man har ønsket at undersøge oppositionens synspunkter, se hvor megen bærekraft der var i dem. Det forslag fra oppositionen, der blev nedstemt ved sidste generalforsamling, var kort sagt forslaget om at give skovforeningen mandat til at anlægge sag imod staten.

Dansk Skovforening udfører jo et meget nyttigt og omfattende arbejde af erhvervsmæssig karakter fuldstændig svarende til, hvad man ser i en lang række andre brancheforeninger. Dansk Skovforening udfører således et aldeles udmærket arbejde, når det gælder, vi kan kalde det væsentlige detaljer, indenfor skovbrugets interesseområde; det gælder forskning, handel og erhvervsteknik.

Men jeg synes, det er en meget alvorlig sag, at man ikke i fornødent omfang imødekommer den opposition, der har været. De punkter, som er væsentlige i sagen, er for det første formålsparagraffen, dernæst medlemskriterierne. Formålsparagraffen har man søgt at stramme lidt op i erhvervsmæssig henseende, således at man muligvis kunne

tænke sig, at der kunne anlægges sag mod staten. Nu er det ikke sådan, at jeg står her for at sige, at man skal anlægge sag mod staten for enhver pris, det er ikke det, sagen drejer sig om, men det er vel den yderste dokumentation af, om man er en brancheforening.

Jeg vil gerne spørge formanden, om De mener, at den formålsparagraf, der nu er skabt, giver bestyrelsen mulighed for at forsvare privatejendomsretlige principper?

Jeg er ikke i tvivl om, at de mennesker, der repræsenterer skovene, er i stand hertil, men det er spørgsmålet, om deres organisation er egnet dertil.

Derfor beder jeg om, at man nøje overvejer, at stramme organisationen op, med henblik på, at den virkelig kan varetage interesser i denne henseende.

Der er en lille forening, Jyske skovejere, med 130-140 medlemmer, som i særlig grad har været opmærksom på dette forhold, og har »pippet noget med i koret« i forbindelse med naturfredningslovens gennemførelse, men den er fuldt vidende om, at den lykkeligste løsning ville være, om Dansk Skovforening får en sådan form, at alle kan samles under dennes hat. Vi mener blot ikke for øjeblikket, at organisationsformen er tilstrækkelig klar til at blive overbeviste.

Det lovforslag, der foreligger nu, finder jeg er lovlig meget af en rammelovgivning. Resultatet af arbejdet vil på væsentlige punkter være afhængigt af, hvilke folk der bliver valgt ind i bestyrelsen, og hvorledes de fortolker disse love, og selvfølgelig også hvilken baggrund de har i generalforsamlingen.

Jeg beder om, at man i den fortsatte debat vil være opmærksom på disse synspunkter; jeg ved, der vil fremkomme forskellige ændringsforslag til specielt § 3.

Hofjægermester E. MOURIER: En lang række privatpersoners og institutioners interesser berøres af det resultat, man idag vil nå frem til. Skal Dansk Skovforening fortsætte med at miste blod og slagkraft, eller bliver resultatet, at vi

får en skovforening som kan forhandle skovbrugets sager til alle sider.

Vi er alle klar over, at det har været et umådeligt stort arbejde, at prøve at forene de mange synspunkter, som er gjort gældende gennem de sidste år. Jeg finder, det vigtigste må være at få lovene udformet således, at de fire medlemskategorier, der findes, kan forenes og trives sammen.

Jeg tror, man har gjort det rigtige, man har ommøbleret sit hus og lavet lovene, således at de er rummelige og smidige.

Spørgsmålet, i hvilken udstrækning foreningen skal kunne anlægge sag mod det offentlige, har man valgt at tage op i de enkelte tilfælde, og i tilfælde af at foreningens samlede medlemskreds ikke kan være enige om et sagsanlæg, overdrages sagerne til Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere.

Jeg tror, man derved har opnået om ikke noget ideelt – for det er ikke ideelt at skulle skyde noget fra sig – så dog en god løsning.

Jeg tror ikke tiden er inde til, at Dansk Skovforening skal støde for mange fra sig, skal være for kradsbørstig. Dansk Skovforening ville være bedst tjent med at have befolkningen i al almindelighed med sig i tiden, der kommer.

Hofjægermester E. TILLISCH: Det kom i nogen grad til orde hos de to første talere, at der har været et stigende behov for, hvad man kan kalde en egentlig brancheforening i skovbruget. En af talerne nævnte noget om søvnige skovejere; helt ved siden af var det næppe, i hvert fald hvis vi går nogle år tilbage. Dengang havde vi en hyggelig og bred forening, hvor bestyrelsen ordnede alt, og på bedste måde for samtlige medlemmer. Så kom udviklingen, og strukturændringen, der er gået i retning af koncentration, oprettelse af magtgrupper m.m. Den første og mest vågne gruppe inden for skovenes kreds var forstkandidatforeningen, der etablerede sig i en slagkraftig fagforening. De mindre vågne ejere har brugt lidt mere tid til at få tilsvarende tanker

frem, men de er kommet, og efterhånden som generationsskiftet skrider frem, vil også behovet komme stedse stærkere til orde.

Det, som for mange af os har været spørgsmålet, er, vil det lykkes at gøre Dansk Skovforening til det forum, hvor disse interesser kan varetages, eller, vil løsningen være, som det også kom frem på dette sted sidste år, at man organiserer sig i to parallelle organisationer, der samarbejder?

Jeg må sige, at det lovforslag, der ligger foran os i dag, vækker en vis begrundet optimisme med hensyn til at skabe en ramme, der vil kunne tilfredsstille alle parter, og det skulle glæde mig, hvis man nåede dertil.

Det blev sagt, at egentlige ændringsforslag ikke hører hjemme her i første runde, men jeg vil antyde, at jeg kunne tænke mig at påpege nogle enkelte ting. Jeg behøver ikke udbrede mig om de mange ting, der glæder mig: et kortere indkaldelsesvarsel til ekstraordinære generalforsamlinger, – at der kun skal 25 medlemmer til at indkalde til en sådan, og meget andet som er glædeligt og vil gøre det hele mere smidigt.

Det jeg gerne vil fremhæve er § 7 om bestyrelsens sammensætning, hvor det er nævnt, også uhyre glædeligt, at man kommer ned på en mere håndterlig bestyrelse på kun 11 medlemmer i forhold til tidligere 18. Jeg vil blot rejse det spørgsmål, om man nu også har taget skridtet fuldtud? Der bliver fødte medlemmer med statuskriterier, det ene er repræsentanten for Det danske Hedeselskab, hvilket sikkert er rigtigt, det andet er småskovforeningerne, sikkert også rigtigt, så kommer det tredje, et medlem udpeget af bestyrelsen, som skal repræsentere skovbrugsundervisning og forsøgsvirksomhed. Jeg er helt klar over, at bestyrelsen må have den sagkundskab, som herved kan stilles til rådighed. Jeg vil imidlertid gerne spørge, er det rigtigt, at den, der repræsenterer statens undervisning, skal have stemmeret, når der er tale om erhvervsbetonede, måske politiske spørgsmål.

Kunne denne sagkundskab ikke stilles til rådighed mod et passende honorar?

Det er en naturlig ting, at handelsudvalgets formand deltager i bestyrelsen, lykkeligt ville det måske være, hvis han alene i kraft af sin dygtighed var blandt de 7 valgte medlemmer; dette er dog for mig kun en detalje. Under § 7 står der om bestyrelsens beføjelser bl.a. øverst på side 6: »bestyrelsen har ansvaret for ledelsen af foreningen og kan på foreningens vegne afgive erklæringer og fremsætte andragender«

Der er fortilfælde, hvor vi var mange, der mente, det havde været bedre, om sådanne andragender og erklæringer var blevet forelagt en bredere forsamling, før de blev fremsat. Jeg vil følgelig foreslå, at der indføres en bestemmelse om, at der indkaldes til ekstraordinær generalforsamling, når det drejer sig om principielle sager vedr. medlemmernes retsstilling og erhvervsmæssige arbejdsvilkår.

Er det nødvendigt, at forretningsordenen for skovkredsene dikteres fra bestyrelsen?

Statsskovrider V. HALSKOV HANSEN: Til hvilken medlemsgruppe hører småskovsforeningerne?

Formanden: Småskovsforeningerne hører under kategori 3, ikke skovejende foreninger.

V. HALSKOV HANSEN: Jeg vil foreslå, at minimumskontingentet for ejere af danske skovejendomme sættes lig kontingentet for personlige medlemmer.

Formanden (Svar på fremførte indlæg): Først vil jeg gerne takke godsejer Hastrup for de gennemgående positive bemærkninger. Med hensyn til at gøre minimumskontingentet og det personlige kontingent ensartede, da kan jeg oplyse, at bestyrelsen netop har vedtaget at ændre sit kontingentforslag, således at dette ønske bliver opfyldt, men vi mener ikke minimumskontingentets størrelse skal洛夫æstes.

Det næste større spørgsmål, godsejer Hastrup fremførte, var ønsket om at ophæve fem-stemmebegrænsningen. Som

godsejer Hastrup selv er bekendt med, har vi været i meget store diskussioner om dette spørgsmål. For mig er det betydningsfuldt, at den skovejer-overvægt, der hele tiden har eksisteret, stadig klart er tilstede, hvorfor det er min indstilling, at bestyrelsens forslag ikke bør ændres.

Jeg takker også civilingeniør Carsten Pedersen for indlægget, der som sædvanlig skyder centralt ind i problemerne med spørgsmålet ang. vort forhold til staten.

Jeg kan sige, at principielt er det sådan i denne forening, at hvis der er et klart flertal i en eller anden situation for at føre en sag mod staten, så må foreningen føre en sag mod staten. Det kunne den også have gjort i det tilfælde, vi kommer fra. Imidlertid må man bedømme disse spørgsmål sag for sag, og tage stilling i hvert enkelt tilfælde. Jeg har nævnt, at hvis man ønsker strukturændringer i foreningen eller ændret holdning, kan det fra nu af ske indenfor de eksisterende love.

Jeg mener ikke, at formålsparagraffen er strammet op, jeg mener, at den måske blot er tydeliggjort.

Civilingeniør Carsten Pedersen mener, at der er tale om lovlig megen rammelovgivning. Jeg vil indrømme, at her ser jeg modsat på det; jeg glæder mig over, at det netop er en rammelovgivning, som giver gode muligheder for, at foreningen kan tilpasse sig de ændrede situationer, som kan komme.

Til hofjægermester Mourier har jeg ikke meget at sige, idet han støttede vort forslag.

Til godsejer Tillisch vil jeg svare, at jeg lægger meget stor vægt på at have denne repræsentant for undervisning og forskning som medlem af bestyrelsen. Spørgsmålet har været gennemdrøftet dels i strukturudvalget, dels i bestyrelsen, og vi finder, vi må opretholde det stillede forslag.

Handelsudvalgets formand repræsenterer skovkredsene. Handelsudvalgets virksomhed udgør en meget betydningsfuld del af skovforeningens arbejde, og jeg finder det er

meget betydningsfuldt, at formanden for handelsudvalget er fast medlem af bestyrelsen.

Med hensyn til kravet om indkaldelse af ekstraordinær generalforsamling: Jeg finder, det må være naturligt at give bestyrelsen mandat til at træffe afgørelse i disse spørgsmål, men for mig er dette ikke noget principielt spørgsmål.

Vort forslag om, at bestyrelsen skal udarbejde forretningsordenen for salgskredsene, ser jeg nødig ændret, men jeg finder, det vil være ganske naturligt om forretningsordenen udarbejdes efter indhentet forslag fra Handelsudvalget.

Professor P. MOLTESEN: Inden gruppen, som jeg forstår Hastrup repræsenterer, vil fremsætte ændringsforslag, synes jeg, der er grund til igen at fremhæve en ting, som ofte har været fremme, og som hofjægermester Mourier på ganske udmærket måde omtalte. Det er dette med at stille sagen på spidsen, om skovforeningen skal kunne føre sager mod staten. Jeg har spekuleret på, hvorfor man nu vil have, at skovforeningen skal gøre dette, idet man har en forening af skovejere og landejendomsbesiddere, som synes særdeles vel skabt til dette formål? Vi kan endvidere pege på, at det bliver samme mennesker, som kommer til at betale en sådan sag, hvad enten de gør det som medlemmer af skovforeningen eller som medlemmer af den anden forening.

Hvorfor vil man da have, at skovforeningen skal gøre det? Ligger det i, at skovforeningen har en lang, og – synes jeg – smuk historie bag sig? At skovforeningen gennem mange år har haft et særligt gehør hos myndighederne, og i de fleste tilfælde er blevet betragtet som en objektiv og ret så upartisk forening.

Hvis man nu kommer med et ændringsforslag, som umuliggør, at ikke-skovejere kan være medlem af foreningen, står man da ikke tilbage med en skovejeforening, der er identisk med Foreningen af skov- og landejendomsbesiddere?

Det må være forståeligt for enhver, at vi, som er ansat i staten, naturligvis ikke kan være medlem af en sådan forening. Jeg kan heller ikke se, at der er så forfærdelig mange personlige medlemmer, som vil være med, og så tror jeg, resultatet vil blive, at man står tilbage med bare en brancheforening, ikke nogen faglig forening.

Denne brancheforening vil, for mig at se, være meget stærkt svækket i de fleste sager.

En lille detalje i denne forbindelse er spørgsmålet om begrænsning af stemmeretten. Jeg mener ikke, det er noget større problem, men man må gøre sig klart, at jo mere man stemmer efter »hoveder«, desto mere vil man vurdere skovforeningen som en snæver brancheforening, som varetager nogle fås interesser.

Godsejer C. CASTENSKIOLD: Det synes, som om tiden er moden til, at jeg som den sidste fra oppositionsgruppen får lov til helt konkret, at forelægge de ændringsforslag vi har til det nuværende lovforslag.

Det er nævnt flere gange, at vi har haft et stort arbejde i strukturudvalget, og at dette er foregået i en smuk, fordragelig og munter stemning. Men det har selvfølgelig været os en skuffelse, at vi ikke er kommet igennem med vore synspunkter, men sådan er spillets regler nu engang. Vi havde håbet at kunne gennemføre delingen af foreningen for derved at opnå to organisationer, hver med sin klare målsætning og arbejdsform.

Men vi har måttet erkende, at vi ikke kunne komme igennem med det, og vil i stedet foreslå nogle ændringer til det forelagte lovforslag, der i øvrigt i nogen måde følger den målsætning, som vi har haft.

Vi har den mening, at hvis denne høje generalforsamling vil vedtage vore ændringsforslag, så står vi med en organisation i Dansk Skovforening, der måske ikke i sit fremtidige virke på det erhvervspolitiske område bliver hjulpet af lovene, men dog ikke som før i de gamle love, bliver ligefrem hindret i at virke. Vi mener, at der nu er så meget

lagt op til foreningens bestyrelse, den bestyrelse som skal vælges i september, at vi finder, man skal vente og gøre sin stilling op, til denne forhåbentlig i et år har fået arbejdsro og har kunnet vise, hvad den duer til.

Følgende ændringsforslag blev herefter fremsat af gruppen. (C. CASTENSKIOLD, A. HASTRUP og C. PEDERSEN).

Ændringsforslag nr. 1.

§ 3 pkt. 2 foreslås ændret til:

»Personlige medlemmer, d.v.s. medlemmer, der har en direkte tilknytning til skovbrugserhvervet og/eller skovbrugets undervisning og forskning«.

Ændringsforslag nr. 2.

§ 3 pkt. 3 foreslås at udgå in extenso.

Ændringsforslag nr. 3.

§ 4 pkt. 1 efter ordet »maximumsbeløb«, 7. linie, tilføjes: »det af generalforsamlingen vedtagne minimumskontingent for skovejere skal stedse være lig med kontingentet for personlige medlemmer«.

Ændringsforslag nr. 4.

§ 5 pkt. 1 sidste linie – ordene »dog maksimalt 5 stemmer« udgår.

Ændringsforslag nr. 5.

§ 5 pkt. 3 udgår.

Følgende ændringsforslag blev fremsat af hofjægermester Tillisch:

Ændringsforslag nr. 6.

§ 7 – 5. og 6. linie udgår og erstattes med: »videre kan bestyrelsen udpege en repræsentant for undervisning og forskning til at deltage i bestyrelsens møder«.

Ændringsforslag nr. 7.

§ 7 side 6*). 1. linie efter ordet »afgørende« ændres teksten til: »Bestyrelsen har ansvaret for ledelsen af foreningen og kan på foreningens vegne antage medhjælp, samt afgive erklæringer og fremsætte andragender. Prin-

*) Se pag. 212, 10. afsnit, 2. linie.

ciipielle sager vedr. medlemmernes retsstilling og erhvervsmæssige arbejdsvilkår, skal dog forinden forelægges generalforsamlingen«.

Ændringsforslag nr. 8.

§ 9 – 3. og 4. linie udgår.

Efter en pause, hvorunder dirigenten og bestyrelsen havde lejlighed til drøftelser, fremsatte formanden nogle kommentarer til de stillede ændringsforslag.

Formanden: Ang. ændringsforslag nr. 1.

Bestyrelsen finder, at man må opretholde de 4 opstillede medlemskategorier, og vi kan følgelig ikke antage det stillede forslag.

Ang. ændringsforslag nr. 2.

Dette forslag kan følgelig heller ikke antages af bestyrelsen.

Ang. ændringsforslag nr. 3.

Bestyrelsen kan fuldtud gå ind for dette forslag, vi foreslår at ændringsforslaget indgår i § 4 og anbefaler generalforsamlingen at stemme derfor.

Ang. ændringsforslag nr. 4.

Bestyrelsen har overvejet sagen og gør opmærksom på, at kun ca. 18 medlemmer er berørt af stemmebegrænsningen. Der gøres yderligere opmærksom på, at skovejerne med den nuværende medlemsfordeling og med den foreslåede kontingentsats repræsenterer 76 % af stemmerne. Bestyrelsen må afvise det stillede forslag.

Ang. ændringsforslag nr. 5.

Bestyrelsen må ligeledes afvise dette ændringsforslag.

Ang. ændringsforslag nr. 6.

En enig bestyrelse går ind for at opretholde det oprindelige forslag og forkaste det stillede ændringsforslag, idet vi ikke mener at kunne fratage vedkommende repræsentant stemmeretten.

Ang. ændringsforslag nr. 7.

Vi har også diskuteret dette spørgsmål og er nået dertil,

at når det drejer sig om principielle spørgsmål, som virkelig bekymrer bestyrelsen så meget, at den ikke tør tage beslutning, da vil enhver fornuftig bestyrelse indkalde en ekstraordinær generalforsamling. Vi finder imidlertid, ændringsforslaget er for stærk en binding af bestyrelsen og gør opmærksom på, at det er op til kommende generalforsamlinger at indvælge de bestyrelsesmedlemmer, man har lyst til, og så må man kunne give disse bestyrelsesmedlemmer det ansvar, der skal til. Kommende bestyrelser kan da frit overveje at indkalde til generalforsamling, når principielle spørgsmål skal behandles.

Bestyrelsen må forkaste det stillede ændringsforslag.
Ang. ændringsforslag nr. 8.

Det er ikke vor tanke, at bestyrelsen skal diktere skovkredsens forretningsorden, men vi finder, at en koordinering af skovkredsens arbejdsgang er ønskelig. I de hidtidige love er der direkte lovgivet vedr. skovkredsene, og vi finder, det af bestyrelsen fremsatte forslag, hvorefter bestyrelsen blot fastsætter en forretningsorden, er en meget smidig bestemmelse. Bestyrelsen må forkaste det stillede ændringsforslag.

Jeg vil sluttelig henstille, at forslagsstillerne endnu engang overvejer situationen og evt. trækker ændringsforslagene eller en del af disse tilbage.

Hofjægermester TILLISCH:

Ændringsforslag nr. 6: Må jeg opretholde.

Ændringsforslag nr. 7: Bestyrelsen kunne ikke antage dette ændringsforslag, men jeg noterede med glæde, at formanden fremkom med visse positive tanker i retning af, at bestyrelsen ved behandling af principielle spørgsmål kan og bør have behov for at forelægge spørgsmålene på en ekstraordinær generalforsamling.

Under henvisning dertil vil jeg trække mit ændringsforslag (nr. 7) tilbage og i stedet fremsætte et nyt ændringsforslag.

Ændringsforslag nr. 9:

§ 6 side 4*) til 5. linie efter ordet medlemmer tilføjes
»eller to bestyrelsesmedlemmer«.

Ang. ændringsforslag nr. 8.

Dette forslag, som ikke for mig er noget kardinalpunkt, vil jeg trække tilbage.

Efter en kort votering meddelte *dirigenten*, at bestyrelsen kunne tiltræde det af hofjægermester Tillisch nu stillede ændringsforslag (nr. 9).

Godsejer CASTENSKIOLD meddelte, at »gruppen« ville fastholde de af gruppen stillede ændringsforslag (numrene 1, 2, 3, 4 og 5).

»Gruppen« ønskede tillige at stille et nyt ændringsforslag.
Ændringsforslag nr. 10.

§ 5 pkt 1 – teksten ændres til: »Ejere af danske skov-
ejendomme har stemmeret i henhold til betalt kontingent,
således at hver påbegyndt kontingentandel på 10 % af
det til enhver tid gældende maksimalkontingent giver én
stemme«.

Dirigenten meddelte herefter, at man ville gå over til afstemning.

Dirigenten indhentede generalforsamlingens tilslutning til, at man kunne forsøge afstemning ved håndsoprækning, således at denne afstemning, såfremt resultatet var klart og entydigt kunne betragtes som gældende.

Der blev herefter afholdt afstemning ved håndsoprækning, om hvorvidt de enkelte ændringsforslag skulle optages i bestyrelsens lovforslag.

Ændringsforslag nr. 1.

Forslaget var stillet af »gruppen« og afvist af bestyrelsen.

Afstemningsresultat: Ikke vedtaget.

Ændringsforslag nr. 2 samt ændringsforslag nr. 5.

*) Se pag. 211, 25. linie.

Forslagene var stillet af »gruppen« og afvist af bestyrelsen.

Afstemningsresultat: Ikke vedtaget.

Ændringsforslag nr. 3.

§ 4 pkt. 1 efter ordet maximumsbeløb i 7. linie tilføjes: »Det af generalforsamlingen vedtagne minimumskontingent for skovejere skal stedse være lig med kontingentet for personlige medlemmer«. Forslaget var stillet af »gruppen« og tiltrådt af bestyrelsen.

Da ingen havde noget at indvende mod dette ændringsforslag, konstaterede dirigenten, at det ville blive optaget i det oprindelige lovforslag.

Ændringsforslag nr. 4 og ændringsforslag nr. 10.

Begge forslag var stillet af »gruppen« og afvist af bestyrelsen.

Afstemningsresultat: Ikke vedtaget.

Ændringsforslag nr. 6.

Forslaget var stillet af hofjægermester Tillisch og afvist af bestyrelsen.

Afstemningsresultat: Ikke vedtaget.

Ændringsforslag nr. 7.

Forslaget var stillet af hofjægermester Tillisch, afvist af bestyrelsen og derefter tilbagetrukket af hofjægermester Tillisch.

Da ikke andre ønskede at genstille ændringsforslaget nr. 7, erklærede dirigenten det for ophævet.

Ændringsforslag nr. 8.

Forslaget var stillet af hofjægermester Tillisch, afvist af bestyrelsen og derefter tilbagetrukket af hofjægermester Tillisch.

Da ikke andre ønskede at genstille ændringsforslag nr. 8, erklærede dirigenten det for ophævet.

Ændringsforslag nr. 9.

§ 6 side 4*) i 5. linie efter ordet »medlemmer« tilføjes »eller to bestyrelsesmedlemmer«.

*) Se pag. 211, 25. linie.

Forslaget var stillet af hofjægermester Tillisch og tiltrådt af bestyrelsen.

Da ingen havde noget at indvende mod dette ændringsforslag, konstaterede dirigenten, at det ville blive optaget i det oprindelige lovforslag.

Bestyrelsen foreslog en ændring til § 16: i 3. sidste linie erstattes ordet »i« med ordet »for« og »1971« ændres til »1970«.

Da ingen havde noget at indvende mod dette ændringsforslag, konstaterede dirigenten, at det ville blive optaget i det oprindelige lovforslag.

Dirigenten konstaterede herefter, at der ikke forelå flere ændringsforslag til lovforslaget, hvorefter man kunne gå over til afstemning om det forelagte forslag til love for Dansk Skovforening indeholdende de tre vedtagne ændringer.

Dirigenten meddelte, at lovforslaget i henhold til de nu gældende love kunne vedtages, når mindst 2/3 af de afgivne stemmer stemte derfor.

Afstemningsresultat:

Da kun to stemte imod, konstaterede dirigenten, at lovforslaget var vedtaget med mindst 2/3 af de afgivne stemmer og således blev vedtaget med overvældende majoritet.

Forslag fra bestyrelsen til kontingentsats for 1971

Formanden: Bestyrelsen har på møde i formiddag gennemgået sit oprindelige forslag og kan nu stille følgende ændrede forslag til kontingentsats for 1971.

Ejere af danske skovejendomme betaler 1,40 kr. pr. 1.000 kr. ejendomsværdi af selve skoven ved 14. alm. vurdering (sidst foretagne) til ejendomsværdi. Kontingentet andrager dog mindst 100 kr. og højest 10.000 kr. pr. medlem.

Personlige medlemmer betaler 100 kr. pro persona. (Minimumskontingent og kontingent for personlige medlemmer er herved ens).

Dirigenten efterlyste indlæg vedr. kontingentforslaget. Da ingen ønskede ordet, erklærede dirigenten kontingentforslaget for vedtaget.

Valg af medlemmer til bestyrelsen i henhold til bestemmelserne for dennes sammensætning i.h.t. § 10 i foreningens love

Dirigenten: De vil være bekendt med, at man iflg. overgangsbestemmelserne i § 16 i de nye love, undgår alle problemer med bestyrelsesvalg nu, idet den tidligere bestyrelse fungerer videre indtil den ekstraordinære generalforsamling i september, d.v.s. der skal ikke foretages valg nu, det vil blive foretaget på den ekstraordinære generalforsamling i september måned.

Valg af revisorer til revision af foreningens regnskaber

Efter de gamle love skulle der være 2 revisorer, efter de nye love skal der være een. De hidtidige dobbeltrevisorer har været statsaut. revisor Strobel, og statsaut. revisor Tauson. Strobel er villig til at modtage genvalg, Tauson er det ikke. Man foreslar genvalg af Strobel.

Da der ikke fremkom andre forslag, konstaterede dirigenten, at statsaut. revisor Strobel var genvalgt og skulle fungere som revisor for foreningen til udgangen af 1970 (jfr. lovene § 16).

Eventuelt

Formanden: Efter at disse love er vedtaget, skal den nuværende bestyrelse som dirigenten nævnte, fungere videre indtil den ekstraordinære generalforsamling i september 1970. Der er tre medlemmer af bestyrelsen, der træder tilbage i dag, og jeg vil på foreningens vegne takke først direktør Westenholz, som i seks år har været i bestyrelsen. De er ikke som de fleste af os andre kommet med et helt læs traditionel jord på støvlerne ude fra skoven, og de har

derfor ofte kunnet se skovproblemerne fra friske synsvinkler, og det har vi haft stor gavn af i bestyrelsen.

Heller ikke direktør Arnstedt ligner helt den klassiske mand fra skoven, men direktøren har gjort et meget stort arbejde i ti år i bestyrelsen. Han har selv begrundet sin tilbagetræden med, at han finder ti år er en passende omdriftsalder på en sådan plads.

Det ville være forkert ikke at nævne, at megen blæst har stået om direktør Arnstedts arbejde på den særlig vanskelige post i Naturfredningskommissionen, hvor han afløste lensgreve Moltke. Men det er magtpåliggende for det meget store flertal i bestyrelsen igen at sige, at vi har et klart medansvar for hele det forløb naturfredningssagen fik. Jeg skal ikke fordybe mig i noget, der nu er historie, men det er i hvert fald ikke retfærdigt at lægge hele ansvaret på een person.

Endelig holder også kammerherre Sehestedt Juul på tiårig omdrift. Vi må her specielt takke for den fireårige formandsperiode, som på grund af stormfald og naturfredning blev den mest belastende periode i lange tider. Kammerherren har for Dansk Skovforening gjort et kæmpearbejde, som fortjener den allerstørste anerkendelse.

Sluttelig vil jeg takke højesteretssagfører Bent Jacobsen for den fortrinlige ledelse af generalforsamlingen.

Da ikke flere ønskede ordet, erklærede dirigenten generalforsamlingen for hævet.

Referat godkendt:

Som dirigent: Som formand for Dansk Skovforening:

Bent Jacobsen.

M. Schaffalitzky de Muckadell.

FRA NÅLESKOVENE I DET NORDVESTLIGE USA
OG DET SYDVESTLIGE CANADA

Af ERIKA LÖHR og D. MÜLLER

Den 11. internationale botanikerkongres var i dagene omkring 1. september 1969 henlagt til Seattle i USA. Naturligvis fik alle deltagere lejlighed til at se de imponerende nåleskove nord og vest for Seattle, dels Olympic Rain Forest på Olympic Peninsula i det nordvestlige hjørne af staten Washington, lige på grænsen til Canada, dels skovene på Vancouver Island, den store canadiske ø, skilt fra Olympic Peninsula ved et sund.

I Olympic Rain Forest er nedbøren i den vestlige del 360 cm årlig, 6 gange så meget som i Danmark. I denne skov vokser nogle af de største nåletræer i deres art: *Thuja plicata* Lamb. 39 m høj og 6.5 m i diameter i 1.3 m højde; *Tsuga heterophylla* Sarg. (Hemlock) 34.1 m høj og 2.6 m i diameter i 1.3 m højde; *Pseudotsuga menziesii* (Mirb) Franco (Douglasie) 68.6 m høj og 4.4 m i diameter i 1.3 m højde. Disse træer skal ifl. KIRK være verdens volumetrisk største i deres art. Men der findes højere træer i den berømte skov, f.eks. er den højeste douglasie i Olympic Rain Forest 90.5 m høj. Skovens sitka-graner (*Picea sitchensis* Traut & May) er heller ikke dværge. Den største er 65.2 m høj og 4.1 m i diameter i 1.3 m højde og overgås i størrelse kun af et eksemplar af arten i Oregon.

Fra Cathedral Grove i centrum af øen Vancouver kan vi også nævne et par størrelser: *Abies grandis* 58 m høj, rmf 82,8 m³, største på Vancouver; *Pseudotsuga menziesii* 74,4 m høj, 2,9 m i diameter i 1,3 m højde og rmf 57,4 m³.

I Cathedral Grove står det ene kæmpetræ så at sige på tæerne af det andet, ialt ca. 4500 m³ pr. ha. Kæmpetræerne i Cathedral Grove er 500-600 år gamle.

I USA kaldes skoven på Olympic Peninsula for *regnskov*. Det er dog ikke korrekt at kalde en nåleskov for regnskov, idet regnskov normalt defineres som en stedsegrøn løvskov med storbladede træer. Der er ganske vist regn nok til en regnskov i disse egne af USA, og træernes grene er i dalene helt overgroet med langt nedhængende mosser – et helt fantastisk syn. Men som skrevet – regnskov er skoven i det vestlige af Olympic-halvøen ikke.

Og må vi benytte lejligheden til at foreslå for fremtiden at kalde douglasie, som vel egentlig bør udtales dåglasie, for *Pseudotsuga menziesii* på latin, for det er det korrekte navn, og hverken *P.douglasii*, *P.mucronata* eller *P.taxifolia*.

Den ene af os (LÖHR) fik desuden den store oplevelse at se verdens ældste levende træer, som også er verdens ældste levende væsner. Det er rævehalefyrrerne (*Pinus aristata*) i Sierra Nevada. Skammeligt, skammeligt at en af dem, måske det aller ældste eksemplar med 4900 årringe, nylig er blevet fældet! (FÆGRI 1966).

På samme ekskursion besøgte Sequoia National Park med *Sequoiadendron gigantea*, kæmper over alle kæmper. Det største af træerne, verdens største træ, verdens største levende væsen, General Sherman, er 83 m højt og har en diameter på 7,8 m i 2,1 m højde. Rumfang af rødder, stamme og grene udgør 2800 m³, hvoraf ca. 340 m³, d.v.s. 12 % er rødder. Den totale friskvægt ansættes til 2700 t, svarende til ca. 1100 t tørstof. I løbet af 3000 år har træet mistet frø, kogler, nåle, bark og grene. Man kan roligt regne med at den samlede vægt af tørstof, som dette ene individ har præsteret, bør sættes til 4500 t friskvægt eller 2200 t tørstof (McDOUGAL). Hverden McDougal eller andre har givet tal for bladarealet, d.v.s. nålearealet på denne kæmpe. Vi tillader os at skønne som følger: En produktion på 2200 t tørstof – netto 1000 t tørstof i stamme + grene – i 3000 år

svarer til produktionen på 2 hå bøgeskov i 100 år. Lad os sætte bladarealet på de to ha bøgeskov til 10 ha, ensidigt målt. Så må bladarealet (nålearealet) på verdens største træ gennemsnitlig have været omkr. 0,3 ha, ensidig målt, gennem 3000 år. S.e. et o.

Ingen af os så den forkislede skov i Yellowstoneregionen, hvor nogle af de til sten blevne træer står i forlængelse af stedets telluriske radius, således som de groede for millioner af år siden. Opdageren af den forstenede skov, den noget fantasifulde Jim Bridger fortalte, at der i træerne sad forstenede fugle, som sang forstenede sange. De fugle, han skød, faldt ikke ned, fordi også tyngdekraften var forstenet (EWAN 1969, s. 105).

LITTERATUR

- EWAN, J.: A short history of botany in the United States. – Hafner Publ. Co., New York 1969.
- FÆGRI, K.: Verdens eldste tre hugget ned. – *Naturen (Norge)* 90, 547. 1966.
- KIRK, RUTH: The olympic rain forest. – Univ. of Washington Press, Seattle 1966.
- LÖHR, E.: Verdens ældste levende træer. – Dansk Skovforen. Tidsskr. 43, 117-120. 1958.
- MACDOUGAL, D. T.: Root systems and volumes of giant Sequoias. – *Amer.Jl.Bot.* 24, 1-2. 1937.

KRONIK

LOVE FOR DANSK SKOVFORENING

(Vedtaget på generalforsamlingen den 10. juni 1970)

- 1. Navn og hjemsted** Foreningens navn er Dansk Skovforening. Dens hjemsted er København.
- 2. Formål** Foreningens formål er at fremme dansk skovbrug og varetage dets erhvervsmæssige og faglige interesser.
I bestræbelserne herfor bør foreningen tillige tage hensyn til bevarelsen af danske skoves naturværdier.
- 3. Medlemmer** Som medlemmer kan optages:
1. *Ejere af danske skovejendomme* (herunder skovejende stiftelser, selskaber m.fl.).
Medlemmerne repræsenteres personligt. Stiftelser og selskaber m.fl. repræsenteres af kurator, formand eller direktør.
Repræsentationen kan ske ved en dertil ved fuld-
magt bemyndiget person.
Ejere af danske skovejendomme kan ikke optages i gruppe 2 som personlige medlemmer.
 2. *Personlige medlemmer*, d.v.s. enkeltpersoner, der ikke ejer skov, men som har interesse for foreningens formål. Medlemmerne repræsenteres personligt eller af en dertil ved fuld-
magt bemyndiget person.
 3. *Ikke skovejende foreninger, institutioner og selskaber* med interesse for skovbruget. Optagelse finder sted efter særlig overenskomst. De pågældende medlemmer repræsenteres efter særlige i overenskomsten fastsatte regler.
 4. *Associerede medlemmer*, d.v.s. medlemmer som kun har interesse i en del af foreningens aktiviteter, og som ikke betaler fuldt kontingent. Optagelse finder sted efter særlig overenskomst.

Begæring om *optagelse* indgives skriftligt til foreningens sekretariat. Bestyrelsen træffer afgørelse om optagelse og bestemmer i tvivlstilfælde under hvilken medlemsgruppe, optagelsen kan finde sted og vilkårene herfor.

Udmeldelse af foreningen skal ske skriftligt med mindst 3 måneders varsel til den 31/12 og med virkning fra denne dato.

Generalforsamlingen kan efter indstilling fra bestyrelsen ekskludere medlemmer. For at en eksklusionsbeslutning skal have gyldighed, skal mindst to trediedele af de på generalforsamlingen fremmødte stemmer gå ind herfor.

4. Kontingent Kontingentet for medlemskab af foreningen fastsættes årligt af generalforsamlingen for det nærmest efterfølgende regnskabsår.

Udover nedennævnte kontingenter kan generalforsamlingen vedtage ekstra kontingenter med henblik på løsning af særlige opgaver.

Kontingentet forfalder til betaling den 1. januar i henhold til kontingentopkrævning fra foreningens sekretariat. Opkrævning finder sted i henhold til beslutning om opkrævningstakst på generalforsamlingen i maj-juni foregående år.

1. *Kontingent for ejere af danske skovejendomme.* Kontingentet fastsættes som et vist beløb pr. påbegyndt 1000,- kr. af den pr. 1. januar hvert år gældende ejendomsværdi af bevokset areal, dog mindst et af generalforsamlingen vedtaget minimumsbeløb og højst et ligeledes af generalforsamlingen vedtaget maximumsbeløb.

Det af generalforsamlingen vedtagne minimumskontingent for skovejere skal stedse være lig med kontingentet for personlige medlemmer.

Ejere af mere end en selvstændig skovejendom skal stedse have samtlige disse tilmeldte.

2. *Kontingent for personlige medlemmer.* Kontingentet fastsættes som et vist beløb pro persona.
3. *Ikke skovejende foreninger, institutioner og selskaber* betaler kontingent efter særlig overenskomst med Dansk Skovforening.
4. *Associerede medlemmer* betaler kontingent efter særlig overenskomst med Dansk Skovforening.

**5. Stemmeret
på generalforsamling**

Stemmeretten udøves således:

1. Ejere af danske skovejendomme har 1 stemme pr. påbegyndt og betalt 1000,- kr. kontingent, dog maksimalt 5 stemmer.
2. Personlige medlemmer har 1 stemme.
3. Ikke skovejende foreninger, institutioner og selskaber har 1 stemme pr. påbegyndt og betalt 1000,- kr. kontingent, dog maksimalt 5 stemmer.
4. Associerede medlemmer har ikke stemmeret.

Ved afstemning om kontingent for skovejende medlemmer er alene skovejende medlemmer stemmeberettigede.

6. Generalforsamling

På generalforsamling stemmes ved personlig nærværelse eller gennem skriftlig fuldmagt til en anden person.

Enhver afstemning foregår hemmeligt, såfremt eet tilstedeværende medlem kræver det.

Valg til bestyrelsen, samt afstemninger vedrørende lovændringer og eksklusioner skal dog altid ske hemmeligt.

Stemmesedler udleveres ved indgangen til generalforsamlingslokalet, om nødvendigt mod forevisning af legitimation og/eller fuldmagt.

Ved afstemninger træffes afgørelsen ved almindelig stemmeflerhed, når anden ordning ikke udtrykkeligt er nævnt i lovene. Ved stemmelighed gør bestyrelsens indstilling udslaget. Hvis en sådan indstilling ikke foreligger, bortfalder forslaget; dog afgøres bestyrelsesvalg, hvor stemmelighed er indtrådt, ved lodtrækning mellem de pågældende valgkandidater.

Generalforsamlingen er foreningens *højeste myndighed*.

Generalforsamlingen er enten ordinær eller ekstraordinær.

Den ordinære generalforsamling indkaldes af bestyrelsen ved bekendtgørelse i et af foreningens tidsskrifter og ved direkte indvarsling pr. brev med mindst 4 ugers varsel. Samtidig med indvarslingen bekendtgøres generalforsamlingens dagsorden.

Generalforsamlingen ledes af en *dirigent*, der vælges af forsamlingen.

Over generalforsamlingens forløb optages en protokol, der underskrives af dirigenten samt bestyrelsens formand.

Foreningens *ordinære generalforsamling* afholdes hvert år i maj eller juni måned. Forslag, herunder forslag til

lovændringer, der ønskes behandlet på den ordinære, årlige generalforsamling, må skriftligt være bragt til bestyrelsens kundskab inden 1. april det pågældende år, og forslagene skal da opføres på generalforsamlingens dagsorden.

Ethvert medlem kan forebringe sager for generalforsamlingen. Forslag, der ikke rettidigt er indbragt til bestyrelsen, kan forebringes under behandlingen af punktet: Eventuelt på dagsordenen, og kan sættes under vejledende afstemning.

Generalforsamlingens dagsorden skal indeholde:

- 1) Valg af dirigent.
- 2) Beretning fra bestyrelsen om foreningens virksomhed.
- 3) Aflæggelse af det reviderede regnskab.
- 4) Forslag, der på lovlig måde er forlangt afgjort på generalforsamlingen.
- 5) Bestyrelsens forslag til kontingentsats for det næste regnskabsår.
- 6) Valg af medlemmer til bestyrelsen i henhold til bestemmelserne for dennes sammensætning.
- 7) Valg af revisor.
- 8) Eventuelt.

Ekstraordinær generalforsamling afholdes efter bestyrelsens beslutning eller skriftligt forlangende af mindst 25 af foreningens stemmeberettigede medlemmer eller 2 bestyrelsesmedlemmer med angivelse af de forslag, der ønskes afgjort.

Bestyrelsen er forpligtet til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling således, at denne afholdes senest tre uger efter, at lovligt forlangende herom er kommet bestyrelsen i hænde.

Indkaldelsesvarslet er 10 dage, og indkaldelsen skal angive de forslag, der ønskes afgjort på den ekstraordinære generalforsamling.

7. Bestyrelsen Foreningens bestyrelse består af 11 medlemmer:

- 7 medlemmer vælges af generalforsamlingen.
- 1 medlem udpeges af Det danske Hedeselskab.
- 1 medlem udpeges af Småskovforeningerne.
- 1 medlem udpeges af bestyrelsen og repræsenterer skovbrugsundervisning og forsøgsvirksomhed.
- 1 medlem er handelsudvalgets formand.

Valg til bestyrelsen sker ved afstemning i henhold til § 5 og § 6.

Til medlemmer af bestyrelsen kan vælges medlemmer af foreningen eller disses faste repræsentanter i henhold til § 3.1.

Såfremt der ikke fra medlemmer, der er stemmeberettigede ved det pågældende bestyrelsesvalg, foreligger forslag til kandidater til de bestyrelsesposter, der skal besættes, har bestyrelsen pligt til at fremsætte kandidaturforslag, herunder evt. forslag om genvalg.

I forbindelse med opstillingen af kandidater til de 7 valgte bestyrelsesmedlemmer skal den siddende bestyrelse drage omsorg for, at både skovejere og andre medlemmer samt de forskellige landsdele har mulighed for at blive repræsenteret i bestyrelsen.

Forud for opstilling af kandidater skal disses indvilligelse være indhentet.

Valgperioden er 2 år, således at 3 bestyrelsesmedlemmer afgår i ulige år og 4 i lige år.

Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

Ved afstemning i bestyrelsen har hvert medlem 1 stemme.

Bestyrelsen vælger af sin midte og ved hemmelig afstemning selv sin formand samt en næstformand.

Ved stemmelighed i bestyrelsen er formandens stemme afgørende. Bestyrelsen har ansvaret for ledelsen af foreningen og kan på foreningens vegne afgive erklæringer, fremsætte andragender og antage medhjælpere. Den repræsenterer foreningen udadtil.

Bestyrelsen holder møde mindst fire gange årligt, men iøvrigt så ofte formanden eller mindst 2 af bestyrelsens medlemmer finder det nødvendigt.

Bestyrelsen antager det fornødne faste, lønnede personale til varetagelse af foreningens sekretariatsarbejde o.lign., og fastsætter personalets lønnings- og øvrige arbejdsvilkår.

Medlemmer af bestyrelsen og udvalgsmedlemmer kan modtage honorar for deres arbejde og godtgørelse for direkte udgifter i forbindelse med deres hverv.

Forslag til honorarer og godtgørelser forelægges af bestyrelsen og vedtages af den ordinære generalforsamling.

8. Forretningsudvalg

Bestyrelsen nedsætter et forretningsudvalg bestående af mindst 3 og højst 5 medlemmer og fastsætter retningslinier for dette udvalgs opgaver.

- 9. Skovkredse og handelsudvalg** Landet deles i lokale skovkredse, hvis antal, grænser og medlemsforhold fastsættes af bestyrelsen.
Endvidere fastsætter bestyrelsen forretningsordenen for skovkredsene's arbejde.
Formændene for skovkredsene udgør handelsudvalget.
- 10. Udvalg** Bestyrelsen kan herudover nedsætte udvalg til varetagelse af forskellige opgaver. Disse udvalg kan bestå af såvel medlemmer som ikke-medlemmer af foreningen.
Udvalgene skal nedsættes for en nærmere fastsat periode.
- 11. Regnskab og revision** Foreningens regnskabsår er kalenderåret.
Til *revision* af foreningens regnskaber vælger generalforsamlingen årligt et statsautoriseret revisionsfirma.
Revisoren skal årligt i en autoriseret revisionsprotokol afgive revisionsprotokollat til bestyrelsen samt påføre årsregnskaberne revisionspåtegning. Regnskaberne udsendes til foreningens medlemmer inden den ordinære generalforsamling.
- 12. Medlemskab i anden forening** Foreningen kan efter bestyrelsens beslutning melde sig ind i eller på anden måde knytte sig til andre foreninger, organisationer, institutioner, råd ellign.
- 13. Lovændringer** Lovændringer kan foretages, når forslag hertil er optaget på dagsordenen for generalforsamlingen og dernæst vedtaget af denne med mindst to trediedele af de afgivne stemmer.
- 14. Ophør og likvidation** Foreningens ophør skal for at være gyldig vedtages med mindst to trediedele af de afgivne stemmer på 2 på hinanden følgende generalforsamlinger, der afholdes med mindst 3 måneders og højst 6 måneders mellemrum. Afstemning foregår som angivet i § 6.
- 15. Formuens anvendelse efter ophør og likvidation** Hvis foreningen ophører at bestå, skal dens formue ved en generalforsamlings beslutning og på bestyrelsens foranstaltning anvendes således, at den kommer til nytte for skovbruget i Danmark.
- 16. Ikrafttræden** Nærværende love er vedtaget på generalforsamlingen den 10. juni 1970 og træder i kraft umiddelbart efter denne.
Valg til bestyrelsen finder sted ved en ekstraordinær generalforsamling i september 1970. Indtil denne ekstra-

ordinære generalforsamling varetager den siddende bestyrelse ledelsen af foreningen.

De tre bestyrelsesposter, der er på valg i henhold til de hidtidige – i 1967 vedtagne – love besættes ikke.

Første gang afgøres det ved lodtrækning, i hvilken rækkefølge de 7 på den ekstraordinære generalforsamling i september 1970 valgte medlemmer skal afgå.

Første nyvalg til bestyrelsen finder sted ved den ordinære generalforsamling i 1972.

De på generalforsamlingen den 10/6 1970 valgte revisorer fungerer for hele regnskabsåret 1970.

Kontingentsats for 1971 fastsættes på Dansk Skovforenings ordinære generalforsamling den 10/6 1970.

NOTITS

Abonnement: Dansk Skovforenings Tidsskrift.

Husk at betale abonnement for: Dansk Skovforenings Tidsskrift, 1970. I hefte 1, 1970, var indlagt et girokort til indbetaling af abonnementet. På side 102, hefte 1, er anført reglerne for betaling af abonnementet. Abonnementsprisen er kr. 44,- inkl. MOMS (39,10 kr. + MOMS 3,90 kr.). Beløbet bedes indbetalt på giro 1964. Dansk Skovforenings sekretariat, Vester Voldgade 86³. 1552 København V.

HR SKOVRIDER
F H AASKOV
GRINDSTED
265

SKOVVÆRKTØJ

4681 Herfølge

03 67 43 31

Forstgeräte,

Forest tools & Instruments

Import & Export

— altid først med det sidste